Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

S. Bonifatii aliorum epistolae - Cod. Rastatt 22

Bonifatius <Heiliger>

[S.l.], [3. Drittel des 10. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-18440

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

B
Rastatt
22
l·92·n·2
M
Badische
LBibliothek.
Karlsruhe
Rast. 22.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De Legitimi Antiq. Gentilismo et Christianismo
Thuringiae [illegible] de hac Romana Sedis
in Germania Fulcro. De hoc autem Cœnobio
Sectionis Reisore IV. Theils Vorrede et Wurstisein
[illegible]
Epistolas Bonifacii profat. versus finem et p. 250.

GR. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

Epla ppāt Gregorij Zacharie
ad ducem ⁊ ad bonifacium et cetē
plēs epla ducis ad ducem

quod nono pramus aduersando ei prepedire
conatus fuerit Labori aut contrarius extiterit
ministerio sibi credito successorūque eius eum
dem laborem Intranitū exsententia diuina
anathematis uinculo pcellatur. perpetuae
damnationi subiaceat. BENE VALETE.
Data kt decemb imperante domno piissimo augusto
leone a dō coronato magno imperatore. Imp anno septimo
imperii eius. sed & constantino mag Imp
eius filio anno. iiij. to Indictione. vi ta.

GREGORIUS EPS SERUUS SERUORŪ DI
clero ordini & plebi consistenti. dilectissi 3
mis filius In dnō salutem.
Probabilibus desideriis nihil atulim tardita
tis. fratrem iam & coepim nrm bonifacium uobis
ordinauimus sacerdotem. cui dedimus In man
datis ne eumquam ordinationes psumat In li
citas. ne bigamum aut qui uirginem non est
sortitus uxorem neque In litteratū uel In qua
lib & corporis parte uitiatum aut expentente
uel curie aut cuilib & condicioni obnoxiū nota
tumque ad sacros ordines pmittat accedere.
Sed siquos huiusmodi forte repperert. non
audeat pmouere. afros passim adectisticos ordi
nes praetendentes nulla ratione suscipiat.
quia aliqui eorum maniche aliqui rebaptizati
sepiussum pbati. ministeria atque ornatū
eclesiae uel quicquid illud est. In patrimonio

eiusdem non minuere studeat. sed augere.
De reditu uero ecte uel oblatione fidelium quat
tuor faciat portiones. quarum unam sibi ipse re-
tinuat. alteram clericis pro officiorum suorum
sedulitate distribuat. tertiam pauperibus
& peregrinis. quartam eclesiasticis fabricis
nouerit reseruandam. de quibus diuino erit
reddituros iudicio rationem. Ordinationes
uero presbiterorum seu diaconorum non nisi
quarti septimi. & decimi mensis ieiunis. sed
& in ingressu quadragesimali atq; mediane
uespere sabbati nouerit celebrandas. sacro-
sci autem babtismi sacramentum non nisi
in paschali festiuitate. & pentecosten nouerit
ee praebendum. exceptis his qui in mostis urgen
te periculo ne in aeternum pereant. talib; opostea
remedius subuenire; huic ergo sedis nrae pcep
ta seruanti de uotis animis obsequiuo sopostea
ut in reprehensibile placidumq; fiat corpus
ecclesiae. p xpm dnm nrm qui uiuit & regnat
cum do patre omnipotente & spu sco p oma
secula seculorum. Suos incolumes custo
diat dilectissimi filii. Data kt decemb. imp dom
piissimo augusto leone ado coronato magno
imp. anno septimo imperii eius. anno septimo
sed & constantino mag imp eius filio anno
quarto. indictione sexta.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

&ttem. petite & accipietis. quærite & inuenietis.
pulsate & aperietur uobis. omnis enim qui petit
accipit. & qui quærit inuenit. & pulsanti aperiet.
& uos karissimi facite fructus dignos ut in die
aduentus dni nri ihu xpi sidereas mereamini
adipiscere mansiones. BENE UALETE.

ITEM GREGORIUS III

DILECTISSIMIS NOBIS EPISCOPIS IN PROUIN
CIA BAIOARIORUM ET ALAMANNIA CON
STITUTIS. UIGGO. LIUDONI. RYDOLTO. ET
PHIPHYLO. SEUADDAE. GREGORIUS PAPA.

Catholica & scorum patrum iuba & auctoritas uti bis in anno pro salute populi xpiani seu exhostatione adoptionis filiorum synodalia debeant celebrari. & causarum canonicarum examinatio prouenire. ut unicuiq. prout necessitas poposcerit pia edocatione subueniatur.

bis celebrandam synodalia

Unde secundum apti doctrinam ammoneo & hostor uos carissimi p misericordiam dei. ut digne ambulatis uocatione qua uocati estis. ut ministerium uirum p fectum sit coram deo. Opportunum namque est uos nosse frem accoepm nrm presentem bonifacium nram agentem uicem cum digno & debito honore p xpi nomine suscipere. & ministerium eclesiasticum cum fide catholica secundum morem & normam scae catholicae & apostolicae ecclesiae. qua misericordia dei praeuente praecepti uidemur. sicut apostolica auctoritate a nobis destinatus est. ab eo suscipiente dignanter teneatis. & gentilitatis

rtium & doctrinā uel uenientiū brittonum
uel falsorum sacerdotum hereticorū. siue adulteros.
aut undecumque sint renuentes acphibentes
abiciatis. & ut populum uobis ad̄ō commissum
pius ammonitionibus edoceatis. & ad̄ sacrificius
mostuorū omnino deuitetis. & iuxta quod fueri-
tis ap̄ædicto nro consacerdote edocti tatho
licam & apostolicam doctrinam tenentes dnō dō
& saluatorinro placere festinetis. & In quo uobis
loco ad celebranda concilia conuenire mandaue-
rit. siue iuxta danutiū. siue In ciuitate augusta
uel ubicumque Indicauerit. pronomine xpi parati
esse Inueniamini. Quatenus cognoscamus p eius
mandatū deuro conuentu. ut In diem aduentus
xpi ihū cum fructu bonoperis ante eius tribunal
adsistere mereamini dicentes. Ecce nos & pueri
quos dedisti nobis dne. non perdidimus ex eisquequa.
ut & uos dominicam uocem audire mereamini
dicentē. Venite benedicti patris mei. percipite
regnū quod uobis paratū est ab origine mundi.

ITEM GREGORII TERTII

REUERENTISSIMO ET SCISSIMO FRI BONIFATIO
COEPO. GREGORIUS SERUUS SERUORUM DI.
Desiderabilem mihi ate missus denual religiosus
presbt attulit nuntium. cum te sospem narrauit.
& ministerio p quo missus es fauente dō proficere
nuntiauit. Dolui tamen ate missas litteras ubi
Indicasti quod ager dominicus qui In ultus iacebat
& spinarum aculeis ex Infidelitate riguerat
uomerem tuæ doctrinæ exarante semen uerbi

susceptis & festilem messem pculti fidelitatis.
In eisdem litteris quibusdam subnexis capitulis
sese citando qualiter tenetis uel docetis hec sca apos
tolica romana ecclesia. beneficiis quibus beatus apts
petrus & apostolatus & episcopatus principium ex
stitit. & consulenti tibi de statu ecclesie ne ex nob
quasi ex nobis sed eius gratia qui aperit os mutu
& linguas infantiu facit disserere. qualiter tenere
debeis apostolici uigoris doctrina edicimus.
Igitur In primis legebatur ut quota pgenies pro
pinquorum matrimonio copulari. dicimq d
opostuerit quidem quam diuse agnoscunt affi
nitate ppinquos adhuiusc copulae non accedere
sociari tem. sed quia temperantia magis pse estim
In tam barbaram gentem placa plus quam distric
tione censure concedendum est ut post quartam
generationem iungantur. Namq d posuisti
quod si mulier Infirmitate correpta non ualue
rit uiri debitum reddere. quid eius faciat iugalis.
bonum esse si sic pmanere ut abstinentiae uacare.
sed quia hoc magnorum est. ille qui se ne potest
continere nubat magis. non tamen subsidii
opem subtrahat a illa cui Infirmitas praepedit.
& non detestabilis culpa excludit. Presbiter
uero uel quilibet sacerdos a populo accussatus.
si ceste non fuerint testes qui crimini In Lto ap
probent. ueritate iure iurando iusiurandu erit In medio.
& illum testem pferat de Innocentia sua purita
te cui nuda & aperta sunt omnia sicq; manet
In proprio gradu. Nam de homine qui a pontifice

hodie hor
t abrogatu
xxxiij q iii c
qd epostuisti

confirmatus fuerit denuo illi talis reiteratio pro
hibenda est. In missarum autem sollempnis illud
obseruandum est quod dns nr ihs xps suis tribuit
discipulis, Accepit namque calicem & dabat eis dicens.
hic calix noui testamenti est. In meo sanguine.
hoc facite quotiescumq; sumitis. unde congruum
non est duos uel tres calices in altario ponere cum
missarum sollemnia celebrantur. De immola
ticis autem escis consuluisti si a fidelibus sup ductum
fuerit uuuifica crucis signum edi licet & an non.
illud sufficit respondere quod beatus apostolus
paulus dicit. Si quis dixerit quia hoc immolaticium
est. nolite edere ppter eum qui indicauit & propter
conscientiam. Addidisti adhuc quod si pater
uel mater filium filiamq; intra septa monasterii
in infantiae annis subregulari tradiderint disci
plina utrum liceat eis postquam pubestatis in oleue
rint anni egredi & matrimonio copulari.
hoc omnino deuitamus. quia nefas est ut oblatis
a parentibus do filius uoluptatis frena laxent.
Enim uero quosdam baptizatos absq; interro
gatione simboli ab adulteris & indignis prbris
fassus es. In his tua dilectio teneat antiquum
morem ecclesiae. quia quisquis in nomine
patris & filii & spsci baptizatus est. rebaptizari
minime licet. Non enim in nomine baptizatis
sed in nomine trinitatis huius gratiae donum
pcepit & teneatur quod apostolus dicit. unus ds.
una fides. unum baptisma. doctrinam uero
spiralem talibus studiosius ut in ptias demandam.

Illud non
poterit esse
tenend. n'
dpsos post
mortem vel
egresse

Proparuulis uero qui a parentib; subtraditi sunt.
& an baptizati sint uel non ignorant. hos ut
baptizare debeat secundũ patrum traditionẽ
si non fuerit quae testificari ratio poscit; Lepsis autẽ
si fideles xpiani fuerint dominici corporis & san
guinis participatio tribuatur. cum sanis autẽ
conuiuia celebrare negentur; Nam diecisti & ia
quod si pestifer morbus aut mostalitas in ecta
uel monasterius in repserit. quos nec dũ tetigit
a loco fugiant. euitantes periculũ ualde fatuũ
hoc iudicatur. nemo enim uale & quisquam diu effugere
manus; In fine epistola continebat. quod sum
quidam prbi seu epi in multis uitiis in rati quorũ
uita in seipsis sacerdotiũ maculat. & si tibi licet &
cum eis edere aut loqui nisi quo heretici fuerint.
dicimus uthos ex apostolica auctoritate redargu
endo ammoneas. & ad munditiã ecclesiasticae disci
plinae pducas. & si quidem obedierint saluabis
animas suas. & ipse mercedem lucrasti. uerum tam
con locutionẽ & in mensam communem cum eis
agere non recuses. Plerumque contigit ut
quos correctio [illegible] disciplinae tardos
facit adpcipi [illegible] endam uertatis
normam con [illegible] uiuiorũ sedulitatem
monitio blanda [illegible] aduiam pducat iustitiae.
Idipsum autẽ & in illis pceribus quibus aduersari
um prestant obseruare debebis. Haec fr̃ kme
ex apostolicae sedis uigore scripsisse sufficiant.
de reliquo implorantes misericordiam dĩ utqui
ter illis in regionibus uicinis ex apostolica auto

ritate pergere fecit. & In opacam siluam lumen
ueritatis postuum micare predestinauit optu
lationis sue misericordissimū tribuat Incremen
tum. quatenus de fructu operis & ipsę ualeas p mia
percipere. & nos ueniam peccatorū Inuenire.,
DSTEINCOLUMEM CUSTODIAT REUERENTISSIME FRATER.
Data. xkt. decemb. Imp. dom piissimo augusto leone
a dō coronato magno Imp. anno decimo Imperii ei.
sed & constantino magn Imp. regnantis anno VII.
Indictione decima. JTEM CC TERTI

REUERENTISSIMO ET SCISSIMO FRĪ BONIFATIO
COEPŌ. GREGORIUS SERUUS SERUORUM DI..
Doctoris omniū gentiū egregii apti beati pauli
uox est dicentis. diligentibus dm oma cooperantur
In bonum. Agnoscentes itaque In syllabis fraternī
tatis tue In notuisti tam de germanie gentibus
quas sua pietate dsnr de potestate paganorū libera
uit. & ad centū milia animas In sinuscē matris ecclie.
tuo conamine & carli principis francorū aggregare
dignatus est; Sed & In bauoariorū prouincia quę
ate ablata sunt agnoscentes. datori omnium bonorū
dno dō nro extensis ad celū palmis gra
tias reddimus. qui ianua misericor
diae & pietatis In illis pastibus he speruis
ad cognoscendam uiā salutis ostiū mi
sericordiae aperuit. & misit angelū suū qui prae
paruit uiam tuā ante te. ipsi gloria In sctas sctorū.
JGitur quia Indicasti perrexisse te ad gentē bauo
ariorum. & Inuenisse eos extra ordinē ecclasticū
uiuentes. dū episcopos non habebant In prouincia

Bauaria

nisi unũ nomine uuuilo. quem nos antetemp̃
ordinauimus. & quia cũ assensu otilonis ducis eorun
dem baioariorũ seu optimatũ puinciæ illustres
alios ordinasses episcopos. & in quatuor partes
puinciã illã diuisistis id est quatuor parrochias.
ut unusquisque ep̃m suũ habeat parrochiam.
bene & satis prudenter peregisti fr̃ quo apticam
praeceptionem extra uice implesti. & sicut tabi
praecepimus taperegisti., Itaque non desinas
fr̃ reuerentissime docendo eos scam̃ catholicam
& apostolicam romanae sedis traditionẽ. ut in
luminentur rudes. & uiam salutis teneant. p quã
possint ad æterna praemia puenire. Presbite
ros uero quos ibidem repperisti. si incognitti fuerint
uiri illi a quibus sunt ordinati. & dubiũ est eos
episcopos fuisse an non. qui eos ordinauerunt.
si bonae actionis & catholici uiri sunt ipsi prbri.
& in ministerio xpi omnẽm quelegem scam̃ ed̃ cata
ptta ab ep̃o suo benedictionẽ presbiteratus sus
cipiant & consecrentur. & sic ministerio sacro fun
gantur. Illi quippe qui baptizati sunt p diuersi
tate & declinatione linguarũ gentilitatis. tam̃
quia in nomine trinitatis baptizati sunt oportet
eos p manus inpositionẽ & sacri chrismatis
confirmari. Nam uiuulo ep̃s a nobis est ordinatus.
& si aliquid excedit extra canonicam regulam.
doce & corrige eum iuxta romanae ecclesiae tradi
tionem quã a nobis accepistis. De concilio uero
ut iuxta ripam danubii debeas celebrare
nrã uice. praecipimus fr̃ nitatitue apostolica

nis

parrochias
parochia

auctoritate tribidem psentari. & In quantu dns
tibi uires dederit praedicare uerbum salutis ncesse.
ut religio xpiana In nomine dni crescat & multaplicet.
officio Nec enim habebis licentiam fr preceptis laboris In uno
morari loco. sed confirmata corda frm & omnium
Rudes barbari fideliu quiruires sunt In illis he speris pastibus. ubi tibi
dns aperuerit uiam salutis pdicare non desistas.
& ubi locum Inueneris necessariu secundu canonica
regulam epos ordina extrauice. & apticam atque
canonicam traditionem ostenere edocabis. ex hoc
enim magnu mercedis premiu tibi preparabis.
quo omnipotenti donro facies plebem perfectam;
Non pigeas dilectissime fr tanta carpere aspera
& diuersa ut xpiana fides longe lateque tuo coná
mine extendatur. scriptum namque est. Asta
& angusta uia que ducit ad uitam. Operare itaq;
fr bonum opus qd coepisti. ut In die xpi dinri me
rearis dicere In tro cum scorupbabilium patrum
assistens. Ecce ego & pueri quos dedisti mihi ñpdidi
ex eis quemquã. & iterum. dne quinque talenta
mihi tradidisti. ecce alia quinque sup lucratussum.
ut subsequenter merearis uocem dni audire di
centis. euge serue bone & fidelis. quia supp pauca
fuisti fidelis supra multa te constituam. Intra
In gaudiu dni tui.

DSTE IN COLUMEN CUSTODIAT REUERENTISSIME FR.
Data iiij kt nouemb. Imperante domno piissimo
aug leone. Imperii eius anno uicesimo tertio.
sed & constantino mag Imp eius filio. anno
xx. Indictione octaua;

Item Gregorii P.

Reuerentissimo et scissimo fri Bonifatio
coepo. Gregorius seruus seruorum di.,
Credite speculationis sollicitudine pmoti
euangelica quoq; institutione quatenus obsecrare
dnm messis ut eiciat operarios in messem suam.
tuam plnde reuerendam frnitatem adimitati
onem aptorum ut dno iubente preceptis. euntes
predicate euangelium regni. gratis accepistis.
gratis date. In pastibus esperiarum ad inlumina
tionem germaniae gentis in umbra mortis se
dentibus dirigere puidimus. lucrum inde ut adpor
tare deberes. quasi seruus ille de negotiatalenti
sicut scriptum est fidus. In futuro iudori asseris
dofecisse; quod quia ex oboedientiae munere mi
nisterium uerbi cernimus adolere. & predicationis
praeconio populum infidelem. ut innotuisti au
diuimus conuerti dni potentiae gratias referentes.
ut ipse a quo bonum pcedit. & ad agnitionem uuit
omnes uenire ueritatis. Tibi optamus ut cooperet.
& a tenebris ad lucem populum illum suae potentiae
inspiratione reducat; Hinc enim nobis merces
copiosa credimus quod ab omnipotente dno ac
scribatur in caelis; Bonum enim cestamen si perseuera
ueris possis cum apto dicere certaui cursum consum
maui. fidem seruaui. sed ut coronam capias laboris
insiste; Pollicitur enim dis perseuerantib; in fine
salutem. nec minae terreant. nec deiciant terrores.
sed fixam in dno tenens fiduciam. uerbum uerita
tis denuntia. Erit enim ex adiutorio diuino per

12

fectio. tantum sit bonum In uoluntate opus. Igitur
quantos ab errore conuertere sis. Illa arum tuarū
recensito textū cognouimus. Laci uberes dō nro gra
tias agentes. de lucro animarum exultamus.
Porro pepō illo qui nunc usque desidia quadam
In eidem gente predicationis uerbū disseminare
neglexerat. & nunc sibi pastem quasi In parro
chiam defendat. carolo excellentissimo filio
nro patricio ut eum conpescat suadentes. pater
nis litteris scripsimus. & credimus quod hoc uttare
praecipiat. Ipse uero opportune In portune prae
dicare quae sunt salutis ne desinas. Igitur tringis
& germaniae populo ea quae ad animae respici
unt utilitatem & salutem scribere non omissum.
Inter alia ut construant episcopia & ecclesias
condant In iungentes. ipse enim qui non uult
mortem peccatoris. sed ut conuertatur & uiuat.
erit In omnibus datur us Incrementum.
DS TE IN COLUMEM CUSTODIAT.
Data prid nonas decembris. Imp dom piissimo
augusto leone adō coronato magno Imp. anno
octauo ipsi meus. anno octabo. sed & constantino
mag Imp eius filio anno quinto Indictione octaba.

INCIP EPISTOLA BONIFACII AD ZACHARIAM.

DOMINO CARISSIMO SUMMI PONTIFICATUS
INSULA PRAEDITO UIRO APOSTOLICO
ZACHARIAE. BONIFATIUS SERUUS SERUORUM DI.
Confitemur domine pater quia post quam per
nuntios referentes audiuimus. quod uenerinde

memorie apostolatus uri praecessor gregorius
pontifex apostolicae sedis ergastulo corporeo ab
solutus ad dnm migrauit. quod maiorem laci
tiam & maius gaudium nobis non audiuimus.
& suspansis adhuc & hera palmis do gratias egimus.
quaquod clementem paternitatem uram altis
simus arbiter canonica uum regere. & apostolice
sedis gubernacula gubernare concessit. ergo
non aliter quam ut ante uestigia ura genicu
lantes. Intimis subnixe flagitamus precibus.
ut sicut praecessoru urorum pauctoritate scipari.
seru deuoti & subditi discipuli fuimus. sic & ura
pietatis seru. oboedientes. subditi subiure cano
nico fieri mereamur. Optantes catholicam
fidem. & unitatem romanae ecte seruando &
quantos cumque audientes uel discipulos In
ista legatione mihi dns donauerit. ad oboedien
tiam apostolicae sedis Inuitare & Inclinare con
cesso. Necesse quoque habemus indicare paterni
tati ure quipdigniam germaniae populis
aliquantulum pcussis uel correctis. tres ordina
uimus epis. & pinciam Intres parrochias
discretum. & illatria oppida. siue urbes. In
quibus constituti & ordinati sunt. scriptis
auctoritatis ure confirmari & stabiliri pre
cantes desideramus. Unam ee sedem episcopa
tus decreuimus In castello quod dr uuirza
burg. & alteram In oppido qd nominatur
buraburg. testiam In loco qui dr erpesfurd.
qui fuit iam olim urbs paganoru rusticoru.

wirzburg
buraburg
erpesfurd

Haec tria loca ppria carta auctoritate apostoli
tus uri roborare & confirmare diligenter postu
lamus. Ut si dns uoluerit p auctoritatem & prae
ceptum scpri iussionibus apostolicis fundatę
& stabilitae sint tres Ingermania episcopales
sedes. & ut praesentes uel futurae generationes
non praesumant uel parrochias corrumpere.
uel uiolare praeceptum apostolicae sedis;
Notum similiter sit paternitati uri quod
carlomannus dux francorū me accersitum
ad se rogauit. ut In paste regni francorū quae
In sua est potestate sn̄odum in aperē congregare.
& p mist se de ecclesiastica religione quae iam
longo tempore. i dest non minus quam p lx.ta
uel lxx.ta annos calcata & dissipata fuit. aliquid
corrigere & emendare uelle. quapropter
si hoc dō Inspirante ueraciter Implere uoluerit.
consilium & praeceptum uri auctoritatis sid÷
apostolicae sedis habere & sapere debeo. franci
enim ut seniores dicunt plus quam p tempus
octo ginta annorū sn̄odum non fecerunt.
nec archiepiscopum habuerunt. nec ecclesiae
canonica iura alicubi fundabant. t renouabant.
modo autem maxima ex paste p cauitates
episcopales sedes traditae sunt Lucis cupidis
ad possidendum. uel adulteratis clericis scor
catoribus & publicanis. secularter ad p fruen
dum; Nam si per uerbū uri hoc negotiū duce
rogante supradicto mouere & Incipere debeo.
praeceptū & iudicū apostolicae sedis cū canonib;

Her under ea de
facto

firmat sibi licentiam datam. In testiculo
ppinqua illius ee dinoscitur. Iuotium uouit
do castitatis. Iuelata fuit. Iterum abiecto
uelamine. maritata. tale enim matrimo
nium supradictus homo sibi ab apostolica
sede adfirmat esse cessisse quod nestimam uerum.
quia synodus Iecta In quanatius Iniuritius
fui. idest In transmarina saxonia lundunensis
synodus In primis a discipulis sci gregorii.
idest augustino. Laurentio. iusto. mellito.
archiepis. constituta Iordinata fuit. tale
copulam Imatrimonium maximum scelus.
Iniceftum Iorribile flagitiu Idamnabile
piaculum fieri ex auctoritate sce scripture
iudicabant. Quappe paternitas ura huius
rei ueritatem nob indicare non dedignet.
ut ecte sacerdotibus uel populo xpiano In de
scandala Iscismata uel nouerrores non
oriantur Iconcrescant. Iquicarnales
homines idiote alamanni. t baguari uel
franci. si uxta romanam urbem aliquid
facere uiderint ex his peccatis quae nos pro
hibemus. licitum Iconcessu a sacerdotibus
ee putant. Inobis In properium deputant.
sibi scandalum uite accipiunt. sicut adfir
mant se uidisse annis singulis In romana
urbe Iuxta eclesiam sci pri In die uel nocte
quando kalendae ienuari Intrant. pagi
norum consuetudine choras ducere ppliceas.
Iaddamationes rrugentilium Icantationes.

sacrilegas celebrare. & mensas illa die et nocte
dapibus honerare. & nullum de domo sua
uel ignem uel ferramentū uel aliquid com
modi uicinosuo prestare uelle. dicunt quoq;
se uidisse ibi mulieres paganorum filacteria
& ligaturas & in brachius & cruribus ligatas ha
bere. & publice aduendendū uenales. ad con
parandum alis offerre. Quae omnia eo quod ibi
a carnalib; & insipientibus uidentur. nobis
hic inpperium & inpedimentū predicationis
& doctrine perficiunt. ,, d & alibi rat. apts
increpans dies obseruatis & tempora. timeo
ne sine causa laboraverim in uobis. & sc̄s au
gustinus dixit. Nam qui predictis malis id
caratis & diuinis. & aruspicibus. uel filactiris.
& alis quibus lib & augurius credidert. & si
ieun &. & si or &. & sinuagiter ad ecclesiā currat.
& si largas elimosinas faciat. & si corpusculum
suum in omni adflictione cruciauerit. nihil
erpderit quamdiu sacrilegia illa non reliniquе
rit. Nam si istas pagania ibi patentas urā
in romana urbe phibuerit. & si ibi mercedem.
& nobis maximū pfectum in doctrina ecclastica
perfecerit. Episcopi quoque & presbiteri generis
francorum qui fuerunt adulteri uel fornica
tores acerrimi. quos in gradu episcopatus uel
presbiteri fornicationum filii nati arguunt.
Reuenientes ab apostolica sede. dicunt sibi ro
manum pontificem licentiam dedisse. minis
terium episcopale in ecta ministrare. quos

contra contendimus. quia apostolicā sedē
contra decreta canonum nequaquā audi
uimus iudicasse. Haec omnia domine caris
sime ppter ea nota uobis facimus. ut ut ūae
auctoritatis responsum talib; dare possim.
ut p cautelam urīe doctrinae oues ecclesiae
non seducantur. sed lupi rapaces conuicti
& superati pereant. Interea munuscula
parua uobis direximus. non quia dignasint
paternitati urīe. sed pro Indicio caritatis &
obedientia deuotionis. idest uillos sāuni.
& argenti & auri tantillum. dextera dni
praegente Incolomem ualere & Inxpō pro
ficere beatitudinē uestrā in longitudine
dierum optamus.

Sedis apostolicae rectorem tempora longa.
Melliflua gratum populis doctrina orbē.
Perficiat que dō dignum pia gratia xpi.
Splendida papiae florens sua gaudia mater.
Atque domus dni laetetur ple fecunda.

Versus

DILECTISSIMO NOBIS UUILTE SCAE ECCLE
BARBARANE. ZACHARIAS PAPA.

14

Dno cooperante & sermonem confirmante
ad dilatandam xpianitatis legem & ortho-
doxae fidei tramitem. ad docendum iuxta
quod praedicat sca haec romana cui dō auctore
praesedemus ecclesia Innotuit nobis scissimus

acreuerentissimus fr̃ & coepsnr̃ bonifa
tius nuper discreuisse & ordinasse In ger
maniæ partibus episcopales sedes. ubi præest
ura dilectio & puinciam Intrer diuisiss &
parrochias. quo cognito cum magna exulta
tione extensis ad sidera palmis. Inlumina
tori & datori omniũ bonorum dn̄o d̄o & sal
uatori nr̄o ihũ xp̄o gratias egimus. qui fecit
ura que unum; flagitauit autem a nobis
p suis syllabis iam dictus sc̄s uir p apostolica
auctoritatem ura s confirmari sedes. p quo
& nos ardenti animo & diuino iuuamine
auctoritate beati p & ri principis aptorum
cui data est a d̄o & saluatori nr̄o ihũ xp̄o ligan
di soluendique potestas peccata hominum
In celo & In terra. confirmari atque solidas
p manere ura s episcopales sedes sancimus.
Interdicentes ipsius principis aptorũ auctoritate a presenti omnib; & In futuras genera
tiones. ut nullus audeat contra eandem
uram uenire ordinationem quæ dignante
d̄o ex nra præceptione In nobis facta est. & hoc
Interdicentes. ut nullus audeat iuxta scorũ
canonum traditionem ex alio episcopatu
ibidem translatari aut ordinare epm post
uram de hoc sancto euocationem. nisi is qui aptice
nr̄æ sedis In illis partibus præsentaueritt
uicem. sed nec unus alterius parrochias In
uadere aut ecclesias subtrahere præsumatis;
nam si quod non credimus. si quis ille fuerit

quicontra hanc nrām praeceptionem teme
rario ausu uenire temptauerit. sciat se adher
nodiiudicio anathématis uinculo eēlmnodi
tum. siquis uero aptica seruauerit pręcepta
& normam recte & orthodoxę fidei fuerit
assecutus. benedictionis gratiā consequatur.
Dec & ero p & imus diuinam clementiā ut con
firm & corrobor & hoc quod operatus est dns
Inuobis. & claritas dī gratia & p axuerasit
cum spūālō scissimi & dilectissimi nob. toto
canamine elaborate pfide xpi & ministeriū
ei proficiendum decestate. ut & cū egregio
apostolo mereamini dicere. bonum cestam
certauī cursum consummauī fidē seruauī.
de reliquā repositaest mihi corona iustitiae.
quam redd & mihi dns Inillum diem iustus
iudex. salutantes uos Indno uālere optamus.

BENE VALETE.

Datakt aprt. Imperante domno constantino
magno Imperatore anno xxiiij. Imperii ei
anno. ij. Indictione. xj.

EPISTOLA ZACHARIAE AD BONIFATIUM

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO FRI BONI 15
FATIO CO EPO. ZACHARIAS SERUUS SERUUQ DI.

Susceptis sās simę fraternitatis tuę lit
teris pdenehardū religiosum prbm tuūquia
te sospem ut semp cupimus ee cognouimus.
omnipotentiae misericordissimo dōnro
magnas reddimus grates. qui tibi omnib;
bonis prosperari dignatur; Magna enim

Incordib; nrīs Infundis lætitiam quotiens
nob scīpturæ tuæ scripta mittuntur quando
repperimus quæ ad salutem respiciant ani
marum dum cotidie In gremio scæ matris ecclie
tuam prædicationem noui populi addunt ur.
ubi tres episcopos per loca singula secundum
seriem syllabarum tuarum te ordinasse cogno
uimus quieidem populo quē sibi dnīs dsnr per
tuam scītatem aggregare dignatus est. p esse
debeant. Ipsi ut per auctoritatē nrāe sedis
episcopales ibidem sedes firmentur sed tua sca
fīnitas pt rata. mature. & subtali consideratio
one discernat. si expedīt aut si loca uel populorū
turbæ talia ēe pbantur ut episcopos habere
mereantur. Meminisse nim kmē quid In sacris
canonibus præcipimur obseruare. ut minime
In uillulas uel In modicas ciuitates episcopos
ordinemus. Neue lescat nomen episcopi sed nos
tuis sinceriss imis atque a nobis dilectis syllabis
puocati quæ poposcisti absque mora concedi pati
mur. & statuimus papticam auctoritatē episcopales illic ēe sedes. quip successionem episcopos
mereantur. & populis praesint. atq; uerbum
prædicationis subiectis Insinuent. idest In ca
stello quod dicitur uuurzburg. & altera In
oppido quod nominatur buraburg. testiā
In loco qui dr erpesfurt. ita ut nulli post hæc
liceat cuiquā hæc quæ a nobis sanctata sunt. alu
quomodo uiolare. quæ auctoritate beati pri
apti firmaē decreuimus; Deēo autē qd nob

Intimasti quodte carilomannus filius nr.
apud sérogtum accedere. ut in pasteregnu
francorum In sua dicione [illegible] siue potestate
constituta sinodũ cele [illegible] brare. eoqd
omnis ecclesiastica regula [illegible] siue disciplina
ab eadem puincia funditus abolita est. quod
nimis merendũ quod p spatia temporum
ibidem sinodus sacerdotũ minime celebra
ri'ur. unde neque quid sit sacerdotium ab
eis qui se sacerdotes ee existimant cognoscit.
sed dum ulp arte dõ quæ a præfato filio nro
promissa sunt ad effectũ pducta fuerint. tua q;
fr̃nitas memorato concilio consederit cum
eodem excellentissimo uiro. siquos reppererit
episcopos. præsbiteros. aut diaconos. contra ca
nones uel statuta patrum excessisse. idest In
adulterio. uel si plures uxores habuerunt aut
si sanguinẽ xpianorũ siue paganorũ effuderit.
uel etiam aliis capitulis quib; canonib; obuiasse
reppererit tua sctas. nulla ratione aptica
auctoritate pmittat sacerdotiũ fungi quia
tales a suo tantum pprio ore false nominant
sacerdotes. et deteriores sæculariũ ee noscuntur.
qui se neque a fornicationibus neq; a nefarius
matrimoniis abstinent. neq; ab hominum
sanguinis effusione manus seruant. In noxias.
quales se ee sacerdotes existimant. aut quid In
de sentiunt. dicente dõ sacerdotes mei semel
nubant. et apostolus unius uxoris uir fuit. et
hoc ante susceptum sacerdotiũ ut lectiõ ÷

Vxores epõrũ

Vnus maritus
Vnius, quæ

Nam a die suscepti sacerdotii. Etiam ab ipso ppri o.
coniugio phibendi sunt; Quomodo se sacerdotiũ
fungi consi [illegible] dent qui talibus scelerib;
Inuoluti esse [illegible] monstrantur. Ut neque
saeculares fide [illegible] les his facinoribus obuolutos
optemus. Quomodo non pauescant diuina
mysteria contingere. aut quomodo ad orandũ
ꝓ peccatis populi accedere praesumunt. dum sacri
canones neque purum dericũ cui sacerdotium
non est. secundis copulari nuptiis praecipiunt.
Isti enim e contrario non solum qui a post suscep
tum sacerdotium se abstinere noluerunt a bina
uxore. Immo luxuriae obuoluti peiora saecularium
scelera committunt. ut plures uxores habere
praesumant. quibus neq; una concessum est
post susceptum ministerium adtractare. sed a
ista parui pendentes. atq; dm ad iracundiam uocan
tes. maiora cõmittunt facinora dum proprius
manibus xpianos atque paganos homines necant.
Et fit. utq; ibi. In remissionem peccatorũ debu
erunt lauacrum regenerationis impendere.
atq; xpi sacramenta donare nel ad eternum
perirent. eorundem sacrilegis manib; extin
guantur; Quis enim sapiens habens cor. eos esta
mat sacerdotes. qui neq; a fornicationib; abstinent
neq; ab effusione sanguinũ manus seruant
Innoxias. quisue eorum sacrificius dm ee credit
placatũ. dicente pph a. Virum sanguinum
et dolosũ abhominabitur dns. Istinamq; ut
praemisi ne sacerdotium fungi patiantur.

neque diuina contingere mysteria commo
nemus. quicquid uero aliud ut dictum est eos
contra ecclesiasticam regulam excessisse seppere
ris canones siue instituta patrum praemanibus
habeo. & iuxta quod in eis edoctus fueris discerne.
De hoc autem quod tibi successorem constituere dix
isti. ut te iuuente in tuo loco eligatur eps. hoc
nulla ratione concedi patimur. quia contra
omnem ecclesiasticam regulam uel instituta pa
trum esse monstratur. sed uolumus ut tibi
ministra. & sit in euangelio xpi adiutor. di
cente apto. si quis bene ministrauerit gradu
sibi bonum acquirit. nimis enim reprehensibi
le ac dissolubile esse manifestum est ut ti
uuente tibi alium substituam. sed hoc commone
mus ut quamdiu te diuina clementia iusserit
superesse. sine intermissione orare. ne cesses. ut tibi
de illum successorem concedat. qui ei possit esse
placabilis. & populum quem ad sua gratia praes
cituris industrium uocare uoluit in reprehensibi
liter regere ualeat. atque adiuuante elabora
perducere. Nam quomodo haec quae peposcisti
sic uoluerimus concedere possumus. dum nos fra
giles homines existentes & sub conditione mor
tis constituti ignorantes quid superuentura
pariat dies. nuallentes inuestigare quis e nobis
prior de praesenti seculo migrat. sin autem & eum de
diuina uoluerit clemtia post tui die transitus
superee. si eum aptum esse cognouerit & in tua
uoluntate fuerit definitum ea hora quicte

Nota quō nisi [illegible] [illegible]

de presenti sæculo magnatum cognoueris pre
sentibus cunctis tibi successorem designa ut huc
ueniat ordinandus. quod nulli alio concedi pa
timur. quod tibi cartate cogente largiri censuimus;
Deillo namque quinque duā uinculisui quae
& ipsa fuit uxor consobrinisui & sacrū uelamen
habere monstrata est & ab eate memorie pre
decessore nro sibi licentia concessa ee diuulgi
ut. ut eum in pnitiioso matrimonio adsumere
debuisset. absit hoc ut decessor nr ista pcipere.
Nec enim ab hac apostolica sede illa diriguntur.
quae contraria ee patrū siue canonū institutis
pbentur. ammonere adhostare. increpare eos
fr carissime necesse. quatinus a tanti scelesto
recedant matrimonio ut ñ in aeternū pereant.
reminiscant enim se xpi sanguine ee redemptos.
& non sponte se contradant nisi ab isto recesserint
incesto matrimonio diaboli potestate. sed magis
illi dō & xpō filio eius spūique eius scō. in cuius nomine
ab illius antiqui hostis ereptisunt potestate;;;
Elabora namque scissime fi. ineis. quia scriptum
cognoscis. qui conuesti fecerit peccatore ab errore
uiae suae. saluabit animā eius a morte & suorū
operit multitudinem peccatorūm. Nam & nos
ei pro hoc commonitoria scripta direximus.
de calendis uero ianuarius uel aeris auguriis.
filacteriis & incantationibus. uel aliis diuersis
obseruationibusque gentili more obseruari
dixistis. apud beatum pirū apostolū. in urbe
roma. hac & nobis & omnib; xpianis detestabi-
lia

Xpniaosa ee iudicamus dicentedo. non au-
gurabimini. uel ceste non obseruabitis. &
iterum scriptura dicit. Non est augurium in israel.
nec obseruatio In domo iacob. ita & inobis
cauendum ee censemus. ut nullis auguriis uel
obseruationib; adtendamus. quia omnia hae
abscissa ee apatribus sumus edocti. & quia pln-
stigationē diaboli iterū pullulabant. adie
qua nos iussit diuina clementia quamquā
In merta exsistamus apti uicem gerere. ilico
omnia haec amputauimus. pari & enim modo
uolumus tua scitatem populis sibi subiectis pre
dicare. atque ad uita aeterna pducere uitae.
Nam & sae recordationis praedecessoris atq;
nutritoris nri domni gregorii papae consti-
tutione omnia haec pie atque fideliter ampu
tata sunt. & alia diuersa quamplura quae
diabolo suggerente pullulabant In xpi oule.
cuius Instar pilliis populi salute dirigere ma
turauimi; Nam de sacerdotibus illis qui falsa
opinantur - qui & iam adulteri & fornicatores
probantur. & sibi ab apostolica sede Indultū
ee. & e contrario sibi licentiam praedicationis affirmant
Largitam ee. hoc nulla ratione credat tua sca
firnitas. sed simili ter In eis canonica excerte uinduta.
quem admodū de his quibus a nobis edoctus esse
monstraris; Non enim aliud te agere uolumi.
praeterquā quod sacri papiium canones & iam
ab hac apostolica sede Instructus ee dinosceris.
secundum tua namque scitatis petitionem.

Ktribus epis tuis singulas confirmationis epis-
tolas missimus quas per tue scitatis manus
eis largiri uolumus & carolomanno filio nro
alias scripta direximus utque tibi poposcit ad
implere festinat atque adminicula prestat.,
sicut Sed hae fr carissime de omnibus comphendis
capitulis utdris donauit respondimus ad oma
amputanda diabolicae fraudis scandala.,
Tua uero sca frnitas siquid decetero euenerit.
ut sacri docent canones studeat emendare
Implebis; sibi ado commissis; Non enim aliud
nobis conuenit pdicare preter qd ascis patribus; sum
edocti; Si uero & noui aliquid Inimici astutia
agente acciderit quod tua sca frnitas minime
p canonu instituta discerne re possit. huc nobis
non pigeat insinuare. quatenus do iubante
quaeque ad emendationem noue plebis ee possint.
tibi absque tarditate respondere maturem.
Cognoscat enim tua sca frnitas fr carissime
tua dilectionem tua habere Innris precordius.
utte presentialiter cotidie uidere desideremus.
& tate Innro consostio habeamus. ut ce ste ministru
di & dispensatore ecclesiarum xpi.,
Decetero naq;
comfortare Indno fr carissime & esto robustus &
elabora Inopus quod te diuina uolunt euocare
dementia. magna enim te spes remunerationis
exspectat quam misit ds diligentib; se. & nos licet
peccatores existamus. tamen di nri non cessam
absque Intermissione Inmensam exorare de-
mentiam. utqui cepit Inuob. perficiat opus-

bonum usq; adhuc. Et beatus apostolorū
princeps petrus cooperetur tibi in omnibus
bonis quibus parere desideras.
Deus in columem custodiat seuer. et sanctissime fr;
Data Kt aprit imp domno piissimo augusto
constantino ado coronato magni imp anno
uicesimo quarto. p imperii tereius anno secundo in
dictione undecima. epist zacharie ad bonif

REVERENTISSIMO ET SANCTISSIMO FRI 16.
BONIFATIO COEPISCOPO ZACHARIAS
SERVUS SERVORUM DI.

Virgilius et Sedonius religiosi uiri. apud
bauuariorū prouinciam degentes. suis nos
litteris usi sunt. p quas intimauerunt quod
tua reuerenda frnitas eis iniungere xpi- bauuaria
anos denuo baptizare. quod audientes
nimis sumus conturbati. et in admirationē
quandam incidimus si habetur ut dictum est;
Et tulerunt quippe quod fuerit in eadē pro-
uincia sacerdos qui latinam linguā penitus
ignorabat. et dū baptizare nesciens latini
eloqui infringens linguā dicere. baptizo te
in nomine patria. et filia et spsci. ac per hoc
tua reuerenda fraternitas considerauit re- Bap. in nomine patria et filia
baptizare; Sed sanctissime fr si ille qui baptizauit
non errorem introducens aut heresim, sed
pro sola ignorantia romanae locutionis
infringendo linguam. ut supra fatiti sumus
baptizans dixisset. non possumus consentire
ut denuo baptizentur. quia quod tua bene

conperta habet scā fīnitas quicumque
baptizatus fuerit abhereticis in nomine pa
tris et filii et spī scī. nullomodo rebaptizari
debeatur. sed ipsola manus inpositione purgari debeatur. Nam scissime fī sita est ut
nobis relatum est. non amplius ate illis prae
dicetur huius modi. sed ut sci patres docent
et praedicant tua scita studeat conseruare.,
DS TEIN COLUMEM CUSTODIAT REUERENTISSIME ET.,
D. ttakt iut Imperante dom pius aug constan
tino a dō coronato magn Imp anno XXVI.
Imp eius anno. IIII. Indictione. XIIII.,

SINODUS IPSICIS.

17 IN NOMINE DNI NRI IHU XPI IMP
dom piissimo aug constantino Imperatore
anno XXVI. post consulatū eius anno V. mense
octo die uicesima quinta. Indictione XIIII.,
Praesedente scissimo ac beatissimo dom zacha
ria papa. In patriarchio Lateranense In basi
lica quae appellatur theodori. consedentib;
Niam cum eo scissimis epis. epiphanio silua
candida. benedicto. nomento. uenantio.
penestre. gregorio postuense. Nicēta gabus.
theodoro ortense. Gratioso uillitrias. seu
uenerabilibus presbiteris. id iohanne archi
presbo. gregorio. stephano. item stephano.
dominico. theodoro. anastasio. georgio.
sergio. iordanne. leone. item leone. gregorio
stephano. eustatio. procopio. atq; theophanio
praepositis In medio sacroscis euangeliis.

Cod. Ad. 1. sub Zacharia

adstantibus quoque diaconibus uel cunto
clero. Gregorius notarius regionarius & nu
menculator dixit. Deneurdus religiosus prb
legatus bonifatii scissimi archiepi puinciae ger
maniae directus apud urm scm apostolatu prae
uidoest. & petit se ingredi. quid pcipris. dictu ÷
ingrediatur. Cumque ingressus fuisset zacha
rias scissimus ac beatissimus papa scae catholicae
atque apostolicae urbis romae dixit. Ante hos
dies sillabas reuerentissimi atq; scissimi frisri
bonifatii archiepi nobis misisti. p quas nobis
quae opostuna euusasunt indicauit. quidergo
denuo nris secretarius te ingredi postulasti.
Deneurdus religiosus prb dixit. Domine mi
dum uxta sci apostolatus praeceptione misdominus
bonifacius epis famulus pietatis urae in puincia
francorum sinodum aggregasset. & reppeisset
illic falsos sacerdotes. hereticos & scismaticos id ÷
aldebertum & clementem sacerdotio priuans
una cum principibus francorum redi fecit in
custodiam. illi autem non in poenitentia degun
ut iudicatum est. sed econtrario adhuc populum
seducent. p quo & hanc epistolam prefati mei
domini quam manibus gero uro sco apostolatui
missus offero. ut eam coram sacro sco concilio relegi
faciatis. Dictu ÷ suscipiatur epistola & coram nra
praesentia relegatur. Et accipiens theophanius
notarius regionarius & saccellarius relegit in
his sermonibus. Excellentissimo patri atque
apostolico pontifici & exuultorum sci pri

principis apostolorũ magisterio frẋo. zacharie
papae. bonifatius exiguus seruus seruorum dei
optabilem in xpo caritatis salutem.. Postquam
me ante annos prope xxx. subfamiliaritate &
seruitio apostolicae sedis annuente & iubente
ueneranda memoriae antistite apostolico gre
gorio anteriore uoto constrinxi quicquid mihi
laetitiae uel tristitiae acciderat apostolico pon
tifici solebam indicare. ut in laetissimis laudare
mus dm & in tristibus ei consilio roborarer.
tta & nunc mihi uobis liceat. pietati uae sup
plico sicut scriptum est. interroga patrẽ tuũ
& adnuntiabit tibi seniores tuos & dicent tibi;
Notum enim sit paternitati uae. quia
postquam in digno mihi mandastis in pro
uincia francorum sicut & ipsi rogarunt sacer
dotali concilio & syno dali conuentui p. ee.
multas iniurias & persecutiones passus sum.
maxime semper a falsis sacerdotibus. ab adul
teratis prbis seu diaconibus & fornicariis
clericis. Maximus tamen mihi labor fuit.
contra duos heraticos pessimos & publicos &
blasphemos contra dm & contra catholicam
fidem. unus qui dicitur eldebertnatione
generis gallus est. alter qui dicit clemens
genere scottus est. specie erroris diuersi.
sed pondere peccatorum cõpares; Contra
istos obsecro apostolicam auctoritate uam
qd meam mediocritatem defendere & adiu
uare. & ipse scripta uã populum francorum

& gallorum corrigere studeatis. ut hereticorum
fabulas & uana prodigia & signa pcursoris
antichristi non sectantur. sed ad canonica iura
& ad uera uere doctrinae conuestantur & ut per
uerbum urm istiherici duo mittantur In car
cerem si uobis iustum esse uideatur cum uita
& doctrinam illorum uobis Intim. uero. & nullus
cum eis loquatur aut communionem habeat
ne fo ste fermento doctrinae illorum fermentatus
aliquis pereat. sed segregari uitant. & iuxta
dictum apostoli. huiusmodi tradatis satanae In In
teritum carnis ut spiritus salus sit In die dni. &
iuxta euangelicum preceptum dicite ecclesiae non
audierunt sint nobis sicut ad hmici & publicani.
donec discant non blasphemare nec scindere
tunicam xpi.,, Propter istos enim pseudoprophetas
& Inimicitias & maledictiones multorum popu
lorum patior & ecclesia xpi Inpedimentum fidei
& doctrinae recte sustinet. Dicunt deal debesto
quodeis scissimum apostolum abstulissem. patro
num & oratorem & uiuificum factorem & signo
ostensorem abstraxissem. sed pietas iuram audiens
utram ei iudicat ex fructu utrum uestimentis
ouium Induitus Intus lupus rapax fuisset. an non.,
Inprimis enim ad ate ypocritas sic dicens.
quod sibi angelus dni Inspecie hominis de extre
mis finib; mundi mire & tam Inceste scitatis
reliquias adtulisset. & ex Inde potuisset omnia
quaecumque poscere & ad o Impetrare. & tunc
demum pillam simulationem sicut apts paulus

praedixit penitus multorum domos &
capta uas duxit. ipse muliertulas onerratas peccatis
quae ducebantur uarius desiderius. & multitudi
nem rusticorum dicentium quod ipse ex uir
apostolice sanctitatis & signa & prodigia multa fecisset.
Deinde conduxit episcopos indoctos qui se contra
praecepta canonum absolute ordinarunt. tum
demum in tantam superbiam elatus est ut se aequi
parare apostolis xpi. & dedignabatur in alicuius
honore apostolorum uel martyrum ecclesiam con
secrare. & interrogauit quid uoluissent homines
uisitando limina sanctorum apostolorum; postea
in proprio honore suo dedicauit oratoria uelut
uerius dicam sordidauit. fecit cruciculas & ora
toriola in campis. & ad fontes. uel ubicumq; sibi
uisum fuit. & iussit ibi publicas celebrare orationes.
donec multitudines populorum spiritis cleris
episcopis & dimissis antiquis ecclesiis. in alis locis
conuentus celebrabant. dicentes. merita sci
ildebesti adiuuabunt nos. unguias suas & capil
los dedit adhonorificandum & portandum cum
reliquiis scipiri principis apostolorum. tudemum
quod maximum scelus & blasphemia contra
dm ee uidebat fecit. Uenientem enim populo & p
strato ante pedes ei & cupienti confiteri peccata
sua dixit. scio omnia peccata tua quia mihi
cognita sunt occulta tua. Non est opus confiteri.
sed dimissa sunt uobis peccata tua praeterita
securi & absoluti reuestimini ad domos uestras
cum pace. Omnia quaecumque sem euangelium

ypocrita fecisse testat suo habitu & incessu
& moribus imitatus est. Alter autem hereticus
quidam clemens contra catholicam contendit et tam
canones ecclesiarum xpi abnegat & refutat.
Iratus & intellectus scorum patrum hieronimi
augustini gregorii recusat. synodalia iura
spernens proprio sensu adfirmat se post duos
filios sibi in adulterio natos sub nomine epi ee
posse legis xpiane epm. iudaismum inducens ius
tum ee iudicat xpiano ut si uoluerit uiduus fris
defuncti accipiat uxorem. Qui contra fidem scorum
patrum contendit dicens. qd xps filius di des
cendens ad inferos omis quos infernum carcer dai
nuit indeliberatos & credulos & incredulos lau
datores di simul & cultores idolorum & multa
alia horribilia de predistinatione di contraria
fidei catholicae adfirmat. Quapp de hoc
quoque hereticoprecor ut pietas nrae iuras
mandare curaris duci carlomanno ut mittat
in custodiam ut semina satane latius non seminet.
Ne forsitan una ouis morbida totum gregem polluat.
Valere scitate uram & prosperis pfectibus gau
dere in longitudinem dierum optamus.
Cumque relecta essent. Zacharias sciissimus ac
beatissimus papa dixit. Audistis carissimi
fris quid in ista epistola relectum est et sacrilegi
illis quise ad sua condempnatione aptos
populis predicarunt. Sciissimi episcopi
& uenerabiles presbiteri responderunt. Audiui
mus ceste poma non apostolos sed ministros

satanae. & praecursores antichristi; Quisenī
aliquando aptorū aut quilibet scōrū cum capillis
suis aut unguibus pseudo alia tribuerunt populis.
ut iste sacrilegus & pernciosus agere conatus est
ad debertus: sed hoc scelus auro scō apostolatu est
resecandū. tam de illo quā quelibet & de trans
gressore clemente qui sacros canones spernit.
atque expositiones scōrum patrum ambrosii.
augustini & cēterorū respuit dicta scōrum. sed
isti iuxta factis & transgressionibus suis suscipiant
dignam sententiam. Zacharias scissimus ac
beatissimus papa dixit. quia hodie iam tardior
hora est. uenturo secretario & iam conscriptam
utam & orationem quam sibi exposuit cētera
quae ut debatur dum nobis relata fuerint cōmum
consensu mediante dō quid fieri debeat prae
tandum est.,

18 IN NOMINE DNI DI ET SALVATORIS NRI IHU XPI
Imp dom piissimo augusto constantino mag
Imp. anno XXVI. post consulatum eius anno. V.
mense octob die XXV. Indictione XIIII. Praesedente
scissimo ac beatissimo domno zacharia papa.
In patriarchio Lateranense. In basilica quae
appellatur theodori. Consedentibus XII cum eo
scissimis epis. Epiphanio silua candida Benedicto
nomentto. Venantio penestre. Gregorio postuense
nicd'a gabus. theodoro ostense. Gratioso mallitrias.
seu uenerabilibus presbiteris. id est iohanne
archipirbo. Gregorio. stephano. item stephano.
dominico. theodoro anastasio. georgio.

sergio. iordanne. leone. item leone. gregorio.
stephano. eustachio. procopio. atq; theophano.
praepositis. In medio sacroscis euangeliis adstan
tibus quoque diaconibus. uel cuncto clero.
Gregorius notarius regionarius & inuncultor
dixit. Juxta uri sci apostolici praeceptionem
quam In praetorio secretario iussistis. deneardus
religiosus prb adest praeuelo. quid praeciptis.
dictum est. Ingrediatur. Cumque Ingressus esset.
zacharias sanctissimus ac beatissimus papa dixit.
Actus illius nefandissimi aldebesti siue acta
illius conscripta quae praetorio secretario pre
manibus gerebas. coram praesente concilio por
rige legenda. Et accipiens theophanius no
tarius regionarius & sacellarius. relegit uitam
illius. cuius Initium talis est.

In nomine dni ihu xpi Incipit uitam scm & beatu
di famulum praeclarum atque totu speciosu
ex electione di natum scm aldebestum episcopu.
de simplicibus parentibus fuit peratus. & de
gratia di est coronatus. Quia du in utero ma
tris sue erat ibidem gratia di coepit. & ante qua
puerissa beatissima natiuitas eius. sicut dixit
genitrix eius quasi puisionem egredientem uitulu
de dextero latere suo. Quia qui uitulus illi desig
nabat illa gratia qua acceperat a angelo ante
quam exire de uulua. Cumque hic libellus
usque ad finem relectus fuisset. zacharias sanc
tissimus ac beatissimus papa dixit. Quid ad hac
blasphemia respondetis sanctissimi fratres.

Epiphanius scissimus eps scae ecclesiae siluae candidae
dixit. Ceste apostolice domine ex diuina inspi
ratione motum est cor sciuri apostolatus. ut
praedictum bonifacium scissimum fratrem nrm
epm. quamque francorum principes commo
nere cis. quatenus in pastibus illis post longa
tempora concilium aggregarentur sacerdotum.
ut haec scismata quamque blasphemiae usque
quaq; scouro apostolatui minime celarentur;
Zacharias scissimus ac beatissimus papa dixit.
Si quid adhuc habet deneardus religiosus prb
nobis porrigere relegendum porrigat. Dene
ardus religiosus prb respondit. Ecce domine
epistolam quam ut ebatur et diuulgabat esse
ihu de celo cecidisse. Et accipiens theophanus
notarius regionarius et sacellarius relegit.
cuius initium tale est. In dni nomine incipit
epistola dni nri ihu xpi filii dei qui in hierosolima
cecidit. et p michael archangelum ipsa epistola
inuenta est. ad portam effrem. et p mari sacerdotis
nomine. icore. epistola ista fuit relecta ipsa ex
emplata. et transmisit. ipsa epistola adhierem ma
ciuitatem ad alium sacerdotem talasio. et ipse
talasius transmisit ipsa epistola ad arabiam
ciuitatem ad alio sacerdote leoban. et ipse leoba
nius transmisit epistolam ista ad uuesfaliam
ciuitatem. et recepit epistola ista macrius sacerdos
di. et transmisit ipsam epistola in monte seo
arthangelo michael. et ipsa epistola per manus
angeli dni pueniit ad romam ciuitatem ad loco

sepulchris scipari ubi claues regni celorum
constitutae sunt. & xij. papati qui sunt in ro
mana ciuitate triduanas fecerunt uigilias
in ieiunis in orationibus p diebus & noctibus.
& cetera usque in finem perlecta.

Zacharias scissimus ac beatissimus papa dixit.
Procesto carissimi fris & praedictus in insaniam
conuersus aldebertus & omnis qui hanc utitur
scelere commentatam epistolam paruulorū
more absque memoria mentiuēē possunt.
& quibusdam mulieris insaniunt sensibus;
Sed ut ne leuiores adhuc amplius decipiant.
In discussam & absque sententia causa hanc
in eum relinquere minime possumus.

Scissimi epi & uenerabiles prbiter spondert.
Ex diuina in lustratione cognoscimi cor sci
uri apostolatus in luminati. & quae uobis dicta
sunt ex administratione scisps emanarunt.
& idcirco ut uobis p uisum fuerit in uestris que
sententia p mulgetur. Zacharias scissimus
ac beatissimus papa dixit: Non ut a nobis solis
praeuisum fuerit. sed p uestri cūscitate uri est
pertractandum. Sed si dno placuerit in futuro
secretario quod rectum p reuisum fuerit & dns
suis famulis administrauerit ex omnibus
adis p mulgabitur sententia.

IN NOMINE DNI DI SALUATORIS NRI IHU XPI
Impr dom pissimo augusto constantino
magno Imper anno xxvj. post consulatū ei

anno.v. mense octob die xxv. Indictione xiiij.
Presedente scissimo ac beatissimo dom zacharia
papa In patriarchio Lateranense In basilicaque
appellatur theodori. consedentibus ac iacuteo
scissimis epis. Epiphanio silua candida. Bene
dicto nomentano. Venantio penestre. Gregorio
portuense. Nicolagabus. Theodoro ostense. Grati
oso uillitrias. Seu uenerabilibus prbis. id est
iohanne archi prbo. gregorio. stephano. item
stephano. dominico. theodoro. anastasio.
georgio. sergio. iordanne. leone. item leone.
gregorio. stephano. eustathio. procopio atq;
theophanio. preepositis In medio sacro scis
euangeliis. adstantibus quoque diaconibus
uel cunctoclero; Gregorius notarius regio
narius & numenculator dixit; Secundum
quod auro sco apostolatu preceptum est In
prudentio secretario ut deneardus relegiosus
prb hodiese uris obtutibus presentare. presto
est preforibus. quid preceptis. dictum est In
gredatur. Cumque Ingressus fuisset. zacha
rias scissimus ac beatissimus papa dixit; Habes
adhuc ex sacrilegorum illorum conscripto ut
coram concilio porrigere debeis relegendum.
Deneardus relegiosus prb respondit. Etiam
domine mihi habeo orationem quasibi addeber
tus componere nisus est. Ecce preeminibus
eam gero iubete eam suscipi. Accipiens relegat
In his sermonibus orationem. cuius Initium
talest; Dnedis omnipotens xpi filii dei pater dm

nrī ihū xpī & A. & ω. qui sedis sup septimo
throno & sup cherubin & seraphim pia & magna
& dulcitudinis satis est apud tibi pater scōrū
angelorum qui fecisti celum & terram mare
& omnia quæ in eis sunt. te in uoco & clamo
& in uoco te super me miserere mihi. quia tu dignus
fuisti dicere quodcumq; p̄ & ierit is p̄ patre
in nomine meo dedi uobis. te ēpō & te clamo.
ad nō xpō confido animam meam.
Cumque p̄ ordinem legerit & ut puerit ad locū
ubi ait; Precor uos & coniuro uos & supplico
me aduos. angelus uriel. angelus raguel.
angelus tubuel. angelus michael. angelus
adiuuis. angelus tubuas. angelus sabaoc.
angelus simiel., Dum uero hæc oratio sacri
lega usque in finem plecta fuisset. zacharias
scissimus ac beatissimus papa dixit; Quid ad
hæc scissimi fr̄es respondetis. Scissimi epi & uene
rabiles prbi responderunt. Quid aliud agen
dum est nisi ut omnia quæ nobis relecta sunt
igni concrementur. Auctores uero eorum
anathematis uinculo puellantur. quia octo
nomina angelorum quæ in sua oratione ille de
bestus inuocauit. Non angelorum præter quī
michaelis sed magis demones in sua oratione
sibi ad præstandum auxilium inuocauit. Nos
autem ita auro scō apostolatu edocemur & di
uina tradit auctoritas non plus quam tria nom
angelorum nomina cognoscimus. id est.
mich. uel. gabriel. raphael. uel si quid emisse

sub obtentu angelorū demonum nomina in
troduxit. Zacharias scissimus ac beatissimus
papa dixit. Optime puisum est aut ā scriptis ut
conscripta illius omnia igne cremarentur.,
Sed opostunum est ut ad rep bationē ei in scō
nro scrinio seseruentur ad perpetuam ei confu
sionem. Nunc uero quia omā patuisunt deuto
rumque sententia quorum superius mentio
facta est pertractandum est.,Uniuersū conciliū
dixit. Aldebestus cuius nobis actus & nefaria
commenta pelectasunt. & qui a se apostolū censuit
nominare. & capillos & ungulas suis populis
pscūalia tribuebat seducens populū diuersis
erroribus. qui & iam sub obtentu angelorum
in suo auxilio demones inuocat. sit ab omni officio
sacerdotali alienus agens pententiā pcōmissis.
& amplius iam populum minime seducat..
Sin autē in his erroribus perseuerauerit & po
pulū amplius seduxerit sit ei anathema & eter
no diiudicio condempnatur. uel omnis quei
consenserit aut eius sectatus fuerit doctrinam.
aut adiunctus fuerit illi. Similiter autē & clemens
quipsuam stultitiā scōrum patrum statuta re
spuit uel omā synodalia acta. Inferens & iam
xpianis iudaismum dūpraedicat fratis defuncti
accipere uxorem. In sup & dnī m ihū xpm des
cendentem ad Inferos omnes pios & impios ex
inde praedicat abstraxisse. ab omnis sacerdotali
officio nudatus. & anathema risuinculo obliga
tus parterq: diiudicio condempnatur omnis

quieius sacrilegis consensere praedicationib;

✠ Zacharias episcopus scae catholicae atq; apostolicae urbis romae his gestis atque sententiae nobis promulgatis subscripsit.

✠ Epiphanius epps scae ecclae silue candidae his gestis atque sententiae nob pmulgatis subscripsit.

✠ Benedictus epps scae ecclae nomentane his gestis atq; sententiae nobis promulgatis subscripsit;

✠ Uenantius epps scae ecclae penestrinae his gestis atque sententiae nob pmulgatis subscripsit;

✠ Gregorius epps scae ecclae postuensis his gestis atque sententiae nob pmulgatis subscripsit.

✠ Nicolas epps scae ecclae gabinatis his gestis atque sententiae nob pmulgatis subscripsit;

✠ Theodorus epps scae ecclae hostense his gestis atq; sententiae nobis pmulgatis subscripsit.

✠ Gratiosus epps scae ecclae ulliternense his gestis atque sententiae nob pmulgatis subscripsit;

✠ Johannes archipbr tituli scae susannae his gestis atq; sententiae nob pmulgatis subscripsit;

✠ Gregorius humilis prbr scae rom ecclae tituli sci clementis his gestis atque sent nob pmulgatis subscrib;

✠ Stephanus gratiadi prbr scae rom ecclae tit sci marci his gestis atq; sent nob pmulgatis subscrip.

✠ Stephan Indigi prbr scae rom ecclae tit sci eusebii his gestis atq; sent nobis pmulg subscrib.

✠ Dominicus humilis prbr scae romae ecclae tit scae priscae his gestis atq; sent nob pmulg subscrib.

✠ Theodorus humilis prbr scae rom ecclae tit sci laurentii his gestis atq; sententiae nob pmulgatis subs.

✠ Anastasius Indigni prb scæ rom ecle tit scæ mariae
his gestis atq; sententiae a nob pmulgatis subscripsit.
✠ Georgius humilis prb scæ rom ecle tit scæ ioh.annis
& paulli his gestis atq; sent a nob pmulg subscripsit.
✠ Sergius humilis prb scæ rom ecle tit scæ poten
tianæ his gestis atq; sent a nob pmulg subs.
✠ Iordannes Indigni prb scæ rom ecle tit scæ sabinæ
his gestis atque sentent a nob pmulgatis subs.
✠ Theophanius humilis prb scæ rom ecle tit scæ .iiij.
coronatorum his gestis atq; sent. a nob pmulg subs.
✠ Leo Indigni prb scæ romanæ ecle tit scæ anastasiae
his gestis atq; sent a nob pmulg subscripsit.
✠ Leo humilis prb scæ rom ecle tit damasi his
gestis atque sententiae a nob pmulg subs.
✠ Gregorius Indigni prb scæ rom ecle tit scæ bal
binae his gestis atq; sent. a nob pmulg subs.
✠ Stephanus prb scæ rom ecle tit sci chrissogom
his gestis atq; sent a nob pmulg subscripsit.
✠ Eustathius humilis prb scæ rom ecle his gestis
atque sent a nob pmulgatis subscripsit.
✠ Procopius Indignius presbiter scæ romanæ ecle
titulli sci cyriaci his gestis atque sententiae
a nobis pmulgatis subscripsit.

EPISTOLA ZACHARIAE.

V 22

DILECTISSIMIS NOBIS REGINFRIDO
rodomagensi epo. Rimberhto ambianensi
epo. Deodato belvocanensi epo. Heliseo
nouiomensi epo. Fulcrico tungriensi epo.
Dauid spironensi epo. Adhereo torouanensi epo.
Ireuuardo camorocanensi epo. Burghardo

uuirzaburg ensi epō. Genebaudo lauden
si epō. Romano meldensi epō. Agilolfo colo
nensi epō. Heddo strazburgensi epō. Cete
ris amantissimis cōr epis. presbiteris & dia
conibus. cunctisque orthodoxis ecclesiarū
dī deuotis apticam doctrinā tenentibus. zacha
rias diuina gratia praeditus apticae sedis pon
tifex seruus autē seruorū dī In dnō sat dicit.
Gratias ago dō patri omnipotenti. & dnō ihū
xpō unico filio ei. & spiritui scō. qui ura omniū
corda inflammare dignatus est p diffusam
a se gratiam. ut in unitate fidei & uinculo pa
cis ambulētis. & sit splendor dnī dīnri super
uos dilectissimi mihi. & abundans gratia
pacis & caritatis. ut sitis unum corp spīritalis
matris uraē scae catholicae & apostolicae ecclesiae.
In qua dō auctore praesumus. Implentes illud
prophēticum dictū. Ecce quā bonum & quam
iucundum habitare fratres In unum.
& enim si pt ineris longitudine quāquā corpore
sumus absentes. In spū tamen dilectionis sēp
sumus uobis praesentes. habentes uos In uisce
ribus nris. & assidue orantes. ut dīs & dns nr
ihs xps multo amplius confirmēt corda ura
& corroborēt In exostatione euangelii. In
ministerio quo fungimini. ut creditā uob
plebs uris piis ammonitionibus adiuta redē
ad diabolica fraude liberata salua psistat.
uosque mereamini decorum animabus In
diem xpi adpostare lucrum. Scriptum

quippe est. filius sapientiæ et uirtutum. Vna ratio
eorum obedientia & caritas. Obsecro ergo uos
carissimi ut digne ambuletis uocatione
qua uocati estis. unde & scos cum multa patien
tia sub portantes inuicem in caritate. solliciti
seruare unitatem spis in uinculo pacis & cari
tatis. quia finis præcepti caritas est de corde
puro & conscientia bona & fide non ficta.
Gaudeo in uobis karissimi quo fides ura & uni
tas erga nos pretiosa est & in manifesta. non solu
cum dō sed & coram omnibus hominibus.
Dum ad fautorem & magistrum uram ad dō con
stitutum beatū apstorū principem pa & rum be
nignissima uoluntate conuersi estis. Laudabi
lis fides ura & bona fama. quo id ipsum sapitis
quæ post a sapere. & nunc do cooperante est
aggregata scitas ura nra e societati in uno pasto
ralio uili. & est nobis unus pastor. qui a pastore
pastorum dno do & saluatore nro ihu xpo princeps
apostolorum & nr doctor est institutus. Habetis
itaque nra uice ad confostandam dilectionem
uram. & con laborandum uobis in euangelio xpi.
scissimum ac reuerentissimum bonifatium
fratrem nrm archiepm apostolicæ sedis legatum
& nram præsentantem uicem. Sti ergo con
stantia ura aduersus contentiones eorū qui ad
uersa sapiunt & non quæ dei sunt & erra postior
pa & in constantia ura sicut scriptum est. Si
mueritis a bei neque terramini a facie eorū
qui corpus occidunt. animam autē n possunt

occidere. quod autem in aure audistis prae
dicte lumine. illum timentes qui pot:
animam & corpus occidere & mittere in
gehennam. fratres mei in carne ambu
lantes. non secundum carnem militamus.
arma enim militiae nrae non carnalia sed
potentia dō ad destructionem munitionum.
consilia destruentes. & omne excaltationem
extollentem se aduersus scientiam dei & in
captiuitatem redigentes omne cogitationem. &
in obsequium xpi p ducentes; Deuteros fris
confortamini in dno & in potentia fortitudi
nis eius. pax uobis multa & gratia a deo & dno
nro ihu xpo ministratur. amplectimur &
osculamur ac spiritaliter carnale uram in
unitate spis. in uinculo pacis & caritatis xpi;
Ds uos incolomes custodiat dilectissimi nob. 23

epiſ zacharie de synodo qua habuit ſcſ
bonifatio cū episcopis ac seruis dei con
tra heretic. et carlomanno.

ZACHARIAS PAPA UNIUERSIS EPIS. PRIS.
diaconibus. abbatibus cunctis. ita ducibus.
comitibus. omnibusque dmtimtibus
p gallias & francorum puincias constitutis;
Referente nobis reuerentissimo atq; sciissi
mo fre nro bonifatio epo. quod dū sinodus
aggregata ea in prouincia ura iuxta inram
commonitionem mediantibus filiis nris
pippino & carlomanno principibus uris per
agente. iam uice nra predicto bonifatio.
dns aut in dignatus est corda ura cū principibus
uris in predicatione eius ut omnib; cōmoniti

onibus eius obedirais. & falsos & scismaticos
& homicidas & fornicarios a uobis expellerais
sacerdotes. omnipotenti dō nrō gratias agim.
& p uobis incessanter sumus orantes atque
in uobis opus bonū perficiat usque in finem.
Obsecro enim omnes uos coram dō ut eius cōmo
nitionibus firmiter obediatis. ipsum enim
uicem nrā in pastibus illis ad praedicandū con
stitutum habemus. ut uos dō pprio aduiam
perducat redditudinis & iucundis facinorib;
salui esse possitis. Habuistis enim peccatis
facientibus nunc usque falsos & erroneos
sacerdotes. unde & iucundae paganae gentes
uobis pugnantibus praeualebant. quia
nonerat differentia inter laicos & sacerdo
tes quibus pugnare licitum non est. qualis
enim uictoria datur ubi sacerdotes uaniora do
minica praedant mysteria. & xpianus do
minicum porrigit corpus psuarū anima
rum redemptione. & post xpianos quib; hoc
ministrare debuerant. aut paganos quibus
xpm praedicare. p pris sacrilegisq; manibus
necant. & sic secundum dni uerbum. Vos estis
sal terrae. quod si sal euanuerit. in quo condiet.
ad nihilum ual & ultra nisi ut mittat foras &
conculcetur ab hominibus. & dum haec tacuerint.
& tales in uobis fuerint sacerdotes. quomodo
ultores contra uos inimicos ee poteritis. Nam
si mundos & castos ab omni fornicatione. &
homicidio liberos habueritis sacerdotes.

ut sacri praecipiunt canones. & in hac praedicat
praefatus bonifatius frater nr. & eis omnib;
obedientes extiterit. nulla gens ante conspec
tum urm stabit. sed corruent ante faciem eorum
omnes paganae gentes. & erit iudices. In sup
& bene agentes. ut iam possidebitis aeternam.
Ioseph carissimi fris quaestis ueri sacerdotes uel
subregulari disciplina constituti. sicuos mk ip
sos exhibe. ut ceste di ministros & dispensatores
misteriorum di. ut non ut uper aur ministe
rii urm. ne fiat in uobis sicut scriptum est.
erit sicut populus sic sacerdos. & si hoc fuerit.
qualis uobis erit ab hominib; laus. aut qualis
a deo expectatur retributio. sed sic uos corrigite
ut ueri sacerdotes. & tales ad sacerdotii produ
cite. ut & uobis & illis testimonii maneat bonu.
ab his qui foris sunt. quatenus ab hominibus
uobis adquirat laudem. & a deo mercedis pre
mium in aeterna beatitudine percipere me
reamini. eo quod per uos adxpi ducti sunt ad
fidem in noxios habentes sacerdotes. ad sr nodu
namque omni anno conuenite ad pertractandu
de unitate ecte. & si quid aduersi acciderit. re
dictus imputatur. & ecclesia maneat in
concussa. BENE VALETE. 24

Ad degaunt leobo & ceteris sabiciendis. & agrip
pinae
tropoli
id est
Colonia

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO ET RI BONI
FATIO COEPIS COEPO. ZACHARIAS SERVUS
SERVORUM DI. Cum notescissime
fraternitatis tue sollicitudo fuissent.

atque psingula relegi fecissemus. Arrepperis
semus in earundem litterarum tuarum serie.
quod peccatis nris fuientibus dum dominici
tritici semina quaereres elaborare ad augendā
segetem spiritalem. subito inimici supseminant
zizania ut scilicet tuū in bono opere impedi
ant. sed tua sancta fraternitas incessanter orationi
insta & pariter cum fratribus qui secum laborant.
& spiritales sarculos construens. zizania eradicans
deposita. ad conburendū. ut beatus gregorius
papa. bonum inquit opus uobis est in uoluntate
Nam ex diuino erit adiutorio in perfectione.
His itaque habentibus karissime fratres confortare
in dno & ipse erit adiutor tuus. De incursione
autem gentium quae in tuis plebibus facta est
merendum nobis est. sed haec aduersitas nulla
tenus tuam firmitatem conturbet. quia & roma
na ciuitas ex accidentibus facinorib; sepius est
depopulata. & tamen potentia sua dns ex supnis
eam dignatus est consolare. sic enim credimus
quia & uos consolabitur. sed populis tibi cōmissis
reuerentissime fratres praedica ieunium supplicatio
nes apud dm laetaniarum & supeminens de
mentia eius adiuuabit uos. Te autem ut pdiximus
nullatenus aduersa conturbent. sed in bono
opere quod coepisti nullomodo deficias. Nos uero
uel & in merito & peccatores existamus nris precibus
uel consacerdotum nrorum in quantum possumus
adiuuamus. De sinodo autem congregata apud
francorum pruinciam mediantib; pippino & karlomann

excellentissimis filiis nris iuxta nrarum syllabarum commonitionem. per agente nra luce tua scitate qualiter egisses cognouimus. Omnipotente dño grias egimus. qui eorū corda confirmauit ut in hoc pio opere adiutores existerent. Omnia optime & canonice egisti. tam de falsis epis & formicariis & scismaticis. quamque & iam & in reliquis nomine sacerdotibus contra canonum instituta agentibus. uel contra catholicam & apostolicā di eclesiam. de quibus secundū tuā relationē per singula respondemus., Deo namque quod suggessisti qd elegerunt unam ciuitatem omnes francorum principes conuungente usq; ad pyrenaeos fines. & in pastes germanicarū gentiū ubiantea prædicasti. quatenus ibi sedem metropolitanā pp & uo tempore habere debeas. & inde cæteros episcopos ad uiā instruere studeas. & post tui successores pp & uo iure possideant. hoc quod decreuerunt nos lætos suscepimus animo eoqd ex di nutu factum est. uel si quidem sacerdotes falsi & scismatici hoc impedire conati sunt. quaquam agonem dns dissipauit. & illa fac & stabilita quæ sōrum patrum statutis conueniunt concordare. & quia tibi ipsi principes francorum & iam in hoc adiutores exstiterunt. retribuat illis omnps dns uicissitudinis pmiū & innumeralargiatur bona. Nam de illo similiter falso epō quem dixisti adulterati clerici & homicidae filius in adulterio natus & absque disciplina

p mopiū

nutritus & ceteramala & horribilia quæ singula
enarrasti. ac hoc & sui similes sacerdotes consecra
unt. De hoc meminit tua reuerenda fraternitas quod
tibi iam uicibus scripsimus. ut nullus homicida
nullus adulter. nullus fornicator sacrum ministe
rium debeat obtinere. sed neque expenitentes
aut talis qualem sacri canones phibent ee sacer
dotem; De baptizatis uero a illis seu ecclesiis con
secratis requirit tua fraternitas si aut ecclesias
in nomine trinitatis consecrant. aut parulos
similiter baptizant dum sacerdotio fungebantur.
& sic consecratio ecclesiarum & parulorum baptismi
sit confirmatum; & hoc parter suggessisti qd illi
qui ate piedisunt sacerdotes a nobis absolutos se
apud francorũ puinciam diuulgentur. quod tua
sca fraternitas nullo modo credat. Quia quod in
possibile est. si hoc fecissemus. tuæ cartæ pnrãs
indicassemus litteras. sed hoc quod in possibile est
nullo modo credas. quia non aliud prædicamus
& aliud agimus aut dirigimus. ut illi errent.
sed auxiliante do illud quod prædicamus finem
obseruandũ censemus. Hoc autem scitate tua
firmissime ut teneas hortamur. ut scorũ patrum
institutis & consultis sacrorum canonũ omnimodo
assequi debeas. quia nos nullatenus aliud pdicamus.
aut aliud agimus; Nam deeo quod obsecrasti ut
francorum principibus scriberemus uel ceteris
francis ut pristi eis psingula scripsimus. ut tibi
amici sint. adiutores in dominico opere ex-
istant. De censu uero expendo eo quod impetrare

a francis ad reddendum ecclesiis uel monasteriis
non potuisti. quam ut in uestente anno abuno-
quoq; conuugio seruorum. xii denarii reddantur
& hoc gratias dō. quia hoc potuisti impetrare. & dū
dris donauerit quia & eam augentur & luminaria
scōrum. pro eo quod nunc tribulatio accidit saraci-
norū saxonum uel frisonum sicut tu ipse nob in
notuisti. De eo namq; quod interrogisti quod
illi qui deposti sunt pro capitalibus peccatis de gra
dus sacerdotali dum eos repperisses adulteros homi
cidas. ut nec sacerdotes nec clerici ee possint. nec sub
penitentia monachi esse uolunt. sed pergentes
apud palatium regis francorum rogant ut eis
loca tribuat ecclesiarū uel monasteriorū ut laica
uitam uiuant dispergentes scōrum loca. sed de
hoc partter qualiter fieri debeat francorū princi
pibus commonentes direximus. In alia quippe
tua epistola repperimus contineri omā quae
contra te egerunt falsi & scismatici episcopi. id est
ad debestus & clemens. p quae omnia acta ipsorum
& impiissimū errorem singillatim indicasti.
Nos uero congregatis fribus & consacerdotib; nris.
eorundem prauorū scelerratissima acta in eorū
praesentia relegi fecimus. & dum nobis
coram concilio relecta fuissent pro studio omnes
eadem scismatica dogmata ipsorū seu scelerratissi
mam uitamqua sibi ad debestus conscribere
fecit una uoce exclamauerunt ut igni cremarent.
sed nos hoc non fieri rectum iudicauimus. pro eo
quod ad reseruandum siue in aeternum eos con

demnandum In scrinio scæ ecclesiæ reseruanda
mandauimus. suscipiente ipsi dignā sententiam.
cuius instar actionis actuam firmā scrutendi rex
mus. ut relecta In puncia francorū omnis sci
maticus audiens taliter ascādi catholica & aptica
ecclesia iudicatum assensus sui prauitate resipiscat.
Interuanamque tua epistola Intimasti nobis de
alio seductore nomine geoleobo. quantea false
episcopi honore fungebatur. & quia sine cuiuscūq;
consultu apud nos ppera. & dum aduenerit ut dno
placuerit fiat. Tua autem reuerentia ut auxili
ante dno cepit uicenrā uolumus ut omni anno apto
tempore In francorū puncia conciliū debeat
celebrare. ut frequentia sacerdotū siue Institutis
sacrorum canonum mediantibus. illuc quid ad
uersum nullomodo ualeat pullulare. sed magis
ecclesiadī unitas & disciplina catholica atq; aptica
ubique In illis pastibus dilatata cunta populorū
turbae & iam In occiduis partibus ueri catholici
esse possint. & non amplius pfalsos sacerdotes erro
ribus Inuoluti demergantur In Interitum.
Dum uero conciliū aggregaueris. sicut ua firmitas
conflictum habeat cum metropolitanis quos confir
mauimus de eo quod dixisti ut nullus sine com
mendaticis suscipiatur epistolis. tamen & pro hoc
ipso & pomnibus francorū principibus cōmonitio
onis direximus litteras. ut [illegible] iam superius fati
sumus. Diciuitate namque illa quæ nuper
agrippina uocabatur. nunc uero colonia
iuxta francorum petitionem per nostrae

auctoritatis preceptum nomini tuo metro
polim confirmauimus. & tuae ciitati direxi
mus profituris temporibus eiusdem metro
politanae ecclesiae stabilitatem., Dat. et in colonie r
custodiat reuerentissime & sciissime frater.,
Data pridie kt nouembris. Imp domnissimo
augusto constantino adhuc coronato magno
imperatore anno xxvij. imperii eius anno v. Indic
tione xiiij.ma, epist zacharie pape ad bonifatium
archi
epm

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO FRATRI
BONIFATIO COEPO. ZACHARIAS SERVUS
SERVORUM DI., Egregius nos ammonet
beatus apostolus paulus In eo quod ait.
Imitatores mei estote sicut & ego xpi. hinc
ergo ut spiritale caritatis uinculum & si corpo
re absentes. spiuuero semper fraternae ciitati
tuae simus praesentes. tanti nris uisceribus
te habentes carissimum frem & consacerdotem.
lucet peccatores tamen spe diuina fretti. assidue
In nostris orationibus memoriam tui agere
non desistimus. petentes Inmensam xpi di
nri diuinitatem ut Inperagendum suum
te confirmet ministerium. quatenus in die
aduentus eius illam placabilem merearis ex
primere uocem. Ecce ego & pueri quos dedisti
mihi non perdidi ex eis quemquam. ut continuo
altisona & desiderabilis uox Inter illos qui
ab Initio eis placuerunt consonanter te In
illorum Inuitatione submittat. In qua dic
turus est. Venite benedicti patris mei percipite

regnum uobis præparatum ab origine
mundi. Hi tamen habentibus agnoscat kme
flagitasse a nobis pippinũ excellentissimum
maiorem domus gentis francorum per suũ
hominem nomine ardobienũ religiosum
prbm aliquanta capitula de sacerdotali
ordine. & quae ad salutem animarũ per-
tinent. simul & iam & pillicta copula qua
liter sese debeant custodire iuxta ritũ xpi
anæ religionis. & sacrorũ canonũ institutã;
& quamquã de hoc iam expertas tua fra
ternascitas quæ a nobis sunt decreta. illius
tamen uotis aurem accommodantes. In bre
ui eloquio conscripta apostolica documenta
direximus; pr quibus ut In sacerdotali col
legio lectioni pandatur. & tuam frnam
scitatem In ibi euocari de diũ In mandatis;
& dum phac refuerit aggregatum concili
um. ad medium deducantur sacri legis illi & con
tumaces. ad debestus. ego dolsacius. & clemens.
et epi ut eorum denuo subtili Indagatione
cribitur causa.. quos si deuiantes a rectitu
dinis tramite usque quaque repperiritis
& conuicti fuerint Indinati. id uã conuesti
rectitudinis ut bonum atque placitum In
oculis uris paruerit cum principe pu incia
disponite. secundũ sacrorum canonum
sancta. sin autem In superbia perstiterint
contumaciter pclamantes reos se non esse.
tunc cum probatissimis atq; prudentissim

sacerdotibus duobus uel tribus prædictos adnos
dirigatis uiros. ut pfunda inquisitione coram
sede apostolica eorum inquiratur causa & iuxta
quod meruerint finem suscipiant. Age itaq;
dilectissime fr̃ in ministerio tibi commisso ut
a bonnipotente dõ mercedis premium reci
piens aeternam uitam consequi merearis.
Dñs te incolomem custodiat reuerentissime
& scissime fr̃. Data nonas ianuarias imp
domno piissimo augusto constantino ado
coronato magno imperatore anno xxviij
imp eius anno vi. Indictione quintadecima. 26

Epist̃ zacharie papae ad sẽm bonifatium

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO FRATRI
BONIFATIO COEPISCOPO ZACHARIAS
SERVUS SERVORUM DI.
Sacris luminibus beati apostolorũ principis
pri & nris obtutibus præsentatus presens
burchart. dilectus nobis episcopus fr̃ nae
scitatis tuæ nobis attulit afflictos. p quorũ
scriptum tenorem agnouimus magnam
habere cestamen. & sudoriose elaborare
fr̃nitatem tuã in predicatione euangeli
xpi dini. & exostatione scæ catholicæ &
orthodoxæ rectefidei. quã a redemptore nro
dõ & dno ihũ xpo ase institutũ beatũ princi
pem apostolorum pri & rum & uas electionis
paulum omnesq; apostos tradita suscepimus
quibus agnitis. & si peccatores extensis ad
ad hera palmis omnipotenti dõ immensis.

egimus gratias. p&entes eius ineffabilē diuinitatem ut multo amplius confirmet atque corroboret confraternitatis tue. & sospem atq; robustum corpore annuat permanere.
Usquequo eius diuinitas te superstitem in hac iuisserat te uita adperficiendū ministeriū tibi impositum. & adpostandum lucrū animarum in diem xpi. ihū. ut illam merearis audire desiderabilem uocem quā dicturus est dns diligentibus se. Venite benedicti patris mei. percipite regnum uobis paratum ab origine mundi. Erant autē in sesta in eiusdem tuis affatib; diuersa capitula. de quibus iudicaū & consiliū atq; solacū sedis aptice tibi dirigi flagitasti.
primum capitulum p sīnodo in quantus & uiteritus est quam & in gente anglorum & saxonū in britania insula primi predicatores ab aptica sede missi augustinus. laurentius iustus & honorius. nouissime & tuis temporibus theodorus greco latinus ait philosophus & athenis eruditus. rome ordinatus. pallio sublimatus. ad p̄fata britaniā transmissus. iudicabat & gubernabat in illi tale decretum & iudiciū firmissime p̄ceptū & diligenter demonstratum ee dinoscitur. ut quicumq; sine in uocatione trinitatis lotus fuisset & quod sacramentū regenerationis n̄ haberet. quod omnino uerum est. quasi mersus in fonte baptismatis qui fuerit sine in uocatione trinitatis. p̄fectus non est. nisi fuerit in nomine patris & filii & sp̄s sci baptizatus. de illo. aut

p quod quosdam adfirmari scripsisti. ut sicut an
gelicis quis uerbis Inuocata trinitate iuxta re
gulam ad nō postam quicumque mersus essit
In nomine patris. & filii. & spūsci. qd sacramentū
sine dubio habere. & tamsortiter uerbis an
gelicis fuisse consecratū baptismum. utqui uis
sceleratissimus quisque ereticus uel scismaticus.
ut latro. uel fur. siue adulter. hoc homini pe
tenti ministrare. tamen xpī. & baptismū
euangelicis uerbis consecratum. & e contra
luce. si minister iustus fiere. & sanctam trinitatem
iuxta regulam ad nō positā. In lauacro non
dixisse. uerum baptisma non esse. quod dedit
pillis. ita que In mundis & incestis uiris hereticis.
atq; scismaticis. qui In nomine trinitatis pacientes
baptizant. sed. & de his qui sine Inuocatione tri
nitatis mergunt In fonte baptismatis. frīnitatis
tue nō. est quid de illis sacrorum canonum
series contina. quod tenere te firmiter horta
mur. scriptum quippe est. dicente dno. scī estote.
quō. & ego sum. quod suscepisti frater. a nro pre
decessore scē recordationis gregorio huius apti
cē sedis pontifice. In eo pmanere. & ab euangelica
& apostolica seu sōrum patrū tradita doctrina
nullo modo decline. sed Induitus loricā fidei.
& galeam salutis. uiriliter contra nequitias
diabolice fraudis apostolicam presentando
uitā resiste. scriptum namque est. ecce dedi
faciem tuam potentem aduersus faciem eorū.
& constantiam tuā confortabo aduersus con

tentiones eorū. & erit fortior p̄ fidei constantia
tua; Prosacrilegis naque presbiteris ut scrip
sisti quattuor & hircos diis paganorū immola
bant manducantes sacrificia mortuorū habentes
& p̄ullitium ministerium ipsiq; adulteri esse
inuenti sunt & defuncti. modo uero incognitū
esse. utrum baptizantes trinitate dixissent.
annonratimenti illi quuuuisunt quod in tali mi
nisterio non sint baptizati. quibus respondens
iussisti omnes baptizare. hoc quoq; obseruari
in supradictas in nodo sacerdotes ut quuel unam
de trinitate in p̄sonam in baptismo non nominare &
illud baptismum esse non posse. quod procesto
uerum est. quia quuunū ex scā trinitate confessus
non fuerit p̄fectus xp̄ianus esse non potest.
qui enim confitetur patrem & filiū. sicon
fessus non fuerit & sp̄m scm. nec patrem habet
nec filiū. & qui confessus fuerit patrem & sp̄m
scm & filiū non fuerit confessus. nec patrē habet
nec sp̄m scm. sed uacuus est a gratia diuina.
eos autē quos repperisse affata est fraternitas
tua pseudosacerdotes multo maioris numeri
quam catholicos erroneos simulatores sub no
mine episcoporum uel presbiterorū quinūquā
ab episcopis catholicis fuerint ordinati. in
ludentes populo & ministeria ecclesię confun
dentes & confu tantes. aut falsos gyrouagos
adulteros. homicidas. molles. masculorum
concubitores. sacrilegos. ypocritas. & multos
seruos tonsuratos qui fugerunt dominis suis.

seruos diuboli transfigurantes se in ministros
xpi. qui sine episcopo. p proprio arbitrio uiuentes.
& populares defensores habentes contra episcopos.
ut scelerato mores eorum non confringant.
seorsum populum consentaneum congregant.
& illu erroneum ministeriu. non in ecclesia catho
lica sed per agrestia loca. p cellas rusticorum
ubi eorum imperita stultitia celari episcopis
possit. p parant. nec fidem catholicam paganis
predicant. nec ipsi fidem rectam habent. sed nec
ipsa sollempnia uerba quae unusquisq; cati
cuminus si talis a latis est ut iam intellectum
habeat sensu cordis sui p capere & intellegere nec
docent. nec quaerent ab eis quos baptizare de
bent. id est abrenuntiationem satanae. & aera.
sed neque signaculo crucis xpi eos muniunt
quae praecedere debent baptismu. sed nec aliqua
credulitatem uniusditatis & sae trinitatis
docent neque ab eis quaerent ut corde credant
ad iustitia. & oris confessio fiat illis in salutem.
hos itaque ministros satanae & non xpi. ubi
cumq; repperieris carissime nobis aggregato
prouinciali & sacerdotali collegio omnimodo
deuita. & a sacerdotali honore priuatos subie
gula monachica & penitentia summissos. ita
finire ordinabis. ut carne afflicti quandoq;
ad uiam redeant rectitudinis. & si corde credi
derint oris eorum uera confessio illis fiat in sa
lutem. si uero non fuerint conuersi tua prae
dicatis non peria & iustitia. habebis enim

solacium tem te contra nequitiā malignantium
scōrum apostolorum & cæterorum probabilium
patrum canonicam sanctionem. confortata
tuique reuerentissime mihi & prædilecte in lege
in euangelio xpī. & prædicatione catholicæ
ac ortho doxe fidei. quia ipsa glorificabitur te.
tribulatio enim corporis nri temporalis est &
finem habet. probatio aut spem. spes uero non
confundit ut ait apostolus. quia caritas dei dif
fusa est in cordibus nrīs p spm scm qui datus est
nobis. Quis namque nos separabit a caritate xpi.
tribulatio. an angustia & cæteri. & si deficimur
fris non perimus. conferamus aut mortem ihū
in corpore nrō. ut uita ihū in die aduentus sui
in corpore nrō manifestata fiat. sicut per eius
diuinā edocti sumus uocē. beati qui persecutio
nem patiuntur ppter iustitiam. quō ipsorum
est regnum cælorum.. Confortata quoque & dilec
tissimos nobis omnes ortho doxos episcopos & sa
cerdotes. atq; leuitas. uel clericos. religiosos. abbates
& monachos. seu gloriosissimos duces. cunctosque
optimates xpianę legis seruatores. ut uobis sint
adiutores contra aduersarios ortho doxe fidei.
omnesq; hereticos atque scismaticos. quatenus
& ipsi de fructu bonū operis gaudere mereantur
in cælestibus regnis. sicut scriptum est. qui
uicerit. faciā illū columnam in templo meo.
& scribam super illum nomen meū. Inter ea
scripsit reuerenda frātras tua repperisse
quendam presbiterum genere scottum

nomine sanpson errantem ãma uerritatis di
centem & adfirmante. quod sine mysterica
lnuocatione. aut lauacro regenerationis posse
fieri catholicum xpianum p episcopalis manus
lmpositionem. hic autem qui dicit uacuus est
spũsco. & alienus a gratia xpi. atque a consortio
sacerdotali abiciendus. quisenim nisi baptizet
iuxta praeceptum dni lnnomine patris & filii
& spũsci. & sic p manus lmpositionem consecret.
potest ee catholicus. lnuenequussimũ uirum
talia praedicantem ab ecclesia discã condempna
rum expelle. illos autem uiros quos abhereticis
baptizatisunt & dubia & ten a. quod lnnomi
ne patris & filii & spũsci non sunt baptizati
lnquisita reuerentiae. si aberroneis sacerdotib;
baptizatisunt. hos sine dubio iuxta praedecesso
risnri beatae memoriae gregorii papae & sacra
canonum traditum tibi mandatum lmplere
non omittas. ne lna & ernum pereant. sed potius
euangelica consecratione saluentur. lntuitu
autem sumus & uolumen ate direxi uniuersis
episcopis. presbiteris. diaconibus. uel cleris reli-
giosam uitam degentib; de unitate fidei ca
tholicae & doctrinam apostolicam scriptam;
uel de nobis acceptabile ee cognoscas. quo ipsi
sci gratia lnte diffusa. carissime hoc operam
studuisti. lntereea p alia scripta fraternitatis
tuae p aistiuit sacerdos a nobis dirigitur lnpar
tibus franciae & galliae ad concilia celebranda.
sed dum dõ ppitio tua sanitas superstes existit.

quisedis apostolicae. & nrām illic presentas
uicem alium illic dirigere necessariū non est.
quos autem sepperetis amantissime fratres
habentes scientiam sacre doctrinae. & scām te
nentes legem. atque orthodoxam sine dubio
defendentes fidem. hos mittere studeatis
praeuideris locis ad praedicandū uerbum
salutis. concilia uero aggregatis episcopis pro
uincialibus ubi ubi & ubi ubi redum uid & ur
celebranda p cura. & quos deuiantes inueneris
confunde facies eorum ignominia ut sint
coram omnib; sine honore. dnūs enim dsnr
ert tecum. suscepimus uero & cartā conscriptā
uere atq; orthodoxe professionis & catholicae
unitatis. quam cū dilectissimis nobis episcopis pastis
francorum tua direxit reuerenda fraternitas.
quam peserantes. nimio gaudio sumus repl & i. in
numerabiles gratias agentes dō patri omnipotenti
quia unanimitatem eorū ad sociatem nrām
reuocare dignatus est. ut spūtalis eorū mater sca
la letur ecclesia. Nrā autem uice carissime omnes
in osculo pacis xpi salutat. quia & nos dilectioni eorū
gratias agentes apostolicas missimus litteras.
Nam & hoc in tam atūest atua fraterna scitate.
quod uirgilius ille nescimus si dicatur presbiter
maligniatus aduersum te peo quod o fundebat
ate erroneum se ee a catholica doctrina in missio
nes faciens otilon duci bauuarorum ut odium
Ignorura
inter te & illum seminare agens quod & a nobis
ee absolutus unus de fundi ex quattuor illis

episcopis quos tua illic ordinauit fraternitas
diocesim obtinere. quod nequaquam uerum
est. quia mentita est. Iniquitas sibi depuersa aut
& iniqua doctrina quæ contra dñm & animam
suam locutus est. si clarificatum fuerit ita eum
confiteri quod alius mundus. & alii homines
subterra sint. seu sol & luna. hunc habito conci
lio ab ecclesia pelle. sacerdotii honore priuatum.
ad tamen & nos scribentes prædicto duci euoca
torias prænominato uurgilio mittimus litteras.
ut nobis præsentatus & subtili indagatione
requisitus si erroneus fuerit inuentus. cano
nicis sanctionibus condempnetur. qui enim
seminant dolores ipsi metent eos. sicenim
scriptum est. puerse cogitationes separant ad ō.
probata autem uirtus corripit insipientes. psidonio
autem supra dicto & uurgilio presbiteris quod
scripsit sectas tua agnouimus. illis quidem ut
condecebat comminando scripsimus. tuæ autem
fraternitati plus credulitas quam illis admittetur.
si autem placuerit do uita comite. sedi apticæ
eos missis apostolicis litteris ut prælatum est
euocamus. docuisti enim eos & non susceperunt.
& factum est in illis sicut scriptum est in libro sapientiæ.
qui doce & & fatuum. quasi qui conglutinat
testa harenam & salem. & massam ferri fa cilius est portare. quam hominem imprudentem
& fatuum. & impium. quoquo minorat corde.
cogitat in ama. & uir imprudens & erratus
cogitat stulta. Non ergo ad iracundiam puocetur

cor tuum fr. sed in patientia tua ubi tales rep
pereris. admone: obsecra. argue. increpa. ut
conuertantur a errore ad uiam ueritatis. &
si conuersi fuerint. saluasti animam eorum.
si uero in duritia p manserint. mercedem mini
sterii tui non perdes. illos autem iuxta apostolicam
deuita. alia denique scripta tue fraternitatis
continebant quodam dum de agripina ciuita
te scripsisti. quod franci non pseuerauerunt
in uerbo quod p miserunt. & nunc mortuus
tua fratrias in ciuitate mogontia. petistis ut
ut cum nro consultu p sup uenente tibi senec
tute. & plena dierum. & ate. atq; imbecillitate
corporis. ut si inuenire potueris alium. in eadem
sedem in qua pre es p tui p sona debeas collocare.
tu uero carissime legatus & missus eris ut fuisti
sedis apostolice. Nos uero adiutore do consilium
prebemus tue reuerende sanctati. ut pro salute
animarum rationabilium fautore xpo sede qua
obtines sce mogontine ecclesiae neque quam
relinquas. ut impleatur inte dominicum pceptum
qui pseuerauerit usque in finem hic saluus erit.
sin uero sicuti dedeit iuxta tuam petitionem
hominem pfectum qui possit sollicitudinem
habere & curam p salute animarum. p tui per
sonam illum ordinabis episcopum. eritque
in euangelio tibi credita & ministerio xpi
postanda. in omni loco requirens & confortans
ecclesiam di. Oramus itaq; dnm & redemptorem
nrm. ut sacris inter uentionibus sancte sue

genitricis semper uirginis mariæ dominæ
nrãe & beatorũ principum apostolorum pãi
ac paulli orantem pro bis fraternã sẽtatem tuã
sospem & incolumem conseruare dignãtur.
Qui te incolomem custodiat reuerentissime &
sciissime frater. Data kl. mãi. Imp. dõm piissi
mo augusto constantino a dõ coronato magno
pacifico Imp. anno uicesimo nono. ipsum ei anno
septimo. Indictione prima.

27

Epistola bonifatij ad zacharia papã

Reuerentissimo patri dilectissimo domino
cum amore & honore ueneranda magistro
apostolici honoris priuilegio prædito pontifica
tus apostolicæ sedis Infula sublimato zacharie.
bonifatius exiguus seruus seruorũ dei & indignus &
ultimus tamen legatus germanicus deuotis
simus optabilem in xpo in marte scibilis caritatis sit.
Paternæ pietãtis uestræ sẽtatem subnixis precib;
obsecro ut hunc prbm meũ postulatore litterarũ
mearum nomine lul. grato animo clementer
suscipiatis. habeo enim secreta quædam mea
quæ soli pietãti uestræ pfitere debeo. quædã uiua
uoce uobis dicere. quædam per litteras notata
ostendere. de quibusdam uero necessitatibus
meis inquirere & interrogare. & mihi paternã
tatis uestræ responsum & consilium cum auctoritate
sciptãi principis apostolorũ ad solaciũ senectutis
repræsentare. ut hi omnibus auditis & considera
tis. si quæ sint quæ uobis placeant facta ad au
gendã uolente studeam. si autẽ quid iuste mdũ est

displicerit ex precepto sci apostolici uri uel
Indulgentiam mereat uel digna penitentia
persoluam. Antecessor enim predecessoris
uri ueneranda memoriae gregorius dum me
Indignum ordinauit ad predicandu uerbu
fidei germanicis gentibus misit sacramento
me constrinxit ut canonicis iustis episcopis et prbis
Inuerbo Infacto Inconsensu adstipulator et adiu
tor fierem hoc cum diuina gratia Implere studui.
falsos autem sacerdotes hypocritas et seductores
populorum uel corrigerem aduiam salutis uel
declinarem et abstinerem a communione ipsorum.
quod expaste seruaui et expaste custodire et Im
plere non potui. spitaliter impleui sacramentum
quia Inconsensum et Inconsilium illorum non uenit
anima mea. corporaliter autem abeis omnino
abstinere non potui. dum uenissem ad principem
francorum cogente ecclesiarum necessitate cum
tales ibi repperi quales noluisset tm Insca com
munione corporis xpi illis non communicaui.
praecepit quoque mihi prefatus apostolicus
pontifex ut populorum quoscumque uisitassem
conuersationem et mores apostolice sedis ponti
fici Indicassem quod Indno confido ut fecissem;
Deo autem quod iam pra certo tempore de archi
episcopis et de pallei a romana ecclesia petendis
iuxta pmissa francorum scriptura notum feci.
Indulgentiam apostolice sedis flagito. quia qd
promiserunt tardantes non Impleuerunt.
et adhuc differtur et uentilatur. quid Inde

perficere uoluerint ignoratur sed mea uolun
tate implere essé pmissio. Est prædéreæ locus
siluaticus in heremo uastissimę solitudinis in
medio nationum prædicationis nrę in quo
monasterium construentes monachos consti
tuimus sub regula scī patris benedicti uiuen
tes uiros strictę abstinentiæ absque carne é
uino absque sicera é seruis ppria manuū suarū
labore contentos. hunc locum supra dictū per
uiros religiosos é dm timentes maxime carlo
mannum quondam principem francorum
iusto labore adquisiui é in honore scī saluatoris
dedicaui. In quo loco cum consensu pié atis uræ
proposui aliquantulum uel paucis diebus fessū
senectute corpus requiescendo recuperare. é post
mortem iacere. quattuor é enim populi quib;
uerbum xpī p gratiam dī diximus in ciritū
loci huius habitare dinoscuntur. quib; cū ura
intercessione quámdiu uiuo uel sapio utilis esse
possum. cupio enim uris orationibus commr tan
te gratia dī in familiaritate romanæ eclesiæ
é uro seruitio inter germanicas gentes ad quas
missus fui pseuerare. é præcepto uro obedire.
sicut scriptum est. iudiciū patris audite filii
dilecti. é sic facite ut saluisitis. é alibi. qui honorat
patrem suum uita uiuet longiore. é iterum.
honora patrem tuum. ut superueniat
tibi benedictio a dno. é benedictio patris
firmat domus filiorum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

epistola zacharie pape ad bonifatium

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO FRATRI · ZB. · X.
BONIFATIO COEPISCOPO · ZACHARIAS
EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DI ·
Benedictus dispater dnī nrī ihū xpī qui dis
persa congregat · & congregata conservat ·
augeatque fidem & fiduciam servorum suorum ad pdi
candum verbū euangelii ihū xpī dnī nrī ·
cum eodem patre & spū sco in unitate vivens
in secula seculorum · ipsi gloria & laus qui
adiutor & protector est in se credentibus ·
ipse enim dixit · qui credit in me vita habet
& non moriatur · quo ego sum via veritas
vita · laudamus & superexaltam nomen scī ei
lati gaudentes pharūgerulos & scae frīnitatis
tue litteris allatis superstitem in hac vita &
in dno te valere cognoscentes · petentes in men
sam dī nrī divinitate ut ad predicandum
multo amplius euangelii atq; scae fidei eius
sacramentum longeuū te servet · suaq; pro
tectione te muniat · & ab adversantiū insidiis
pie miserendo custodiat · suggessit itaque
fraterna scīta sua in suis apicibus quod pre
decessor nr beate memoriae gregorius
huius sedis apostolicae praesul · dū ad pdican
dū verbū euangelii tuam misisset frīnitate
in germanie partibus & gentib; illis paganis ·
verbo pollicitationis ate ee munitum ut aut
ortho doxos episcopos · presbiteros · vel quosq;
repperire potuisses in verbo exhortationis

pfectos. ampliuſ confirmareſ. & eis cōmunicareſ.
quod factum eſt. ſi quos uero ſeductoreſ epōſ.
aut pſeudo preſbyteros. uel quoſque a recto fidei
tramite deuiantes repperiſſeſ. nulli tibi cum eis
ex communio. quoctē dōſolaciante uſque ad
preſens ſpōtaliter ſeruaſſe confeſſuſeſ. uel ſi
omnino propē principalem & humanū fauorē
gentis francorum. dum adeoſ acceſſiſſeſ corpori
ter abſtinere non ualuiſti. cogente neceſſitate
eclesiarum dī. & tamen in eorum conſilio & con
ſenſu communionis. animatua non ÷ coniūgata.
Itaque propē hoc quod cum eis conuerſatuſ eſ
non conſentiens iniquitatis eorū. nullū tibi ÷
dirimentum coram dō. te enim prædicanta.
ſi obedirent ſaluaeſſent. ſin autē in iniquitate
ſua pmanerent. ipſi periburt. tu autē iuxta
prophetæ dictum ſaluaſti animam tuam.
De episcopis autem francorum & palleiſ ſcrip
ſiſti quod iuxta pmiſſionem ſuā nondum
impleuerunt. qui ſi impleuerunt iuxta uer
bum ſuum habebunt ex eo laudem. ſin uero
alter egerunt. ipſi uidebunt. Noſ enim diuina
gratia largiente quod gratiſ accepimuſ gra
tiſ damuſ. tua quidem propter hoc benigna
uoluntaſ a nobis ſuſcepta eſt. Igitur & hoc
petiſti. ut monaſterium in uaſtiſſima ſolitu
dine & in medio gentium quib; prædicaſ
conſtitutum & fundatum eē. atque in ho
nore ſaluatoriſ dīi dedicatum. ubi eium
& monachoſ ſub regula beati benedicti degere.

ordinasti. hanc uenerabilem monasteriū
nomini tuo priuilegio sedis apostolicæ mu
niri. quo ductis tuis adquiescentes ordinauim.
iuxta desiderium & petitionem tuā. congru
it enim diuini ministerii prædicatorē opti
mumque ministrum addesiderata pangere.
& coeptum bonū opus usque in finē perficere.
sicut scriptum est in dominico præcepto. qui p
seuerauerit usque in finem hic saluus erit. &
beatus seruus ille quem cūuenerit dns inuene
rit sic facientem. & enim sup omnia bona sua
constituet eum. Interea prædictus tuus gerulus
lul. cū cæteris suis comitib; quæ inuenta fuerunt
ātua firma scitate. tam in uerbo quāmque per
scripta omnia liquidius suggerentes innotuerī
de quibus tam in uerbo responsum dantes &
per scripta tua remisimus fraternitati. conta
nebant enim capitula inpētatio abeis por
recto quæ inferius annexa sunt. de quib; flagi
tasti a nobis quæ recipienda quæ respuenda
sint. In primis de uolatilibus id ē graculis &
corniculis atque ciconiis. quæ omnino cauen
da esunt ab esu xpianorum. & iam & fibri atq;
lepores & equisiluatici multo amplius uitandi.
Ad tamen scissime frē de omnibus scripturis
sacris bene compestus es. de igne aut paschali
quod inquisisti a priscis scis patribus ex quo pdi
& dnī nrī ihū xpi gratiā & pretiosō sanguinē
eius ecclesia dedicata est. quinta feria paschē
dum sacrum crisma consecratur tres lampades

magnæ capacitatis ex diuersis candelis ecclesie
oleo collecto In secretiori ecclesiæ loco ad figuram
Inferioris tabernaculi Insistentes Indeficienter
cum multa diligentia Inspecte ardebunt. ita
ut oleum ipsum sufficere possit usq; ad testiū diem.
de quibus candelis sabbato scō p sacri fontis baptis
mate sumptus ignis p sacerdotem renouabitur.
De crystallis autem ut ad seruisti nullā habemus
traditionē. de his qui regio morbo uexantur In
quisisti siue homines siue equi sint. quid fiendū
sit de illis. si homines ex natiuitate aut genere
huius morbi sunt. hi extra ciuitatē comitari
debebunt. elimosinam uero accipiendam
a populo non deuitari. si autem contagium
magnum uel paruū non natiuitate sed sup
ueniente egritudine uexari. non ꝯpiciendus
sed si possibile est curandus. ad tamen In ecclesia
dum ad communionē uenerit post omnium
suplicationem erit Ingressurus ad participan
dum munus. Equi uero qui prefato morbo
fuerint coIn quinati. si aliari non ualuerint
In puteis & foueis piciendi sunt. nec eiusdem
morbi contagione cæteri coIn quinentur.
De animalibus autē quæ furentibus id ꝯ rabidis
lupis & canibus fuerint lacerati. o post a cæteris
separari. nec furentes & mordentes cæteri coIn qui
nentur. quod si paucæ sunt ut supradiximus.
In foueis piciendi sunt. Nam & hoc Inquisiuit
fraternitas tua si liceat scimoniales feminas
quemadmodū uir sibi In uicem pedes ablueret.

tam In cena dni quam q; In alius diebus hoc
dominicum praeceptum est. qd quiper fidem
impleuerit habebit exeo laudem. Nemium
& mulieres unū dnm habemus qui In cælis est;
sro autem benedictionibus quas faciunt
galli ut nostri multis utiis uariantur.
nam non ex apostolica traditione hoc faciunt.
sed peruanam gloriam operantur. sibi ipsis
damnationem adhibentes. dum scriptum est.
si quis uobis euangelizauerit praeter id quod
euangelizatum est. anathema sit. regulam
catholicae traditionis suscepisti fi amantissime.
sic omnibus prædica omnesque doce. sicut
a sca romana cui do auctore deseruimus secta
accepisti; Inquisisti & ia & hoc siante tricessi
mum annum liceat sacerdotem ordinari.
Bonum & congruum est carissime si fieri & In
ueniri potest ut prouecte ætatis & bonitesti
monii uiri iuxta sacrorū canonū Instituta
ordinentur sacerdotes. si autē minime repper
iuntur. & necessitas exposcit. a uiginti quinq;
annorum & supra Læuite & sacerdotes ordinan
tur. quemadmodum In lege dni con tin&.
De milone autē & eiusmodi similibus quectius
di plurimum nocent. ut tali nefario opere
recedant. iuxta aptiuocem opostune In postu
ne prædica. si ad quieuerit ammonitionib;
tuis. saluabunt animas suas. si uero ipsi per
ibunt obuoluti In peccatis suis. tu autē qui
recte prædicas. non perdes mercedem tua;

Nam & hoc inquisisti post quantũ temporis
lardus debat comedi. nobis a patribus institutũ
pro hoc non est. tibi autem petenti consilium
prebemus. quod non opotet eum mandi
priusquam supfumo siccatur. aut igne coquat.
si uero libat ut in cotidiem manducatur. post pas
chalis festiuitatẽ erit manducandus. Ep̃s autẽ
condempnatus de quo inquisisti qui pugnator
& fornicator exsistit. atq; res ecclesie post degra
dationem sibi uindicare nitatur. hic omnino
ac dicestabiliter respuendus est. quae enim
pot in fideli cum fidele. atque communio xpo
& belial. hos scorũ patrum traditiones. & scorũ
canonum institutta condempnauerunt.
De ordinatione etiam presbiterorũ & diaconorũ
quos cogente necessitate & paupertate rogan
tium non legitimis temporibus & diebus ate
prouenerunt. si aliquam haberes ex hoc offensionẽ
insinuasti. dicimus autẽ tibi fi bene nosti quod
sacri canones docent. aptis temporibus sacer
dotes ordinandos. attamen in eo quod ate ppt
zelũ fidei actum est. id nõ do nro indulgentiã
postu lemus. de censu autẽ ecclesiarũ id solidũ
decassata suscipe. & nullã habeas estimationem.
dum ex eo poteris elimosinã tribuere. & opus per
ficere scarum ecclesiarum iuxta canonũ institutã.
siquos uero presbiteros qui de laicis promoti
fuerunt. & antea criminalibus causis obnoxii
celantes peccatum suum ordinati sunt. postmo
dum uero manifestata est eorũ in qua actio.

hos a sacerdotali habitu priuatos paenitentiae
summitte. Non enim odit dñs peccantē & con
fitentem. sed peccantem & negantem. Nam &
hoc flagitasti a nobis siliceat persecutionem
paganorū fugiendi. an non. & p hoc frater
salutare consilium damus. si fieri potest. &
locum inueneris. Insta ad prædicandū. siaut
suppostare non ualueris eorum psecutionem.
habes præceptum domini cū ut in alia ingre
diaris ciuitatē. Nam & hoc inquisisti quid fi
endū sit de excommunicato epō & apostolica
auctoritate neglegenti. hic d & estabilis est
coram dō & hominibus. cuius condempnati
oni incondempnatus non communicaut.
ipsi enim condempnabunt in die ire & reue
lationis dñi & saluatoris nri ihū xpi dū sederi
ad iudicandū genus humanū. sicut scriptum
est. superbis ergo resistam dicit dñs. & enim
de sclauis xpianorū terrā inhabitantib; si opor
teat censum accipere interrogasti fr. hic q de
consilium non indigē. dū ei causa est mani
festa. si enim sine tributo sederint. ipsam
quandoque ppriam sibi uindicabunt terrā.
si uero tributū dederint. norunt dominato
rem ipsam habere terram. Nam & hoc flagi
tasti a nobis scissime fr. in sacri canonis prædi
catione quot in locis cruces facere debeant.
tuæ significemus scitati. uotis autem tuis
dementer inclinati. in rotulo dato p dicto
lul. religioso presbitero tuo p loca signa

scæ crucis quante fieri debeant Infximus.
his autem sic habentibus dñi depræcam̃ clemtiam.
lucæ peccatores ut suo te muniat & confortet
auxilio nosque annuat prosperitatis tuæ semper
lætæ suscipere nuntia. Iste Incolomẽ custo
diat reuerentissime frater.

Data prid nonas nouemb Imp domno piissimo
augusto constantino ado coronato magn Imp
anno tricesimo secundo. ipeii ei anno undecimo.
Indictione quinta. epist zacharie ad bonif

29 ZACHARIAS PAPA BONIFATIO EPO SCAE ECLAE
MAGONTIAE ET PEREGRINIS EADEM UENERA
BILI ECLAE PERPETUAM SALUTEM.

Qualiter dnis dsnr propitiatus sit & laboribus
sciissime fraternitatis tuæ cooperator extiterit
per singula edicere longum est. tamen ut hæc
quæ obiamus confirmemus quæ ex parte te
narrante prospeximus. Igitur dũ Ingermania puncia tua fraterna sctas ad pdicandum fuissa directa a scæ recordationis prædecessore nro domno gregorio papa & post Inchoatum opus & aliqua ex parte spitaliter ædificatum roma reuersus ab eo episcopus ordinatus. & illic ad prædicandũ denuo remissus es & elaborasti dõ prestante nunc usque p. annos XXV. In eadem prædicatione ex quo episcopatũ suscepisti. sed & puncia francorum nra auctoritate concilium & iuxta canonũ Institutta dõ eis annuente omnes flexisunt obedire. & dũ In his piis operibus occupatae sit tua scã firmitas.

habuisti.

nuncusq· cathedralē sedē sibi minime uindicauit·
ad ubi uero dī predicationē tuā auxiliō obtinere
ut tibi cathedralē etiam t successorib; tuis confir
mare debeam·. iuxta eorundē filiorū francorū petitio
nē· & id circo auctoritate beati petri apti sancimus·
ut supra dicta ecta mogontina atq; etiā ppetuis
tēporib; tibi & successorib; tuis metropolitū sit confir
mata· habens etiā subse has· uciuitates· id· ē· tungris·
coloniā· uuormaciā· spiratiā· & traiectis· & omēs germa
niæ gentes quas tua frētitas psuā predicationē xpi
lum cognoscere fecit· his ānob definitas· hui nrē
firmationis pāginā intua ecta ppetuis tēporib; psui
confirmatione conseruandā esse mandamus·
BENE VALETE· Data pridie nōn nouemb lmp domno
piissimo augusto constantino adō coronato magno imp·
anno tricesimo secundo· īperii eius anno undecimo·
indictione quinta·

Epistola zachariæ ad bonifatium·

ZACHARIAS PAPA BONIFATIO EPISCOPO· 30
ET PER EUM IN MONASTERIO ABEO CONSTRUC
TO SUCCESSIM ABBATIBUS IN PERPETUUM·
Quō sempt concedenda que rationabilib; congru
unt desideriis· oportet ut deuotioni conditoris
piē constructionis auctoritas in priuilegiis
prestandis minime denegetur· Igitur quia
postulasti a nobis· quatenus monasterium salua
toris ātē constructum in loco qui uocatur
boconia erga ripam fluminis uultaha priuilegii
sedis apostolicē infulis decoretur· ut subiuris dicio
ne scē nrē cui dō auctore deseruimus ecclesiae

constratum nullius alterius ecclesiæ uris
dicionibus submittatur. pro qua re pius
desiderius fauentes hac nra auctorita
te id quod exposcitur effectui mancipa
mus. & ideo omnem cuius lib& ecclesiæ
sacerdotem in prefato monasterio
dicionem quamlib& habere aut auctorita
tem preter sedem apostolicam prohibe
mus. ita ut nisi ab abbate monasterii fuerit
inuitatus. nec missarum ibidem sollempni
tatem quispiam presumat omnimodo
celebrare. ut profecto iuxta id quod
subiectum apostolicæ sedi firmitate
priuilegii consistit. inconcusse dotatum
permanerit locis & rebus tam eis quas moder
no tempore tenet uel possidet. quam quæ
futuris temporibus iniure ipsius monasterii
diuina pietas uoluerit augere exdonis & ob
lationibus decimisque fidelium. absque ullius
persone contradictione firmitate ppetua
ppfruatur. Constituimus qq ph huius decreti
nri pagina ut quicumque cuius lib& ecclesiæ præsul
uel quacumq; dignitate praedita psona hanc nri
priuilegii cartam qua auctoritate principis aptor
firmauimus temerare tempt auerit anathema sit.
& iram di incurrens. & cum omnium ex
ecratis existat. & nihilominus prefati monas
terii dignitas a nobis indulta perpetuali
ter inuiolata permaneat apostolica auctori
tate subnixa. BENE VALE.

Epistola Zacharie pape ad principes
Francorum missa

XIII. VIRIS MAGNIFICIS FILIIS THROANDO.
SANDRADO. NANTHERIO. LIUTFRIDO.
STERFRIDO. GUNDPERTO. AGNO. HALDO.
RANTULFO. ROTPERTO. BRUNICHO. ROTHARDO.
ROGONI. UEL OMNIBUS MAGNIS ET PARUIS.
INGENUIS ET SERUIS. ZACHARIAS PAPA.

Gratias ago deo & dño ihu xpo unico patris filio
& spiritu sco quia uiam omniu xpianitate ita
dirigit. confirmans corda eorum in hac ambu
lare mandatis & obedire preceptis: dum
enim insonuit in auribus nris fides & bona
ura conuersatio atque amor quem erga spiri
talem matre uram scam catholicam & aplicam
di ecclesiam eiusq; sacerdotes habere dinoscimi
nr. uelde gauisi lati sumus effecti in dño. cuius
potentiam & nos peccatores depcamus. ut ma
gis ac magis confirma cor dauram & corrobora.
ad faciendam eius uoluntatem. ut de fructib;
bonorum operu optimam adipisci merea
mini in cælestibus regnis postione. quam pre
parauit ds diligentibus se. Atq; moneo uos
carissimi filii precepta dni custodire. & testi
monia & iustitias eius quascumq; precepit
facere. quod bonu & placitum est ante dnm.
ut bene sit uobis. nihil aliud credentes nisi
quod dns in sacra sci euangelii locutus est.
& scorum canonu ac pbabilium continent
decreta. Non ad commodandis aures falsis sacer
dotibus aut his qui mendacia adnuntiant.

quuenuunt aduos In uestra ouiũ. Intus
autem sunt lupi rapaces. sed potius illis credi
te quuuiam regiam Incedentes. ortho doxam
& catholicam fidem uobis predicantes adnun
tiant. ut obsequuum uŕm acceptabile ee Inue
niatur Inconspectu dn̄i nr̄i. odientes malum
iuxta aptuuocem. adherentes autem bono.
contemnentes ea quae huuus saeculi sunt & dili
gentes ea quae dei sunt. ut pradiosa fides ura
clucreat Incundis. & bonuura conuersatio Incaelis
& interris laudabili fama. nomen ignoratis
quue scriptura dicat. Abraham credidit dō. &
reputatum est illi ad iustitiā. Admoneo uos
dilectissimi dm timere. sacerdotes honorifi
care. reddentes eis debtu scitatis. ut uobis ad
iuuantibus ipsi Inconturbatiuuleant atque
securi salutaria predicare. & regulā atq; uigorē
ecclesiasticum conseruare. ita ut clerici omnes
suis subiaceant episcopis. & a bilis doceantur
sacra scriptura. praeceptum quippe est a dno.
reddite quae sunt caesaris caesari & quae dei sunt dō.
Apostolicum praeceptū uobis mandout nullus
saecularis clericū In suū obsequuum habeat. sed illi
cuius signaculum In capite hab & mente deseruat
& corde. ed ocatus In his quae a suo praecipit epō.
Dedestabile est enim & Iniquum opus. clericum
In ludis Inuenuri. aut cū acceptoribus uel uena
tionibus degere uram. tantisque scenicis causis
sanciatū ad episcopatū aut pr̄bi uel quod lib &
sacerdotali officiū accedere. non bonus sed

malis utatis plenū. scriptum namque est.
Qui diligitis dnm odite malū. Nam & hoc
hostamur xpianitatem uram ut iuxta scorum
canonū instituta ut nec in ecclesiis uobis funda
tis non aliunde uenientes prbs suscipiatur. nisi
a uro ep̄o consecratus. aut abeo p
commendaticias litteras suscipiatur. Multi
enim sibi m̄ & ipsis mendaces multorum seru
cuius quam fugam arripientes. dimissis uissem &
ipsos quasi consecratos presbiteros adnuntiant.
& sunt ministri diaboli & non dei. & que ossus
capiunt similiter. quia scriptum est. uidebas
furem & cum eo currebas. & cetera. Nullus ergo
ex uobis carissimi sine consultu sui epi. Inquam
cumq; etam intromittat prbm. nisi prius
a uro ep̄o origo & conuersatio eius fuerit con
probata. Monasteria autem que constructa
sunt a uobis. uel construuntur ex deuotione
fidelium. opostet. ut si monachus uel scī mo
nialis femina de propria cognatione ibi consti
tuitur p̄esse. ut ab ep̄o ciuitatis consecr̄ur.
siue abbas siue abbatissa. & si congregatio
ibidem fuerit post illius abbatis aut abbatisse
decessum de congregatione quilib̄ eligit.
ab ep̄o tamen consecr̄ur. & non a fundatore
monasterii. quia quod d̄o semel fuerit obla
tum. Intactū deb̄ p̄sistere sub regula epi con
stitutum. Oportet autē ut is qui ordinatur
abbas siue abbatissa prius et locū omnem
diuinam legem & sacram scripturā. ut dum

subee didicerit. postmodũ moderate p ee
sciat., Decimas uero fidelium quæ in ecclesiis
offeruntur. non sint in potestate offerentis ad
distribuendũ. quos cõx patrũ constituta conti
nent. quattuor ex inde ab epõ debere fieri
portiones; Quis enim iuxta præceptum dñi
ponens manũ super aratrum & retrorsũ respici
ens. aptus est regno dei. De pecunia uero ecclesi
ca ita sanctum est. ut in episti potestate dispo
nenda cum clericis quibus eius obsecundant
ecclesia. scriptum est enim. de altare debẽt
uiuere. quisquis se altari mancipatur., Inde
enim elimosina pauperibus subministran
debẽt. Inde ædificia ee ecclesiarũ. Inde cooperto
ria altarium. Inde ornamenta punãquãq;
ecclesiam ut habuerit accessum; presbiter autẽ
aut diaconus nulla consecrari debet ratione. nisi
ante ei requiratur origo & conuersatio con
probẽtur. & si dignus fuerit inuentus ut supra
scriptum est. ab epõ consecrẽtur. Ingenui aut
aut ex seruili genere nequaquã sacerdotium
accipiant. uel ecclesiis adregendũ credatur;

epistola zacharie papae ad bonifacium archi epm

REVERENTISSIMO ET SCISSIMO FRI BONI
FATIO COEPISCOPO ZACHARIAS SERVUS
SERVORUM DI. Suscipientes scissime
fraternitatis tuae litteras p̃ praesentem geru
lum relegentes quae in eis continebantur.
In extasi quidam incidimus admiratione
magna eo quod nimis reperte sint dissonare
ab eis syllabis quae ante a te directae sunt fraternitate
pelapsum augustum mensem ubi nobis indi
casti quod concilium adiuvante deo carlo
manno praebente consensu concestante
factum est. Qualiter falsos sacerdotes qui di
vinum non erant digni attrectare ministeri
um sacro munere suspendisti. Quatres
archiepos p̃ singulas metropolim ordinasses
reservisti. Id est grimonem in civitate quae dr
rodoma secundum vero abel in civitate quae
dr remoram. tertium denique hartbertum
in civitate quae dr sennis. qui apud nos fuit.
Et tua nobis partier et carlomanni atque pip
pini dilecti scripta. p quae suggessisti utteria
pallea his dem tribus praenominatis metropo
litanis dirigere deberemus. quod largiti
sumus p adunatione et reformatione ecclesi
arum xpi. Nunc autem denuo tua suscipien
tes syllabas valde sumus admirati.
eo quod antea nobis unacum memoratis prin
cipibus galliarum pro tribus pallis suggessisti.
Et postea p solo grimone sed volumus ut nobis

tua Indica fraternitas. cur nobis tadir existi.
antea patribus. & postmodum puno. ut & nos
cesti redditi ex hoc nulla In nobis sit ambiguitas.
Reppérimus & iam In memorati tuis litteris
quae enimis nros animos conturbaut quod
talia te nobis referantur quasi nos corruptores
simus canonum & patrum rescindere tradi
tiones quaeramus. ac hoc quod absit cum tris
dericis Insimoniacam heresim Incidamus.
accipientes & compellentes quibus pallia
tribuimus ut nobis premia largiantur. ex
p & entes ab illis pecunias. sed carissime frater
hostamur scitatem tuam. ut nobis de Inceps tale
aliquid minime tua firmitas scribat. quia fasti
diosum a nobis & iniuriosum suscaptur. dum
illud nob Ingertur. quod nos omnimodo
d & éstamur; Absit enim a nobis & a nostris
dericis ut donum qd. p spsi sci gratia suscepi
mus pra & io uenúndemus. dum & illa tria
pallia quae te suggerente ut praediximus
sum lagta nullum abeis quispiam commodu
exp & ait. Insuper & charte quae secundu more
anro scrinio p sua confirmatione atq; doctrina
tribuuntur de nro concessimus nihil abeis
auferentes. absit. uel siquidem a tua firmitate
criminis nob simoniaci obiciat nomen.
anathematizamus. Namq; omnes quicuque
ausi fuerint domu cispi pra & iouenundare.,
Suggessisti & iam nobis pallia tua scripta quod
In baoctria unu repperisses falsu sacerdotem

qui & adfirmabat quod a nobis fuisset ep̄s
ordinatus. & tua hoc fraternitas optime egit
dū eum non credidit. quia falsus homo omnia
false suggessit. & falsum repperiens. sacerdotio
suspendi. sic & enim auctoritate beati p̄ri
apostolorum principis tibi præcipimus. itaque
cūmque repperieris sacris canonibus deuiare.
nulla ratione p̄ataris sacrū ministerium
obtrectare. & quasi deberes In buoarie pum
cum ius habere p̄dicationis scisciasti. & non.
quā a decessore nrō habuisti concessam. nos
denuq: auxiliante dō deq: quie tibi largitus
est decessor & p̄ædecesor nr̄ non minuimus
sed augemus. & non solum buoariā sed & tam
omnem galliarum puncta donec te diuina
iusserit sup ee maiestas. nrā uice p̄ p̄dicatio
nem tibi In iunctam quæ repperieris contra
xp̄ianam pelegionem uel canonū Institutā
sp̄ taliter studeas ad normā rectitudinis reformare
Dste Incolumem custodiat reuer. & scissime fr̄..
Data nonas nouemb. Imp̄ dom̄ piissimo Augusto
a Tauasdo a dō coronato magno Imp̄ anno. uij.
ip̄ei ei anno testio sed nicaphoro maḡ Imp
eius filio anno testio. Indictione tertiadecima.
epist̄ zacharia ad bonifatiū de gerimone

33 abel e
hartbr
in ep̄ro
ut ani
confir
mat

REUERENTISSIMO ET SCISSIMO FRATRI
BONIFATIO ZACHARIAS..
Legimus In libro actuum apostolorū
sem̄ sp̄m apostolis præcepisse. separate mihi
barnaban & paulum In opus q̄d ad sup̄ serieos.

id: ut p predicationē xpiane religionis & de
spsci gratiam mundum illū inluminarent
uniuersum. quorū inluminatione p dicationis
atq: doctrine xpi praesidio mansit & manet
catholica di ecclesia praefulgens. horum & beati
apostolorū principis petri inluminata doctri
nis, & eorum sequipedem ex inspiratione
diuina tua scissimam frnitatem in pastibus
illis ee credimus destinatam. ut etiam instar
eorū idem spscs in eodem te adsumpsit operer
ad inluminationem gentiū illarū. unde
nimis exultamus in dō. & eius omnipotentiae
in mensas referimus laudes; Dum uero a series
syllabarū tuarū nob panderetur psingula
multo amplius laetati sumus in dno. qui tibi
suam gratiam tu largiri dignatus est ut sic
duae gentis corda liniret. quatenus libenti
animo inclinarentur ad obedienduū fidei.
& diuinis obtemperarent praeceptis. Indicasti
enim nob quomodo & qualiter tu egisse ds
corda excellentissimorū filiorum nrōz pippini
& carlomanni ut tibi in praedicatione socii &
adiutores esse niterent ex inspiratione diuina.
quorum merces copiosa mane in caelis quō bene
dictus homo p quem benedicitur ds. De epis
uero metropolitanis. id: grimone. quem nosiam
conpetum habemus. abel siue hastberto quos
pun. amquamq: metropolim p prouincias con-
stituisti. hosptuum testimonium confirmamus.
& p. illa dirigimus ad eorum firmissimam

stabilitatem. & ectae di augmentum. ut in meli
ori proficiant statu; qualiter enim mos pallii
sit. uel quomodo fidem suā exponere debeant
hi qui pallium ut licentia concedunt eis direxim.
Informantes eos ut sciant quid sit pallii usus.
& subiectis uiam praedicare salutis. In ecclesiis
& ecclesiastica disciplina eorum inmutilate ser
uetur & maneat inconcussa. & sacerdotium quod
ineis fuerit non pollutum ut antea fuit. sed mun
dum & acceptum dō eē possit. quantū humana
conditio ualet. ita ut nullus repperiri possit
sacris deuiare canonibus. & sacrificium mundū
deo [illegible] abeis immolet. & ut. ita ut dis ineorū pla
cetur muneribus. & populus dī purificatis men
tibus ex omni squalore sincerum exhibere uale
ant xpiānae religionis officiū. Rauilsti etiam
nobis carissime fr quod duos pseudo pphetas in
eadem francorū prouincia repperisses. quos non
pseudo pphetas. sed magis pseudo xpianos appel
lare debemus. ex quibus unum quidē et nouum
simonem iuxta tenorem tuarū fr. llabarum rep
perimus. qui etiam sibi et sacerdotium uindicabat.
& aluxoria semminime continebat. seducens
populū & in ania praedicans. non solū sua animā
iuri diabolico tradens sed & populorum corda
in interitum demergens. & seduces populum
p falsitates. ita ut eum ab ecta di subtraheret. &
a xpiana lege discordare. & cruces statuens in
campis & oratoriola illic populū seducebat.
relinquens ecclesias publicas concurrens ad illa

signa quae abeo false fiebant. & sctatis nomine
se uocari censuit. & In suo nomine ecclesias consecrare.
adfirmansse etiam nomina angelorum scire.
quorum In tuis syllabis nob conscripta direxisti.
quae nomina nos non angelorũ sed magis demon
orum adfirmamus. Alium uero ita luxoriae
dedtum ut concubinam habere. & duo ex ea fi
lios procreare. & tamen sacerdotium sibi mentiun
dicabat. adfirmans hoc iustum esse iuxta tra
ditionem ueteris testamenti. & defuncti fratris
superstes fratrem ducat uxorem. & quia xps resurgens
ab Inferis nullũ ibi reliquisse. sed omnes Inde
abstraxisse. Quae omnia haec detestabilia &
scelesta iudicamus; Bene enim tua scã frnitas
iuxta ecclesiasticam regulã eos dampnauit. & In
custodiam misit. & optime uocauit anti xpi
ministros. & praecursores. Decetero detesta ime.
& uiriliter age. & puugil pmane In ministerio xpi
ut amplius quam amplius xpi grex augeatur.
& ubi premiũ eternae retributionis maneat
copiosum. & cum scis & electis di ut credimus esse
Inueniaris participes. & apostolorum consors.
D stae Incolumem custodiat reuerentissime frater.
D ata x kl iul. Imp domno pussimo aug a tua sdo
ado coronato magno Imp anno .iij. p dus anno .iij.
sed & Niphoro mag Imp anno .iij. Indictione .x.

epistola benedicti episcopi ad domnum sancti apostolici papae

34 DOMINO SCISSIMO ATQUE AMANTISSIMO
NOBIS IN XPO PATRI BONIFATIO ARCHIEPO
BENEDICTUS EPS ET UICE DOMNUS SCAE

SEDIS APOSTOLICAE; Praesens lul uenera
bilis prb paternae scitatis uae missus honoran
dos nobis attulit tuos affatus. quorum textus
continebat multas tenecessitatibus & turbini
bus esse tristatum per homines nostramentes dm.
& falsos episcopos atq; pseudo praesbiteros & for
nicatores clericos. eorumq; lniquas
actiones. ptauasque lnmissiones.
uamque & lnimicantiu & persequentiu gentiu
quorum psecutio lniqua finem habebit lnteri
tus sempiterni. & enim scissime pater omnes
sci quanta passi sunt tormenta ut securi posside
rent uitae aeternae palmam. Habemus consola
torem egregiu apostolu paulum quidoc &.
opostanos pmultas tribulationes lntrare ln
regnum di. Magna tibi est merces o scissime
pater & corona gloriae coram omnipotente dō.
dum omnia tolerantes sustines propter diui
num mandatu. & praedicationem euangelii
ihu xpi dni di & saluatoris nri. cuius lic & pec
cator potentiam deprecor. ut domino meo
beato apostolorū principi p & ro lntercedente
cuius & iucem agis lnterfero ces & lndomitas gen
tes. ut ipse te sua pietate custodiat. & decursum
ministerii tui lndie aduentus eius copiosum
fructu adferre ualeas. & a conditore omnium
dō remunerationis praemiu centuplu accipias.
& uitam possideas aeternam. & enim meipsum
scis tuis orationibus commendans. ut ualui ln
uerbo & opere praeducto tuo misso adiutor

apparui. Benedictionem denique: aura beatitu
dine missam sicut a patre meo suscepi. omnipo
tenti deo gratias egi. aure scissime paternitati.
enim beatissime pater parum munusculum scrinii
uestrae direxi. sabanum unum. & facitergium
unum. & modica thurmiamaque pro ut absq;
[illegible] Inuria uestra honoranda paternitas
suscipere non dedignatur.

VALE IN XPO SEMPER AMANTISSIME PATER.

Epistola theophilacti diaconi ad bonifacium

35 AEGREGIO PATRI ET DOMINO SUPERNIS FASCI
BUS DECORATO BONIFATIO ARCHIEPISCOPO.
THEOPHYLACTUS INDIGNUS ARCHIDIACONUS
SCAE SEDIS APOSTOLICAE. Inter sua quidam
pertassimus dudum enigmata sic promulgat.
Verba sapientium quasi stimuli & quasi clau
Infixum defixi. quia culpas delinquentium nescium
palpare sed pungere. unde adhuc non sine grau
dautica illa extimo cordis merore compulsus
sum cantica decantare. Adnuntiauit & locutus sum.
multiplicati sunt super numerum. & quod multi
ad fidem uenunt. & pauci ad electorum numerum
perducuntur. hoc ipsum dno promulgante. multi
sunt uocati. pauci uero electi. Nos quidem egregie
& sacerdotale praefulgidum apex. ut in lustre per
pagina exarando notescendo notescatis. distincte in
cursa & uigilantius in quo angelicas & beati do
minimer & singillatim protulimus aures. & iuxta
roseum illud & angelicum optatum desiderium deside
ratum intelatus dns ter beatus in apostolica uos

adpresens dignatur Informatione firmari.
qualiter nonsolum descismaticis & hereticis
illis seu excommunicatis & aborthodoxe fidei
regula nequiter oberrantibus censeatis ut con
uenit. uerum etiam francorum & galliarum gen
tes fidei tramite solitae ampledentes exuberan
tentes. & uuoscō subtempore nontantum
occidua. sedusque quique floreant nationes.
scriptum namq; est. multum uale deprcatio iusti
adsidua. & diuid similia. nisi mores esset & in
conspectu diu tauester & iram a nedispdere eos;
Nos enim priscum sodalitatis retinentes amo
rem quamuis uariae Inuitosq; nationes & mara
diuidant. tamen scriptum est. Aquae multae
nonpotuerunt extinguere caritatem nec flum
na obruent illam; Benedictionis enim mun
culum obrecordationis nirimemoriam. cinnamo
mum. costum. piper. & Incensum parter dur exim
obsignatum. quod minimum enim ut pmagno
excipere debeatis Impensius postulamus. scriptum
namq; ÷. omnis gloriae filiae regum ab Intus. &
omni habenti dabitur. Quaquisquis caritatem
pfectam hab. etiam cuncta dona scō spū ministran
te pmeretur accipere; Omnps enim rerum
apifex & arbiter dis quiuuoscō subtempore occi
duos et cirtum quaq; populos commorantes ad
uitae beatae praedicationis facundia In catholi
cae & apostolicae scae sedis fidei florere faciat
perenniter uoptamus.

Epistola theophilacti diac. ad bonifacium

EGREGIO PATRI ET DOMINO AETHERIIS DECORATO FASCIBUS BONIFATIO ALMO ARCHIEPO. THEOPHYLACTUS INDIGNUS ARCHIDIACONUS SCAE SEDIS APOSTOLICAE. ,, Inter amoena prata fragrantium florum sepe spinis circumvallantur rosa. tanquam lustrante scospu praefulgidus pleriumq; rutilat arbiter. velut roseus flos. & melliflua dogmata salutis aeternae habunde eructuat nimirum laudabilis hnarus. O beatissime hn adhers. talenta denum tua credita egregiae beatitudini. non solum dupla verum etiam & sescupla xpo ate reddantur hnustris. arcanaque vox ope carmine xpi dicentis. euge serve bone & fidelis quia inter pauca fuisti fidelis sup multa te constituam. Intra in gaudium dni tui; denique oburi laboris crementum sedul e una cum scoo angelico patre uro domno apostolico totius scae ecae nae sacerdotalis vel populo. nauter dni dni nri exoramus clementiam. ut uae seissime paternitatis hnluminatos doctrinis atq; eiuuo potatos fonte simul cum eorundem satore confirmare acconservare hn scae ac orthodoxae fidei tramite clementer iubeat. eorum quicredituri sunt. corda aperire atque ato do dirigere velamine. hnflammare teq; eosdem scospu hntrepidi hadantes ad fidem xpi pervenire festinent. quemadmodum dominica sanxit clementia. & alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovile & caetera. Itaq; domine ascissime pater quaesumus uram ado sanctam ambrosia bonitate. ut scissimum nimisque nob dilectum hullum benedictum

archidiaconū uīm carissimum atq; dulcissi
mum sodalem & frem nrm omnibus pio mo
dis fauore ppt dm & inte pussillitatis amicitiam
commendatū habere dignemini. Nta: scilicet
ln eo rata dilectio. proeo quod uirtutē almę paterni
tatis magnis decoratę lnfulis fidelibus ac clepidis
ministrat seruitis. & ob hoc poplite identidem
flexo uirtutem deprecamur togatam prudentiam mit
eum multo amplius talionem habere ñ dedigne
mini pnicter obnitamq; paritate cum dñodo
crebro refunditis preces memoriam facere ñ
omittatis. quia scriptum est. multum ualet deprecatio iusti adsidua. Hisuero plibatis salutamus
uirtutem ado iuuatam scissimam nectareamq; pater
nitatem. & optamus uito fauente perennisca
piatis temporibus premia. & desiderata obtinere
sospitatis suffragium potiatis effectum. denique
uero direximus paruam benedictionē & largi
tate beati petri apostoli propter dm gratoanimo dignemini suscipere. costum. cinnamomū
& xerostyracem. ; epist gemmuli diaconi

37

DOMINO SCISSIMO APOSTOLORUMQUE MERITIS DECORATO BONIFATIO ARCHIEPO GEMMULUS INDIGNUS DIACONUS SCAESEDIS APOSTOLICAE. Summis & doamabilib; apicib; acceptis cum magno & omni quocondecet honore & uenerationе relegi. & quia post tot tempora merui & uiris sillabis uistari omnipotenti domino gratias egi. quime lndignū famulū suū tam deuotaficauit lncolomitate. lgitur

ad bonifatium archiepiscopum

omnia quae nobis per nunc directas litteras
praecepistis ut dnis uiros donare dignatus est
adimpleuimus. sed ea quae domno apostolico
suggessistis pro sunt suscepta & adnuntiata
atque relecta. & nos ea per tractantes omia scripta
quae uob ab eo directa sunt a nobis ee dictata.
iuxta uram uoluntatem cognoscere. sed & qd uos
non speratis fieri suggessimus & facta est sinodus sacerdotu presedente domno apostolico
& relecta: sacrilegi illius aldeberti nefandissimi uita. & omnia opuscula ei coram sinodo
partter & ep̄tascissime paternitatis ura ubi de
illo & de clementis dementia suggessistis & sic
gesta per acta: sententia anathematis lneis pro
mulgata est. uel in omnib; quae eorū nefandam
secuti fuerint sectam cuius instar uob a domno
apostolico directa est. & haec coram presentia
praesentis frisni deneurdi uenerabilis pbi facta
sunt & ipse uobis ore ppro potent enarrare qd
omnia ista pnos acta sunt. Nam pro certo cognos
cere scissime pater qui in omnib; me paratu offero
uris obtemperandum praeceptis. tantum modo
p̄o ut pro nobis orare iubeatis. scio enim quia uris
orationibus adiuuatus eritus sum a temptatio
nibus inimici. & in se ipsus dns suo famulo medela
tribuit & diuersis infirmitatibus circumdatus
quanqua indignus illud aptis sequor consolatio
nis dictu quo ait. dū infirmor tunc potens sum.
& libenter gloriabor in infirmitatibus meis ut
inhabit & in me puras cas praeces uiustus xpi.

Venerandas namque sorores nras & diuinalias
quae apud limina scorum principum apostolorum
properauerunt quas & iam nobis uras caeterna
tas commendare nuisse. In quantum dns nr
res donare dignatus fuerit curam earum habe
mus ppt uram scam praeceptionem; Benedicti
onem & enim quam nobis direxistis suscepimus
id est poculum argenteum & sindonem unam quam
In duplici suscepim benedictione eo quod tanto
patre meruimus uisitari. & licet retribuere
non ualeamus. tamen ad uicem caritatis cum
magna reuerentia direximus cinnamomi
uncias. iiij. costum uncias. iiij. piper lib. ii.
cozumbrem lib. i. quapro uta absque Inuria sus
cipere iubeatis. & ut pro nobis orare dignemini om
nimodo deposco. Incolumem scissimam pater
nitatem uram diuina conseruet maiestas oramus
pro nobis domine & meritis apostolorum decorate pater.

Dnō episc. gemmulus diac. ad scm bonifatium 38

DOMINO SCISSIMO ET NIMIUM DESIDERAN
DISSIMO ATQUE CUM OMNI AFFECTU CARI
TATIS RECOLENDO PATRI BONIFATIO ARCHIEPO
PROUINCIAE GERMANIAE. GEMMULUS INDIGNUS
DIACONUS SCAE SEDIS APOSTOLICAE.

Venerabili ub; scissime paternitatis uae syllabis
susceptis per praesentem gerulum deneardum
uenerabilem uirum missis cum omni ut decuit uene
ratione atque caritatis affectu suscepisse Insinuo.
simul a benedictione quam mihi misistis. quae
apud paruitatem mea super aurum & argentum

accepi est eo quod mei memorem esse inscissius omni
bus almitatis uestrae coronam cognoui. quem con
cedere mihi dominus patiatur maiestas incolumem
quamdiume superna uoluerit clementia superes.
ut uestris sacris interuentionib; iuuatus exercitior in
ueniar doppitio aduersus antiqui hostis insidias re
pugnare. Interea insinuastis mihi quoduot de illis
epistolis sci gregorii mitteremus. sed nunc minime potui
mus sci paternitatis uestrae praeceptis parere. eo quod
nimis attritu atque in podagrico humore & dolore
fatigatum memoratus ur prb per tempus cognoui
tantu in eo medolore affluctum relinquere & quod dolor
uobis proprio intimabit. sed si uita comes fuerit aura
mihi oratio non defuerit. quae uestris dulcissimis fuerit
plenius restituatur. scissime paternitatis uestrae de tempe
rabo uissionibus. ut dum alia uice hic urm missum ad ue
ritis quae praecepistis implere repperiantur. ut
absque tarditate quae desideratis expleantur;
Transimusimus enim ppraedictum urm presbiterum aliquan
tum co zumbri quod incensum dno offeratis temporib;
matutinis & uespertinis. siue dumissarum sollemnia
celebratis miriodoris atque fraglantia. sed pro ut
absque inuuria suscipiatis quod pura caritate dirigit.
salutans uram scissimam paternitatem in dno. & ut
pro uobis orare iubeatis deposco. sed & omnem ecclesiam
quae uobiscum est peruos saluto. & ut ipsi pro me exoren.
multum enim ual & depcatio iusti adsidua. Nam & ego
licet peccator existam tamen uri memoria ante
sacras confessiones apostolorum faciens oratione incubo.
his praemissis optamus scitatem paternitatis uae

Indno bene ualere atque in opere quo adsumptus
es multo amplius fructum boni operis pullulare
concedat. Ad incrementum perducere patiatur
diuina maiestas; Trinitas indiuisa scta tem uram
conserua orantem pro nobis.

epis bonifacii epi. ad stephanum papam.

DOMINO EXCELLENTISSIMO ET CETERIS PONTIFI
CIBUS PRETERENDO ET AMANDO SCI APOSTOLA
TUS PRIUILEGIO PREDITO STEPHANO PAPAE. BONI
FATIUS EXIGUUS ET DISCIPULUS ROMANE ECCLE
OPTABILEM IN XPO CARITATIS SALUTEM.

39

Sctitatis uae clementiam intimis ac uisceribus
obnixe flagito precibus. ut familiaritate & unitate
scae sedis apostolicae ab almitatis clementia uestra
impetrare & habere merear. & in discipulatu pie
tatis uae sedi apostolicae seruiendo seruus ut fi
delis accedentibus permanere possim. eodem modo quo
ante subtribus praecessoribus uris apostolicae sedi
seruiebam uenerabilis memoriae duobus gregoriis.
& zachariae quime semp hostiatione & auctoritate
litterarum suarum muniebant & adiuuabant. quod
& pietatem uam agere deprecor. ut praeceptum pater
nitatis uae eo melius pficere & implere possim.
Nam siquid in ista legatione romana qua per. xxx.
& sex annos fungebar utilitatis ecae prefatae peregi.
adhuc implere & augere desidero. si autem minus
perte aliquid aut in iuste ame factum uel dictum
reppertur. iudicio romanae ecae prum pta uoluntate
& humilitate emendare me uelle spondeo. Inte
deprecor ut pietatis domini mei non indignetur.
quia tam tarde missum meum & litteras ad psentia

uram durexi. sed hoc idcirco contigit. quia occupati
tus fui in restauratione ecclesiarum quas pagani
incenderunt. quippe tumulos & cellas nras plus quam xxx
ecclesias uastauerunt & incenderunt. & haec fuit occa
sio tarditatis litterarum & appellationis paternitatis
uestre. & non aliqua negligentiae incuria.

Vne episc bonifacii ad stephanum papam.

VENERANDO ACDILIGENDO DOMINO APOSTOLATUS
PRIVILEGIO PREDITO STEPHANO PAPAE. BONIFATIUS
EXIGUUS LEGATUS UEL MISSUS GERMANICUS CATHOLI
CAE ET APOSTOLICAE ROMANAE ECCLE OPTABILEM IN XPO
CARITATIS SALUTEM. Nam tempore sergii apos
tolicae sedis pontificis uenit ad limina scorum
apostolorum presbiter quidam mire abstinentiae
& sanctitatis generis saxonum. nomine uuilbrod.
& alio nomine clemens uocatus. quem prefatus
papa ep̃m ordinauit. & ad predicandum paganam
gentem fresorum transmisit in littoribus oceani
occidui. quip. l. annos predicans. prefatam gentem
fresorum maxima ex parte conuertit ad fidem xpi.
fana & delubra destruxit. & ecclesias construxit.
& sedem episcopalem. & ecclesiam in honore sci
saluatoris constituens in loco & castello quod dicit
traiectum. & in illa sede & in ecclesia sci saluatoris
quam construxit predicans usq; ad debile senec
tutem p̃ mansit. & sibi corepiscopum ad ministerium
implendum substituit. & finitis longeuae uite
diebus in pace migrauit ad dnm. princeps autem
francorum carlmannus commendauit mihi
sedem illam ad constituendum. & ordinandum ep̃m.

quod & fecit. Nunc autem coloniensis epi illam sedem
praefati episcopi clementis a sergio papa ordinati
sibi usurpat. & ad se pertinere dicit. propt fundamenta
cuiusdam destructae apaganis ecclesiolae
quam uuilbrordus deritam usq; ad solum in castello
traiecto reperit. & eam proprio labore a fundamento
construxit. & in honore sci martini consecrauit. &
refert quod ab antiquo rege francorum dagoberto
castellum traiectum cum destructa ecclesia ad colo
nensem parrochiam donatum in ea conditione
fuisse. ut episcopus coloniensis gentem fresorum ad fidem
xpi conuertere. & eorum predicator esse. quod
ipse non fecit. non predicauit non conuertit fre
sos ad fidem xpi. sed pagana permansit gens fresorum
usque quo ueneranduis pontifex romane sedis
sergius supradictum seruum di uuilbrordum epm
ad praedicandum supradictae genti transmisit.
qui illam gentem ut praefatus sum ad fidem xpi
conuertit. & modo uult coloniensis episcopus sedem sup
dicti predicatoris uuilbrordi sibi contrahere. ut
non sit episcopalis sedes subiecta romano pontifici
praedicans gentem fresorum. cui respondebam ut
credit quia mauus & fortius fieri debeat p ceptum
apostolicae sedis & ordinatio sergii papae & legatio
ueneranda praedicatoris uuilbrordi. ut & fiat
sedes episcopalis subiecta romano pontifici praedi
cans gentem fresorum. quia magna parsillorum
adhuc pagana est. quam destructae ecclesiolae
fundamenta derita & a paganis conculcata &
pneglegentiam episcoporum derelicta. sed ipse

non consentit, sed modo paternitatis uestre iudicio
mihi intimare dignemini. & si hoc iustum sit responsum.
& uobis placeat quod illi coloniensi epo reddidi. uestra
auctoritate roborate. ut preceptum sergii papae & sedis
illa stabilis permaneat, sicenim potestis nos si uobis
placet adiuuare. si descriptio uestre ecclie exemplare
iubatis & mihi transmittere. quicquid praefato
episcopo uuilbrordo ordinato scs sergius percipere
& conscribere. ut ex auctoritate scitatis uestre contra
dicentes conuincere & superare ualeam, si autem
alter iustius scitatis uestre iudicatur. consilium
paternitatis uestre insinuare mihi dignemini.
ut sequar.. epistola danielis episcopi ad bonifacium

4 PIISSIMIS ACCLEMENTISSIMIS REGIB; DUCIBUS
uniuersis reuerentissimis & dilectissimis epis
religiosis necnon abbatibus presbiteris & spiri
talibus filius xpi nomine consignatis. daniel di
famulorum famulus. Dum uniuersis fidelib; deuoti
one sincerissima dimandatasunt obseruanda
quantum sit hospitalitatis munus quamq; acceptabile
deo humanitatis officium uiantib; exhibere. scis scrip
turis attestantibus demonstratur. dum beatus
abraham propter hospitalitatis misericordiam scorum
angelorum praesentiam suscipere meruit. &
ueneranda eorum colloquio ppotiri. Loth quoq;
per huiusmodi ministerium pietatis de sodomorum
flammis ereptus est. saluabit eum hospitalitatis gra
tia de flammarum interitu mandatis caelestibus
obsequentem. ita uiae dilectionis puenia dum horum
pastorem religiosum presbiterum diq; omnipotentis

famulū suscipientes uuynfridum · carnalē ei
quam dr & diligit & precipit & hb & is suscipientes
ergo di famulos · eum recipitis cuius maiestati de
seruunt · ita pollicentē quuos suos recipit · meriti
pit; hæc itaque cum cordis deuotione facien
tes & dim. ndata peragitis & de diuine pmissionis
oraculo confidentes · mercedem apud eum habe
bitis sempiternam · Incolumem eminentiam
uram superna gratia custodiat;

42

Epistola karoli Inrtagnosuo missa Uno omnibus
DOMINIS SCIS ET APOSTOLICIS IN XPO PATRIBUS · scilicet omni sancto.
episcopis · ducibus · comitibus · uicariis · domesticis · ad iustitiarios
uel omnibus agentibus iuniioribus nris seu missis obedientiæ.
decurrentibus · & amicis nris · Inlustris iur carlus
maior domus benecupiens ur. Cognoscatis qua
liter apostolicus ur Inxpo pater bonifatius eps
ad nos uenit · & nobis suggessit quod sub nro mun
deburgio uel defensione eum recuperare deberem ·
qd ita nos gratanter animo hoc fecisse cognoscite;
plnde nos taliter uisi fecimus ei manu nra roborata
dare · ut ubicumq; ubi & ubi ambulare uida & ur
cum nro amore uel sub nro mundeburgio uel &
defensione quia ius uel conseruatus ee debeat Inea ra
tione ut iustitiam pedat · & similiter iustitiam acci
piat · & si aliqua causatio uel necessitas ei aduene
rit quæ per legem non definiri non potuerit ·
usq; ante nos quia ius uel conseruatus ee debeat quo
ta ipse quæ quipipsum speraire uidentur ut ei nullus
ullam contrariatem uel damnationē aduersus
eum facere ñ debeat · nisi ut omni tempore sub nro

mundeburgio uel defensione quidus uel conser
uatus residere debeat. & ita cestius credatur manu
propria subter firmauit. & de anulo nro subter sigil
lauimus. synodus quasi sed bonifacius karlomanno

43 IN NOMINE DNI NRI IHU XPI EGO CARLMANNUS DUX
& princeps francorum anno ab incarnatione xpi sep
tingentesimo xl ii. xiiii kl mai cum consilio seruorum dei
& optimatum meorum episcopos qui in regno meo sunt
cum presbiteris & concilium & synodum propter amore xpi
congregaui. id est bonifatium archiepm. & burg
hardum. & regenfridum. & iuuintanum. & uuilbaldum
& dadanum. & eddanum cum presbiteris eo quod mihi
consilium dedissent quomodo lex di & ecclesiastica
religio recuperaretur quae in diebus praeteritorum
principum dissipata corruit. & qualiter populus xpi
anus ad salutem animae puenire possit. & per falsos
sacerdotes deceptus non pereat. & per consilium sacerdotum
& optimatum meorum ordinauimus per auctoritatem episcopo
& constituimus super eos archiepm bonifatium qui
missus sci petri. statuimus per annos singulos sinodum
congregare. ut nobis praesentibus canonum decreta
& ecclesiae iura restaurentur. & religio xpiana emen
detur. & fraudatas pecunias ecclesiarum ecclesiis
restituimus & reddidimus. falsos presbiteros & ad
ulteros uel fornicatores diaconos & clericos de pecu
niis ecclesiarum abstulimus & degradauimus. & ad
penitentiam coegimus. seruis di omnia omnibus
armatura postare uel pugnare aut in exercitum
& in hostem pergere omnino prohibuimus. nisi
illi tantum modo qui propter diuinum ministerium

missarū scilicet sollempnia adimplenda & scorū
patrocinia postanda adhoc electi sunt. idest unū
uel duos episcopos cum capellanis prbis princeps
secum habeat. & unusquisque prefectus unum
prbm. quihominibus peccata confitentibus iudi
care & indicare pænitentiam possint. Necnon
& illas uenationes & siluaticas uagationes cum
canibus. omnibus seruis dei interdiximus. simili
ut accipitres & falcones non habeant. Decreuimus
quoque scorum canones sequentes ita unusquisq; presbit
in parrochia habitans epō subiectus sit illi in cui
parrochia habitat. & semp in quadragesima rati
onem & ordinem ministerii sui. siue de baptismo.
siue de fide catholica. siue de precibus & ordine
missarū episcopo reddat & ostendat. & quando
cumque iure canonico epscu uenit parrochiam
populos ad confirmandos. presbiter paratus sit
semper ad suscipiendū epm cum collectione & ad
iutorio populi quibi confirmari deb&. & in
cena dni semp nouū crisma ab epō quere ut eps
testis assistat castitatis & iuste & fidei & doctrine
illius. statuimus. ita secundū canonica cautela m
omnes undecumq; supuenientes ignotos epos
uel presbiteros ante probationē sinodalem in eccle
siasticū ministerium ñ admittere mus. decreui
mus. ita secundū canones unusquisque episcopus
in sua parrochia sollicitudinem adhibeat ad
iuuante gratiā quidefensor ecclesiae ne populus
pulus di paganias non faciat. sed ut omnes spur
citias gentilitatis abiciat & respuat siue sacri

ficia mostuorũ siue sortilegos. uel diuinos. siue
filacteria & auguria. siue incantationes. siue
hostias immolaticias. quas stulti homines iuxta ecclesias
ritu pagano faciunt sub nomine sorũ martyrum
uel confessorũ dm̃ & suos scos adiracundiã puocantes.
siue illos sacrilegos ignes quos nied fr̃ uocant. siue
omnes quecumq; sunt paganorũ obseruationes di
ligenter prohibeant. statuimus similiter ut post hanc
sr̃m nodum quae fuit xi kt mai. ut quisquis seruorũ
di uel ancillarũ xpi in crimen fornicationis lapsus
fuerit. quod in carcere poenitentiã faciat in pane
& aqua. & si ordinatus prb fuisse. duos annos in car
cere permaneat. & antea flagellatus & corticatus
uideatur. & post episc adiungent. si autẽ clericus
uel monachus in hoc peccatum ceciderit. post ter
tiam uerberationẽ in carcerem missus uertentẽ
annũ ibi poenitentiã agat. similiter & nonnae
uelatae eadem poenitentia contineant & radant
omnes capilli capitis eius. Decreuimus quoq; ut
prbi uel diaconi non sagis laicorũ more. sed ca
sulis utantur ritu seruorũ di. & nullus in sua
domo mulierem habitare permittat. & ut mona
chi & ancillae di monasteriales iuxta regulam sci
benedicti ordinare & uiuere. uitam propriam
gubernare studeant. De alio synodali conuen

Modo autẽ in hoc sr̃m nodali conuentu qui con
gregatus est ad kalendas martias in loco
qui dr̃ lisonas. omnes uenerabiles sacer
dotes di & comites & praefecti priorissimo tus decre
ta consentientes firmauerunt se implere uelle

& obseruare pmiserunt. & omnis eclesiastica ordi
nis clerus. episcopi & presbiteri & diaconi cũ clerici
cis suscipientes antiquorũ patrũ canones. pmiserũt
se uelle eclesiastica iura moribus & doctrinis & mi
nisterio recuperare. abbates & monachi receperũt
scã patris benedicti regula. ad restaurandã normã regu
laris uitæ; fornicatores & adulteros clericos qui
scã loca uel monasteria ante tenentes colnqui
nauerunt. precipimus inde tollere & ad penitentiam redigere. & si post hanc diffinitionem
in crimen fornicationis uel adulterii ceciderint
prioris sr̃ nodis iudicii sustineant. similiter
& monachi & nonnæ; statuimus quoq; cum
consilio seruorum dei & populi xpiani propter
imminentia bella & persecutiones cæterarum gen
tium quæ in circuitu nro sunt. ut si precario &
censu aliqua pastem eclesialis pecuniæ in adiu
torũ exercitus nri cũ indulgentia dei aliquanto
tempore retineamur. ea conditione ut annis sin
gulis de una quæq; cassata solidus id: xij denarii
ad ectam uel monasterũ sed detur. eo modo ut
si moriatur ille cui pecunia commodata fuit.
eclesia cũ ppria pecunia reuestitaſit. & iterum
si necessitas cogit ut princeps iubeat precarium
remouetur & rescribatur nouũ & omnino obser
uetur ut ecte uel monasteria penuria & pauper
tatem non patiantur. quorũ pecunia in prae
cario prestitus est; sed si paupertas cogat eclesiae
ad emendi reddat integra possessio. similiter
precipimus ut iuxta decreta canonũ adulteria

& In nefaria matrimonia quae non sint legitima pro
hibeantur & emendentur episcoporum iudicio.
& ut mancipia xpiana paganis non tradantur.
decreuimus quoque quod a patribus ante cepie
bat. ut qui paganas observationes In aliqua re
fecerit multatur & damnatur quindecim solidis:

Incipit epis bertiboni ad ritt
hic epi adritt

CARISSIMO SODALI ET AMICO DILECTISSIMO
quem mihi non temporalis caducum aurum
munus nec mellitate pblandimenta adolantium
uerborum facetia urbanitas adsciuit sed spiritalis
necessitudinis famosa adfinitas In marcescibilis
catena caritatis nuper copulauit. richardo
uuinfredus supplex In xpo ihu ppetua sospitatis
salutem. humillimus mediocritatis meae apicibus
Inlustrem pubertatis tuae Indolem precor frater
carissime. ut tibi sapientissimi salomonis sententiae
minime recordari pigeat dicentis. In omnib; ope
ribus tuis memorare nouissima tua & In aeternum
non peccabis. & alibi. currite dum lumen uitae habetis.
ne tenebre mortis uos comprehendant. quia cuncta
uelociter transitura sunt Instantia. & In aeternum
mansura cto ad futura. & uniuersa mundi huius
pretiosa siue In specimine auri & argenti siue In
stellantium uariatate gemmarum uel In luxoriosos
ciborum aut comptorum uestamentorum adquisita
diuersitate similliima collatione rerum ut umbra
praetereunt. ut fumus fatiscunt. ut spuma mar
cescunt. uxta ueridicam psalmigrafi sententiam
dicentis. homo sicut foenum dies ei & sicut flos agri

ta floria. & alibi dies mei sicut umbra declina
uerunt. & ego sicut foenum arui. & hac dere
uniuersi auristegi ambrones apotogrammaton
agius frustatis adfluti inseruire excubius & fragi
lia aranearū incassum ceuflatū tenuem siue pul
uerem captantia tendisse tria dinoscuntur.
quia cata psalmistam. thesauritzant & igno
rant cui congregent illa. & dum exadtrycnuisi
plutonis mors uidelicet cruentatis crudeliter
frendens dentibus inlimmelatrat. tum tre
mibundi & omnidiuino suffragio destituti
animam partter pretiosam & fallacem gazam
cui auari die noctuq; sollicite inseruiebant subi
to amittentes pdent. & exinde diabolicis rapti
manibus tetertima subeunt claustra erebi
aeterna luituri supplicia. his autem omnibus
absque scrupulo falsitatis tase habentibus pcib;
artitatis interlitis obnyce flagrantibus telm
plorare procuro ut his uniuersis ueracter per
spectis resuscitare festines gratiam ingenii
naturalis quae inteest & liberaliū litterarū
scientiam & diuini intellectus flagrantē spiri
taliter ignem aquoso luto & humido terrene
cupiditatis puluere non extinguas. sed memor
psalmi grafi debeto uiro sententiam pferentis.
In lege dni fuit uoluntas el. meditabit die ac nocte.
& alibi quomodo dilexi legem tuā dne. tota die
meditatio mea est. & moysen in deuteronomio.
non recedat liber legis de ore tuo & meditabe
ris in ea diebus ac noctibus omnib;. ut pfuturis

aliarũ rerum obstaculis porro abolitis studium
scarum litterarum mentis intentione sequuntur.
& inde gloriose acuere pulchritudinis uenustate
adquirere. id: diuinam sapientiam. quae est splen
didior auro. speciosior argento. ignitior carbun
culo. candidior christallo. pretiosior topazio. &
secundum sanctionem ingeniosi contionatoris
omne pretiosum non ei dignum. Quid enim fr̃
carissime iuuenibus decentius quaeritur. aut
quid senibus demum sobrius possidetur. quia n
scientia scarum scripturarum. quae sine illo
naufragio periculose tempestatis nauem animę
nrae gubernans deducit ad amoenissimi litus
paradisi. & ad perpetua supernorum gaudia ange
lorum. de qua supra dictus sapiens dixit. sapientia
a fine uincit malitiam attingit ergo usque in finem
fortiter. & disponit omnia suauiter. hanc amaui
& exquesiui iuuentute mea. & amator factus sum
formę illius. generositate clarificat contuberniũ
habens di. sed & omniũ dns dilexit illam. doctrix
est enim disciplinę di. propter ea sidns omnipotens
uoluerit ut aliquando adistas pastes remeans sicut
propositum habeo pueriam spospondeo me tibi in his
omnibus fore fidelem amicũ. & in studio diuinarũ
scripturarũ in quantum uires subpeditent deuo
tissimum adiutorem..

Vale frater floribus. Iuuentutis cũ uiribus.
Vt floreas cum dno In sempiterno solio.
Quam asteres in cuneo Regem canunt & hereo
Trophae apostolicis. consonabunt & laudibus.

Quare regum pp̃ãuo. Cuiescitur In saeculo.
I conism. sic cherubin Ut agentes cũ seraphin
E ctus apostolorum Filius prophãarum.
Nthartic nigerrima. Imicosmi contagia.
Temne faustetartarea Haec contra hunc supplicia
Altaq; superaethera Rimari pãens agmina.
Dm̃q: semp cælicolis Uerum comunt angelicis
Summa sedeutgaudeas. Unaq: simul fulgeas.
Excelsi regni premia Lucidus capies aurea.
Inqua thronoaethereo Xpm̃ laudes pirconio.

Item epistola Bonifacii archiepiscopi

Venerande ac dilectissime sorori Buggan 46
bonifatius qui & uuinfredus seruus seruorum dĩ
optabilem In xpo caritatis salutẽ. O soror carissima
postquã nos timor xpi & amor peregrinationis lon
ga & lata terrarum ac maris Intercapedine separa
ut multorum relatu audiui tempestates tribu
lationum quae tibi In senectute dõ permittente
supueneruntmerore contristatus Ingemui repu
tans quia postquã quidẽm contemplatiue uitae
querendo maiores monasteriorũ sollicitudines
abiecisti frequentiores & ualidiores tribulatio
nes occurrerunt. Nunc autẽ soror uenerandã
tribulationibus tuis compatiens fraternas & hor
tatorias & consolatorias beneficiorum tuorum
& antiquarũ amicitiarũ memor litteras ad te
transmitto rogans ut mente non excedat senten
tia ueritatis quadixit. Inpatientia uraẽ posside
bitis animas uraẽ. & uerbum sapientissimi salomo
nis. quem diligit dns corripit omnẽ filiũ quẽ recipit.

& psalmigraphi sententia. multe tribulatio
nes iustorū & de his omnibus liberabit eos dns.
& alibi. sacrificium deo sps contribulatus. cor con
tritum & humiliatum ds non spernit. & recordare
apostolice sententiae quadixit. p multas tribula
tiones oportet nos intrare in regnum dei. & alibi. glo
riamur in tribulationibus. scientes q tribulatio
patientiam operatur. patientia autē probationem.
probatio uero spem. spes autē non confundit. de
ista spe soror carissima semp gaude & letare qua
non confunderis. & tribulationes mundanas tow
mentis animis contemne. qua omnes milites xpi
utriusque sexus tempestates & tribulationes in
firmitatesque huius seculi dispexerunt. pnihilq;
dixerunt. scō paulo attestante qui ait. quando in
firmor tunc potentissum. & alibi. quis nos separabit
a caritate xpi. tribulatio & reliquisque quinos di
lexit. qui pater & amator castae uirginitatis tui de
quite primeuo tempore iuuentatis tuae paternae
dilectionis uoce ad se inuitans filiam uocauit dicen
do pp proph am. audi filia & uide & inclina aurem
tuam. & obliuiscere populū tuū & domum patris tui
quia concupiuit rex speciem tuā. ipse est quimodo
in senectute tua laboribus & tribulationibus speciē
& pulchritudinem animae tuae decorare & adorna
re desiderat. tu autem carissima de futura here
ditate patriae celestis inspe gaudens contra omis
aduersitates siue cordis siue corporis. scutū fidei
& patientiae obpone. ut & xpo sponso cooperante
turris euangelicae edificiū q d in bona uuentute

coepisti in senectute bella adgloriandi per
ficias. ut cum xpo ueniente cũ sapientibus uir
ginibus lampadem cũ oleo fulgente in nobuia
postare merearis. Interea intimis obsecro preci
bus. ut memor pmissionis antiquę pro me orare
digneris. ut dns quest redemptor nr. & salus
omniũ. de istis multifariis periculis animã meã
eripiat in fructu spiritali. Vale in xpo.

ITEM EPIS
TOLA BONIFACII ARCHIEPISCOPI AD ADALGELEM EPISCOPUM

DOMINO DILECTISSIMO DANIELO EPISCOPO
bonifatius seruus seruorum dei optabilem
in xpo caritatis salutem. Consuetudo apud ho
mines esse dinoscitur cum alii triste & onero
sum quid acciderit. anxietate mentis solatiũ
uel consilium abillis quaerere de quorũ maxi
me amicitia. uel sapientia & foedere confi
dunt. eodem modo & ego de paternitatis
uraę probabili sapientia & amicitia confi
dens. uobis fesse mentis angustias expono. &
uraę pietatis consilium & solatium quaero.
sunt enim nobis uxta dictum apti non solum
foris pugnę & intus timores. sed etiam intus
pugnę simul cum timore. maxime semper p
falsos sacerdotes & hypocritas. qui & dõ aduer
santur. & sibi perduntur. & populũ pplurima
scandala & uarios errores seducunt. dicentes
populis uxta dictum pphae. pax pax. & non
pax. & semen uerbi quod de sinu catholicae
& apostolicae ecclesiae sumptum & nobis com
mendatum seminare aliquantulũ studem.

illi cum lolio supseminare & suffocare nituntur.
uel in herbam pestiferi generis conuestere. & qd
plantamus non inrigant ut crescat. sed euellere
student ut marescat. offerentes populis & do
centes nouas sectas & diuersi generis errores.
quidam abstinentes a cibis quos dr ad percipiendũ
creuuit. quidam melle & lacte proprie pascen
tesse. panem & cæteros abiciunt cibos. quidã aut
adfirmant quod plurimũ populo noc & homi
cidas uel adulteros in ipsis sceleribus perseueran
tes fieri tñ posse di sacerdotes. populi aut iuxta
dictum apostoli sanam doctrinam ñ sustinent.
sed coaceruant sibi magistros secundum sua
desideria. & reliq; Nos quidem patrocinatus
auxilium in palatio francorũ querentes. a tali
corporali communione abstinere & segregare
nos iuxta preceptum canonum non possumus.
nisi hoc tantum quod per sacra missarum sollem
nia in sacris misterius corporis & sanguinis dñi
cum eis non communicamus. sed & consensum
& consilium illorum deuitamus; Nam a talibus
& cum paganis & cum per mixta & plebea
multitudine nri labores & pugne forastice
uidentur esse. Intimi uero quando quis de
gremio matris ecclesiæ presbiter uel diaconus
clericus uel monachus discedit a fide & ueri
tate. tum de inde prosumpsit cum paganis
in contumelias filiorum ecclesiae. & erit ob
staculũ horrendum euangelio gloriae xpi;
De his namque omnibus ut sine dirimento

animę cursum ministerium nrī implere possi
mus. In primis paternitatis uraē apud dm̄ In
tercessionem quaerimus. & In rimus p. dm̄
& obsecramus precibus. ut pro nobis intercede
re dignemini ut pius laborantiū consolator
dī. Inter tales turbines diuersarum causarū
animas nras Inlesas & sanas a peccatis custodire
dignetur. De supra dicta autē dictorū sacer
dotum communione salubre consiliū ur m
audire & exaudire In hiantter desidero, sine
patrocinio principis francorum nec populum
ecclesiae regere. nec presbyteros. uel clericos. monaci
uel ancillas dī defendere possum. nec ipsos pa
ganorum ritus. & sacrilegia idolorum. In ger
mania sine illius mandato & timore pro
hibere ualeo; cum autem ad illum deistis
causis auxilium quaerens peruenero. a tali ū
communione abstinere canonice nullate
nus corporaliter possum. nisi tantum, a consen
su illorum. Nam ego de illa communione cul
pam timeo. quia recolo me ordinationis meae
tempore iuxta praeceptum gregorii papae
iurasse In corpore sci pri talium communionē
me declinaturum si eos aduiam canonicam
conuestere nequiuerim. si timeo magis dānum
de praedicatione quam populis Impendere
debeo. si ad principem francorum nonuenero.
deistis quid paternitas urā tristia dubitanti
filio decernere & iudicare & mandare ad con
silium uoluerit Indicare dignemini mihi

enim maxima expaste abillis segregatus esse
uideor. si abillis uoluntatis consilio & consensu
& ecclesiastico ministerio ubi canonici non sunt
abstinuero. Praeterea paternitatis uae de
mentiam deimo solatio peregrinationis meae
Intimis praecibus diligenter rogare uelim si pri
sumam. id est ut librum prophaarum quem ue
nerande memoriae uuunbestus abbas & magis
quondam meus cum de hac uita ad dnm migrauit
dereliquid. ubi sex prophaae In uno corpore claris
& absolutis litteris scripta repperientur mihi
transmittatis. & si hoc dis cordiuro facere Inspira
uerit. mauis solacium uitae meae senectuti &
mauis uobis praemium mercedis transmittere
non potestis. quia librum prophaarum ta
lem In hac terra qualem desidero adquirere
non possum. & caligantibus oculis minutas litte
ras accorinexas clare discere non possum. & pp ea
de illo libro supradicto rogo. quia tam clare
discretis & absolutis litteris scriptus est;

Interea per forthereum prbm litteras & parua
munuscula propter Indicium puae caritatis
transmitto uobis. id est casulam non lo siricam.
sed caprina lanugine mixtam & uillosam. ad
tergendos pedes dilectionis uae. Nup quoque
reuelante prbo qui aura praesentia ad germa
niam uenit corporalis orbitatis uobis conti
gisse cognoui. sed ut uos domine meliuss scitis
qui uel per quem dixit. quem diligit discorripit
& cetera. & paulus apostolus quando In firmor.

tunc potens sum & iustus In infirmitate perficit.
& psalmi graphus. multae tribulationes
iustorum & petq. habes pater mi sicut antonius
de dito festur dixisse oculos sicut quibus pot-
d̄ videri & angeli eius & supna hierusalem glo
riosa gaudia speculari. & propt̄ hoc de sapientia
tua & prudentia confidens. credo quia hoc d̄ ad
profectum iustitiū & ad augmentū meritorū
tibi dedisti. & ut eo magis spiritalibus oculis ea
conspicias & desideres quae praecipit & diligit
d̄. & eo minus respicias uel concupiscas quae non
amat. sed Interdixit d̄. quidenim sunt isto
periculoso tempore corporales oculi nisi ut ita
dicam maxima ex parte ueraciter fenestrae
peccatorum. per quas aut ad peccata & ad peccan
tes aspicimus. aut quod peius est ad nos ipsos fla
gitia considerantes & concupientes contrahi
mus. ualere scitatem uram. & prome orare
In xpō diligenter opto.

DOMINO REVERENTISSIMO ET MERITO AB
omnibus orthodoxis amplectando multiplici
scientia uariarumque iustitium gratia
Insigniter decorato bonifatio archiepiscopo.
daniel di plebis famulus sincerissimam In dnō cunc
ta caelorum culmina praeeminenti salutē.
Lectis litteris a tua fīnitate transmissis.
multum merore commotisumus. quia
hoc amantibus Intollerabile usum fuerit
sibis a quibus amant aliquid Incommodi

contigerit. quandam tamen consolationem
sepius revoluentes Inuenimus. Ineo quod hostis
callidi Inextricabilis astutia nequaquam ritus
relegionis curae. tanta uolentia & tam uarius
bellorum seu errorum oppositionib: psublimes
sacerdotum uel cæterorum quorumcumque
reproborum personas expugnare temptauerit.
nisi & iam Inulla maioris merti excellentiam
agnoscere. unde uos operam dare primitus
opostæ. ut Inceptio gloriosa quae est utur bitror
apostolicis coequanda certaminibus nullatenus
propter illorum deseratur Insidias qui dolis
Instructa saluifere solent resistere doctrinae.
sed tanto libentius Inlate difficultates ferendæ
sunt. quanto certius comperimus scorum esse
ac martirum Inmundo pressuras. Incælo autem
copiosissimam dno promittente mercedem.
quem & hic auxiliatorem stantum Intribula
tionibus tollerantiae nonteda. & illic cum
iustis gauisuri remuneratorem mereamur
habere. Quapropter cum caritas excellentiæ
tuae consilium sibi anra paruitate pacere
dignata sit. hoc existimamus profuturum.
quatenus Inuicta pacientia perferre stude
at quod absque di prouidentia peruenire
non nesciat. quam uis ergo forastica pugne
perniciem se uasit. ipsaque atrocius Intestine
formidanda ferocitas nocent. quod utique
non miror cum xpi ihs olim fratrem a fratre
In mortem esse tradendum testatus est.

& filium a patre. & parentes a nepotibus propter
nomen suum necandos. licet inpugnantes per
escarum superstitiosissimam obseruationem
di opus destrui quaerunt. quae propémodum
in ipso usu hominis pari detrimento peribunt.
aut sit turpe lucrum sectantes ad dilationis gra
tia uel etiam ipsorum laudis. uere uero utiu pe
rationis. falsó securitatem populis pnuntiant.
ac ficta blanditie pacis appellationem inge
minent. & secundum esaie uaticinantis
praesaium dicentes malum bonũ. & bonum
malum & ipsetq; uel sise geiem uere uenerabili
tati commissam sterile lolium interserendo
suffocare conentur. quod quia utiq; ante messis
maturitatem in quodam commate compes
ctur euelli. de quo uberius infra dicemus. licet
in quam hactenus in audita proferant dogma
ta ad decipienda minus intellegentiũ corda.
quae uos induuinis uoluminibus optime
eruditos. neque ad horam introducta latent.
neque etiam ea quae eis opportune possint ob
poni. sed ne tedio diutius morer ducendo psin
gula. dicam breuiter. quanquam uniuersa
nefandae factionis argumenta ad expugnan
dos & affligendos uos exercean. tamen secdm
pcedentiũ scorũ exemplar. qd corrigendo curari
nequit. saltem sustinendo postate. De sacerdotio
uti homicidarũ. & adulterorũ. qui absq; ulla
resipiscentia in peccatissimis pdurare psumunt.
satis tibi sacratissimi canones ac decreta

pontificū psuadent; fugitur homicidis iugit
agentibus penitentiā circa exitum uite pfectio
id ÷ communionis xpi gratia concedit. Incorrec
tis quarationē cura regimonii xpianę conuer
sationis Iniungit. Adulter uero quē nec sero
sue Inpudicitiae penituit. quaconsequentia sibi
sacerdotale officiū usurpabit. quando secundum
statuta Innocentii papae cēterorumq; quiuiduā
aut secundam duxerit uxorē ñ modo a ministerio
eclesiasticae dignitatis. uerū etiam a clericatu co
ercetur. cum hae pp carnis fragilitatē Indul
genter concessa sunt. adulteria uero ab omnib;
pertissimis phibent. a communione aut falsorū
frm siue sacerdotum quale consiliū est tanq; idoneum
ut te Inrebus corporalib; separatim disiungat.
nisi forte de hoc mundo exire Incipias. quando
isti ubiq; et semp sub Intrare nituntur. a quibus se
periculis Implicatum paulus apls adserebat et
cēteri xpianę religionis conditores idipsū aut se
passos. aut posteris patiendum fore fatentur.
dicis enim te a bilis Insacris oblationū libamini
bus remotissimū ee. ne sēm canib; dare uidereris.
de hoc quid sentiat sc̄s augustinus Inter cētera
subtus Insinuabimus. Insup non sponte. nec con
sensu neq; ex uoluntate. sed sola necessitate cogente
ñ numquā te Inter ipsos habitantē. Nempe hie
ronimus ait Ineuangelio. uoluntas quaeritur.
quae si ita effectū non habuerit. tamen premiū non
amittit. qd sibi coniungeris. uerbi gratia Inper
ceptione ciborum. tl n cohabitatione loci. nonne

ille quinonuenit uocare iustos. & ideo ibat ad
conuiuia peccatorũ. ut occasionẽ haberet
docendi. Ut In eo quod mixtim adire regem
Interdũ debeas. & ypace ecclesiastica pariter deprecari.
quia ipsi ut ueri pastores plerumq; pro ouibus Intẽ-
uenire se fingunt. Primum ergo Implendũ est
qd scriptũ ÷ scamus. subditi estote omni humanę
ordinationi. & ideo. & omnib; potestatib; sublimi
oribus. & ideo; Deinde considerandũ ÷ quia posita
est similitudo tritici & zizaniorũ. de pmixtione
malorũ atque bonorum. & munda & Inmunda
animalia ut ait augustinus Introisse In arcam le-
guntur. neque enim quacũq; libuit Intrauerẽt
Inmunda animalia arcę compage confracta sed ea
Integra punũ atq; idem ostiũ qd astifex fecerat.
Non enim Inquit ph. assimilitudines & pnuntiati
ones consiliũ de sidiae bonis datũ ÷ quo eg legant
qd phibere debent. sed patientiae. quapferant salua
doctrina ueritatis qd emendare non ualent. tẽ
dẽ. cum ergo Inueniam Inecta malos quos secta stica
disciplina corrigere aut coercere ñ possum. tunc
nea scendat In cor nrm Impia & pniciosa psumptio
qua existimem nos ab his eẽ separandos ut peccatis eoq;
ñ Inquinemur. atq; ita post nos trahere conemur
uelut mundos scos q; discipulos ab unitatis conpage
quasi a malorq; consortio segregatos. ueniant In mẽtem
illae descripturis similitudines quib; demonstratũ
est. malos Inecta pmixtos bonis usq; ad finẽ seculi
tempusq; iudicii futuros. & nihil bonis unitate ac
participatione sacramentorq; quia eorũ factis non

N

consenserint obfuturos. cuuero eis pquosecta regu.
ad: pace salua potestas disciplinę aduersus reprobos
aut nefarios exercendę. tunc rursus nesocordia
significaq; dormiam. aliis aculeis preceptorum quae ad seueri
tatem coercionis pertinent excitandi sumus. tu est aliam
ratio dissimulandi & tolerandi malos Inecta. & rursus
ratio castigandi & corripiendi. non amittendi tacom
munione remouendi. ut nec patientiae nomine tor
pescam nec obtentu diligentiae seuiamus. Dicaquoq;
qd & operibus antiquorum excerpsi doctorum & utilit
Intam pnuciosa barbarie admemoriam deb & reduci;
si forte Inpfata condiscensione aliquo lib & calumniaris
de aliquo simulandi siue & iam fingendi genere. legi
mus qd utilis simulatio adsumenda sit Intempore.
unde & cephas subtrahebat & segregabat se timens eos
& retq. & uaselectionis totondit caput & timotheum
circumcidit. ipse quoq; dtifilius fimxit se longius ire. &
nescire quae sciebat. ut: Ineuangelio quisme tligit.
& ubi posuisti seu. sed & psalmista Immittauit uultum
suum coram abimelehc. & ioseph ludens fratrib; locutus:
nec non & israt hedinis pellib; membra contexit. hoc stat
ut putar & ur ee quinonerat. & si diligenter & fideliter
adtendatur: non est mendacium sed mysterium. phedinus
quippe pelles peccata. peu uero quibus se operuit ille
significatur qui aliena peccata postat. Haec tuę cari
tati non quasi priscae auctoritatis ignarę uel nrae rus
ticitatis admonitione Indigenti nequid tuus rogatib;
deuogassem trepidatter scripsimus. peoquod te cum
maioribus contraxisse negotium comperimus amore tm
atq; oboeditione amplius Incitati quia ste t audacia

t releuando
firmitatem tuam reuelando ñ etiam imperando prelatu
dixim⁹ ne forte in aliquo his qutiramodũ excellenti
ores sunt aduersari uideremur. ecce hostatoria pfec
to tue suggessionis monita de instanti corporis mo
lestia pferenda satis libenter suscipim⁹ & in quantũ
uires sufficiunt ipso dno auxiliante quipsuam mise
ricordia monuit nos tuis salutaribus obtẽperabi
mus dictis; hoc quoq; cognoscat uira benuola di
lectio. quali ca terrarũ spacioso sequestramur int
uallo. ac maris immensitate nimia. & celi inequali
climmate dirimemur. partim tribulationum
deprimimur fasce. eadẽ est enim operatio satanę hic
& ibi. ppter quod diligentissime de pcorporis nostra
onũ mutua uicissitudine iugiter muniam⁹ remi
niscentes sermonis quem dixit dns. si consenserint ex uob
duo aut tres. & cetera. Vale uale centuplicat k̃ me
mihi & alia manu.

ITEM EPISTOLA DANIELIS

GENERANDO ET AMANDO ANTESTITI BONIFATIO
daniel plebis dei famulus. quamuis mi fr̃ consacer 49
dos; carissime reprimam uiuentium pmereri gau
deam palmam quia saxa sterilia; adeo mis gentilium
corda fidei magnitudine fratris fiducialiter ag
grediendo uomere euangelicae praedicationis
infatigabiliter subiens. in glebas sestiles cotidia
no labore conuertere nitteris. ut uere tibi aptari
pphalicũ euangelicum q; dictũ possit. uox claman
tis in deserto &c. tamen secunde postrio palme
ñ incongrue ipsis & ia prestabitur quam pio tam q;
salubrio peri congratulando quibus ualent
subsidis habent. eorum q; indigentiam cõpetentib;

amminiculis supplent · quo a lacris ceptum pdicationis
opus exsequentes · xpo generare filios studeant · unde &
deuota benuolentia paucatim suggerere prudentiae cu
rauimus quomagis aduestas secdm meum sensum quapotissimum
ratione obstinationem agrestium conuincere proprius queas ·
neque enim contraria eis de ipsorum quamuis falsorum
deorum genealogia astruere debes · secundum eorum
opinionem quos lib & ab alius generatos pconplexum maris
ac feminae concedeos asserere ut saltim modo hominum
natos deos ac deas homines potius n deos fuisse & cepisse
quiante non erant probes · cum uero initium habere
deos ut pote alios ab alius generatos coactidicerint ·
Item interrogandi utrum initium habere hunc mun
dum an sine initio semper exstitisse arbitrentur ·
si initium habuit quis hunc creauit cum paul dubio ante
constitutionem seculi nullatenus gentes dis inueni
unt subsistendi uel habitandi locum · mundum enim
non hanc uisibilem tantum colum & terram · sed cuncta
etiam extenta locorum spacia quae ipsi quoq; pagani suis
imaginare cogitationib; possunt · dico quod si sine initio
semp exstitisse mundum contenderint · qdm multis
refitare ac conuincere documentis argumentisq;
studes · tn altercantes interroga · quis ante natos deos
mundo imperaret · quis regeret · quomodo aut suo sub
dere dominatur · uel sui uiris facere mundum antese
semp subsistentem potuerunt · unde aut uel aliquo
uel quando substitutus aut genitus primus deus dea
fuerat · utrum aut adhuc generare deos deasq; alios
aliasque suspicantur · uel si iam n generant quando
uel cur cessauerunt a concubitu & pastu · si aut adhuc

generant Infinitus iam deorũ effectus numerus ÷
& quis iam inter tot tantosq; potentior sit incestum
mortalib; ÷ & ualde cauendũ ne inpotentiorẽ quis
offendat. Utrum autẽ pr̃emporali ac presenti ac potius
pro aeterna & futura beatitudine collendasint ar
bitrantur. si pr̃emporali in quo iam feliciores paga
nis xp̃ianis sunt dicant. quid autẽ se suis conferre
sacrificiis lucridus suspicant paganis cuncta sub potes
tate habentib; uel cur in potestate sibi subiectorũ
fieri pmittunt ipsi dii. qui dipsis tribuant. si talib;
indigent. cur non ipsi magis potiora elegerunt.
si autẽ ñ indigent supfluae iam talib; hostiarum
conlationib; placẽre se posse deas putant, haec &
hissimilia multa alia quae nunc enumerare
longũ est ñ quasi insultando uel irritando eos.
sed placide ac magna obicere moderatione debes.
& pinteuallan rũ sicd xp̃ianis huiusmodi cẽmodis com
parandae sunt dogmatũ superstitiones. & quasi
latere tangendae. quatenus magis confusi
quae exasperati paganis erubescant pr̃amobsurdis
opinionib; & ne nos latẽre ipsorũ nefarios ritus
ac fabulas estimant. hoc quoq; inferendũ si omni
potentes sẽ dii & benefilica iusti non solum
suos remunerant cultores. uerũ & iam puniunt
contemptores. & si hoc utraque temporaliter fa
ciunt. cur ergo parcunt xp̃ianis totũ pene orbẽ
deorum cultura deserentib; idolaq; euertentib;
& cum ipsi idest xp̃ianis ferales terras. uinq; & olei
feraces. & ceresque opib; abundantes possident
prouincias. ipsis autẽ id ÷ paganis frigore semp

rigentes terras cū eorum dis reliquerunt. In quib;
iam tm toto orbe pulsi falsō regnare putant. Inferen
da quoq; sepius eis est orbis auctoritas xpiani. In qua
comparatione ipsi paucissimi In uanitate antiqua
adhuc pseuerant. & ne quasi de legitimo semp a prin
cipe; sup ipsas gentes deorū iactitent Imperia. Intiman
dum eis cunctū prius mundum idolo; dedicū cultura
donec xpi gratia ueri omnipotentis conditoris rectoris.
uniusq; di dinoscitur Inluminatus. uiuificat. reconcilia
tusque dō est. Nam quod apud xpianos fideliū cotidie
baptizantur filii quid aliud facium nisi a sorde & re
atu gentilitatis quo totus olim constitutus mundus
per singulos eos purgant. Hæc caritatis Intuitu fri mi
breuiter tua commemorare libuit dilectioni. & qui
corporali prægrauatus languore laboro. tamen congrue
illud psalmistæ dicere possim. cognouisti me quia iusti
iudicia tua. & uere me afflixisti. unde obnixus tua pa
reuerentia quatenus cū his quite cū xpo Inspiuseruum
pro me supplicationū fundere preces dignemini. ut dns
qui me uno compunctionis potauit. cito sua & sua anticipa
misericordia. ita quia iuste corripuit. clemenī ignoscat.
pph icumq; illud sua faciat pia. ate. me quoq; gratu
labundū posse cantare. secundū multitudinem
dolorū meorū In cordem eo consolationes tuæ dne
lacificauerunt animam meā. Opto ut In xpo bene ua
leas. & mei memineris con sacerdos carissime.

DILECTISSIMO AC REVERENTISSIMO ERIECBERTHO
archiepo. bonifatius seruus seruorū dei. legatus germanic
sedis apostolicæ. sincerā In xpo spiritalis germanitatis.
Caritatis tuæ muneribus & libris susceptis erigens.

ad superapalmas magnas omnipotenti do gratias
egi quimihi longe peregrinanti tale inuenire
concessit amicu quime & in rebus terrenis adiutoriu
& in spiritalibus oratione & unitate comunionis diui-
num solacium transmisit; Nunc autem intimis pre
cordiorum precib; almitatis tue clementia obsecrout
uraefirmitatis si modo unacum seruis di mecu labo
rantib; adunatus ee merear. & si mihi consiliari-
us & adiutor in inquirendis & inuestigandis re
gulis ecclesiasticis iudiciorum di. & ut me non ludi
uaga sermonum uoce. sed serie rogantem ac di
centem ee scias. & me non arrogantem uel superbu.
aut pprio iudicio plus iusto placentem estimes.
Nam catholica & apostolica romana ecclesia
quando indignum acíulem praedicatorem
ad praedicandum germaniae erroneis uel pa
ganis gentibus direxit. praecepit mihi ut
ex auctoritate romani pontificis si alicubi iude
rem inter xpianos pergens populos erroneos.
uel ecclesiasticas regulas mala consuetudine depra
uatas. uel homines per inuium a catholica fide ab-
ductos. ad iuam salutis inuitare & reuocare totis
uiribus niterer. hoc praeceptum seruare cupiens.
admonitoria uel precatoriam eptam a hilbaldo
regimerciorum cu consilio & consensu episcoporum
qui una nobiscum sunt transmisi. qua psentare fir-
mitatis tuae obtutibus iussi. ut si qua in ea praue posi
tasint emendes. & quae iusta sint sale sapientiae tue
condias. & auctoritate confirmes. & si ridice ali-
quam flagitiorum de quibus in illa epistola

contra regem mercionũ disputatũ ingenuitua
germinare uelle uideas. sicut puidus & sapiens colo
nus cũ falce dominicæ uidoritatis intempus pũdas.
& radicitus euellas ne floruerit. & fiat exinnea sodo
morum uitis eorum. & ppagũ eorũ ex gomorra. & sit
furor draconũ uinum eorum. & furor aspidũ insana
bile. Inauditum enim malum est præterit
saeculis. & ut hic seruuli gnari scripturarũ dicunt
in triplo uel in quadruplo sodomitanã luxuriam
uincens. ut gens xpiana contra morem uniuersæ
terræ. Immo contra praeceptum dñi despiciat
legitima matrimonia. & adhereat incestus lux
uriis & adulteriis. & nefanda stupra consecrata
rum & uelatarum feminarum sequatur.
Præterea ut mihi de opusculis bedæ lectoris essen
aliquos tractatus conscribere & dirigere digne
ris quem nuper ut audiuimus diuina gratia spi
tali intellectu ditauit. & in mura prouincia ful
gere concessit. & ut candela quam uobis dñs largi
tus est nos quoque fruamur. Interea ad in
dicium caritatis fraternitati tuæ direxi
exemplaria epistolarum sci gregorii quas descri
nio romanæ ecclesiæ excepi. quæ non rebar
ad britanniam uenisse. & plura iterum si man
daueris remittam. quia multas inde excepi.
& corporulem pallium. & uillosam unam adter
gendos pedes cum lauerit seruorum dei.
ualere beatitudinem tuam & sacris uistitibus
proficere in xpo optamus. ITEM EPIS
TOLA BONIFACII ARCHIEPISCOPI

DILECTISSIMO AC REVERENTISSIMO FRI
huebberto abbati & uniuersis fribus
scæ congregationis seruus bonifatius exiguus
seruus seruorum dei In xpo fraternæ caritatis
sat. fraternitatis uræ pietatem Intimis obsecra
mus precibus ut nos Interseras & ignaras gen
tes germaniæ laborantes & grana euangelica
plantantes uris sacro scis orationib; adiuue
mur & pcibus scitatis uræ In nobis seuus ba
brionicæ ardor restinguatur flammæ & spar
sa sulcis ad fructu multiplicata surgant semi
na. quia iuxta dictu apostoli neque qui plan
tat neq; qui Inrigat est aliquid. sed dr qui
Incrementum dat. & dicur nobis sermo In
apertione oris. & sermo dni currat & clari
ficetur. Interea rogamus ut aliqua de opus
culis sagacissimi Inuestigatoris scripturarum
bedan monachi. quem nup apud uos in domo
di uice candellæ ecclesiasticæ scientiæ scrip
turaru fulsisse audiuimus conscripta nobis
transmittere dignemini. & si uobis laboriosu
non sit. ut cloccam unam nobis transmittatis. gran
de solacium pegrinationis nræ transmittatis.
Ad indicium quoque Intimæ caritatis lectisterni
a caprina sicut hic uocant uob direximus.
quæ petimus licet digna non sint ut pmemo
ria suscipiatis. Alma trinitas & una diuinitas
fraternitatem uram & hic scis uirtutibus
pficientem ac ualentem augeat & custodiat

& In futura beatitudine inter splendida ange
lorum agmina gaudentes remunerando glorifice.

EPIS BONIFACII AR EPIS

52 DILECTISSIMO AC REVERENTISSIMO FRI HEREFRIDO
presbro. bonifatius seruus seruorum di aeter
nam in xpo caritatis sal. Almitatis tue clemen
tiam intimis obsecro precibus ut in tuis sacro
sancts orationib; mei memor esse dignetis. Etiam
sic narrantib; & ate uenientibus iam fecisse fra
ternitatem tuam & facturam esse non dubito.
ut sci iacobi apostoli sententia in nobis impleatur
qua dixit. orate pro inuicem ut saluemini. & mul
tum enim ualet deprcatio iusti adsidua. Preterea
nos octo epi qui ad unam synodum conuenimus
quorum nomina subter adnotauimus in
commonete fr carissime deprcamur ut uer
ba admonitionis nre ethbaldo regi merci
onum interpretando & recitando adnuntiet. &
eo modo & ordine quo ate scripta transmit
timus sollicite enumerando & predicando illi
indicaueris. Audiuimus enim quia pro timore
di psonam hominis non timeas. & quod supra
dictus rex aliquantulum quibusdam temporibus
audire dignetur monita. & notum sit cari
tati tue quia hec uerba admonitionis
nre ad illum regem propter nihil aliud di
reximus. nisi propter puram caritatis amici
tiam. & quod de eadem anglorum gente nati
& nutriti hic pro preceptum apostolice sedis
peregrinamur bonis & laudibus genitis nre

lacamur & gaudemus. peccatis autem eius
& utuperationibus eius tribulamur & con
tristamur. ob pbrium namque generis
nri patimur. siue a xpianis siue a paga
nis dicentibus. quod gens anglorum
sprto more ceterarum gentium. & de
specto apostolico pcepto. immo di consti
tutione. legitimas uxores dedignentur
habere. & hinnientium equorum consue
tudine. uel rudentum asinorū more.
luxoriando & adulterando. omnia turpi
ter fedat & confundat. Igitur si hoc
scelus maximum uerū sit. frater carissi
me. rogemus omnes communiter supra
dictum regem. ut semetipsum cū populo
corrigat. ne tota gens cum principe hic
& in futuro pereat. sed ut utam ppriam
emendando & corrigendo. exemplissuis
teterū gentem propriam ad uiam salutis
dirigat. & unde peccatum ante contraxit.
in mercedem (de) mereatur aeternam. (partem) Preter
ea timiamatis & sabanum pbenedictione
& signo puretatis tibi direximus. seis
operib; florentem. & pbatis moribus pfici
ente fraternā dilectionē tuam atque
bene ualentem. sca trinitas aeternaliter
custodiat. Incipit Bonifacii archiepi.

VENERANDO FRI IMMO DILIGENDO PEHTHELMO
co epo. bonifacius exiguus seruus seruorū di 53
optabilē In xpo caritatis salutem. Paternam

ſoſtatis uſte clementiam Intimis obnixe
flagitamus precibus. quia nobis opus eſt per
clitantibus ut uris dō dignis orationibus
adiuuemur. & quia germanicum mare
periculoſum eſt nauigantibus. uris precibus
& dō gubernante. ad aeterne tranquilli
tatis litus ſine macula uel damno anime
peueniamus. & dum cecis propriis tenebra
ignorantibus & aſpicere nolentibus lumen
euangelice ueritatis offerre nitamur
tenebris propriorum peccaminum non
inuoluamur. & non in uacuum curramus
aut cucurriſſemus. ſed uris intercessionib;
fulti ad aeternitatis lumen Inmaculati
& Inluminati tendamus. preter ea parua
munuſcula pindico caritatis uobis direxi
mus. id eſt corporale pallium albis ſtigma
tibus uariatum. & uillosam ad tergendos
pedes ſeruorū dī. que petimus ut pro me
moria accipere non dedignemini. de una
quoq; re urm consilium & responsum au
dire desideramus. affirmant ſacerdotes
per totam francam & per gallias netnon &
phis maximi criminis reum eſſe hominem
qui in matrimonium acceperit illam uidu
am. cuius antea filium inbapticmo adopti
uum ſuſcipiebat. quod peccati genus ſiue
rum eſt. adtenus ignorabam. & nec Inanti
quis canonibus nec in decretis pontifi
cum patres. nec in calculo peccatorum

apostolos usquam enumerasse cognoui;
qua de re si aliquid uspiam In ecclesiasti
cis scriptis disputatum Inuenisses is nobis
indicare curate. & quid uobis uideatur
nosse uellemus; sospitatem uram scis uirtu
tibus proficere. & longo tempore
ualere cupio In xpo.

54

Incipit bonifacii archiepiscopi

DOMINO REVERENTISSIMO ET DILECTIS
simo adhelbaldo regi merciorum
bonifacius seruus seruorum dei Intimae
caritatis salutem. Obsecramus celsitudi
nis tuae clementiam. ut istum missum
meum nomine ceola presentem harū
litterarū In necessitate nra & taineris
sui. & Inquocumque illi necessitas contige
rit solacium prebere & adiuuare digne
mini. & mercedem pro dō habeatis demissis
nris qui praeterito anno ad uos ueneruṇ.
quia eis Inomnibus adiutorium ut refe
rebant prestitistis. Interea prosigno
uem amoris & deuotae amicitiae direxi
mus tibi. acciptrem unum. & duos falcones.
duo scuta. & duas lances. quae rogamus lic&
digna non sint munuscula tamen proca
ritate benedictionis suscipere digneris.
finem loquendi omnes partter audiamus.
dm time. & mandata eius obserua. p&i
mus quoque ut statterū nuntiū uerba nra
ad psentiam tuam scripta pueneriṇt.

auditum tuum ad commodare dignemini.
& sollicite audire cures. Vale In xpo.

ITEM EPIST BONIFACII ARCHIEPI OPI

55 AUREO SPIRITALIS AMORIS VINCULO AMPLEC
tende & diuino ac uirgineo caritatis
osculo stringendae sorori eadburge abba
tissae. bonifatius epis legatus romanae ecclae
In xpo salutem. Dilectionis uae clementiae
intimis inploramus precibus. ut pro nobis
intercedere apud auctorem omnium dig
nemini. ut aliquid non ignoretis causam huius peg.
scatis quia nris peccatis exigentibus con
uersatio peregrinationis nrae uaris tem
pestatibus inlidtur. undique labor. undi
que meror. foris pugnae. intus timores.
qdq; e super omnia grauissimum. quod uincunt
insidiae falsorum frm. quae vinovnt malitiam In fidelium
paganorum. Rogate ergo pium defensorem
uae nrae. & unicum salutare laborantium re
fugium. agnum di qui abstulit peccata mundi.
ut nos inter talium luporum cubilia lustrantes
dextera sua protegente In lesas custodiat. ut
ubi debuerunt esse speciosi pedes portantium
lucernam pacis euangelicae. non inueni
antur tenebrosa errantia apostatarum
uestigia. sed magis pater pussimis accinctis
lumbis nris. praeiat lucernas ardentes In
manibus nris. & illuminet corda genti
lium ad contemplandum euangelium glorie
xpi. Interea precor ut intercedere

pietatis uia pistis paganis qui nobis ab
apostolica sede commissi sunt dignetur.
ut eos saluator mundi ab idolorum cultu
ra eripere dignetur. et aggregare uici
ne matris catholice filiis ecclesie. ad lau
dem et gloriam nominis sui. qui uult omnes
homines saluos fieri. et ad agnitionem ueri
tatis uenire. Vale

ITEM EPIST BONIFATII ARCHIEPISCOPI 56

DILECTISSIME SORORI ETIAM DUDUM SPIRI
talis dilectelle propinquitate conexe
eadburge abbatissae bonifatius seruus ser
uorum dei perennem In xpo salutem. caris
simam sororem remunerator aeternus ius
torum operum In superna laetitia et curia
angelorum. quae sacrorum librorum munera
transmittendo exulem germanicae spiritua
li lumine consolata est. quia qui tenebrosos
angulos germanicarum gentium lustrare
debet. nisi habeat lucernam pedibus. et lumen
semitis suis uerbum dni. in laqueum mortis In
cidet. Praeterea de caritate tua diligenter
confidens obsecro. ut pro me orare dignetis.
quia peccatis meis exigentibus. periculosi
maris tempestatibus quatior. rogans ut
ille qui in altis habitat. et humilia respicit.
indulgens flagitia. prestet mihi uerbum
In apertione oris mei. ut currat et clarifice
tur In gentes euangelium gloriae xpi.
Ite epist bonifacii archiepiscopi

57 DOMINO DILECTISSIMO SUMMI PONTIFICA
tus infula predito nothelmo archi
epo. bonifatius exiguus seruus seruorum
di optabilem in xpo aeterne caritatis sat.
Almitatis ure clementiae intimis obsecro preci
bus. ut mei inuitissima sacra scis orationibus memores
esse dignemini. & nauem mentis meae uaris
germanicarum gentium tempestatibus quassatam precibus uris importune
firmae petrae stabilire studeatis. & ut communi-
oni fraternae nonaliter quia ut mihi uenerandae
memoriae antecessor ur berhtualdus archiep's ex
reverentia patria concessit uobiscum adunatus sim
nexu spiritali. & glutino caritatis coniunctus. simul
cu fraternis comitibus pegrinationis meae catholicae
fidei unitate & spiritalis amoris dulcedine semp
sociatus uobis esse merear. similiter & diligen
ter obsecro. ut illius epistolae qua continetur
ut dicunt interrogationes augustini pontificis
ac predicatoris primi angloru. & responsiones
sci gregorii papae exemplar mihi dirigere cu
retis. In qua inter cetera capitula continetur
quod in tertia generatione ppinquitatis fideli
bus liceat matrimonia copulare. & ut scrupu
losa cautela diligenter inuestigare studeatis
si illa conscriptio supra dicti patris nri sci grego
rii esse comprehetur an non. quia in scrinio roma
ne ecclae ut affirmant scrinarii cu ceteris
exemplaribus supra dicti pontificis quae sita

nonnueniebatur. Preterea de uno peccato
commisso uerm consilium audire desidero.
qd cuidā homini In matrimonio concedendo
nescienti commisi. qd hoc modo contigit.
homo quidam sicut multi solent alterius filium
de sacri baptismatis fonte eleuans. adoptauit
sibi in filiū. cuius matrem post ea uiduatam
marito. duxit uxorem. quod romani peccatū
esse adserunt. & capitale peccatū. ita ut In
talibus diuortia facere precipiant. & adfir
mant regnantibus xpianis Imperatoribus illius
matrimonii scelus capitali sententia multandū.
uel peregrinatione ppetua delendum. ut si
hoc In catholicorū patrū decretis. uel canonib;.
uel etiam in sacro eloquio p tam magno pecca
to computatum esse Inuenireris. indicare mihi
curetis. ut ego intellegendo cognoscā cuius
auctoritas sit in illo iudicio. quia nullatenus
intellegere possū quare In uno loco spirita
lis ppinquitas In coniunctione carnalis copule
tam grande peccatū sit. quando omnes In
sacro baptismate xpi & ecclesiae filii & filiae.
fres & sorores esse conprobemur. similiter
rogo ut mihi studeatis indicare. in quoto
anno ab incarnatione xpi pdicatores primi
missi a sco gregorio ad gentē anglorū uenissent.
Vale. Item EPISTOLA BONIFATII ARchiepisc 58

REUERENTISSIME ET DILECTISSIME ANCILLE xpi. N.
bonifatius supplex seruus seruorū di in xpo sin
ceram caritatis salutē. caritatis uere clementiā

Intimis obsecramus precibus. ut pro nobis peccato
ribus apud dm̄ intercedere curetis. quia multas
& uariis tempestatū turbinibus concussi
& quassati sumus. siue a paganis siue a fal
sis xp̄ianis. seu a fornicariis clericis. siue a pseudo
sacerdotibus. & maxime ut timemus nr̄is me
ritis exigentibus tribulamur. sed ut console
mur & eripiamur orationib; ur̄is deprecamur.
& confidimus in dn̄o ihū. quia porationes ur̄e
dilectionis & uenia peccatorū. & tranquillita
te tempestatum inuenire mereamur. quia
fidelis promisor iacobus apostolus dixit. confi
temini alter uterum peccata ur̄a ut saluemi
ni. multum enim ual & deprcatio iusti assidua.
& ioh̄ euangelista in prima epistola ait.
scimus quō audit nos quicquid petierimus.
scimus quō habemus petitiones quas postula
mus ab eo. & quia iam ante de hoc ipso depre
catus sum. rogo ut non indignemini. eo quod
raro petere non debeo. quod sine intermis
sione semp fieri desidero. quia cotidiana
tribulatio. diuina solamina fr̄m ac sororū
me querere admonet. Preterea quia
timemus easdem temptationes satane ibi
esse quae hic sunt. secundū dictū apostoli
stabiles estote & immobiles. habundantes
in opere dn̄i. semp scientes q̄d labor ur̄
non est inanis in dn̄o. & alibi. uigilate & state
in fide. uiriliter agite. & confortamini. omnia
ur̄a cum caritate fiant. & sic festas tangat.

dicti euangelica nolite obliuisci. beati pau
peres spū. quō ipsorum est regnū cælorum.
si tribulatio uenit. memores estote uestratis
dicentis. Inpatientia urā possidebitis animas
urās. & Inpsalmo. patientia pauperum non
peribit infinem. si infirmitas corporis. pauli
apostoli sententia proferatur qua dix. quando
Infirmor tunc potens sum. & uirtus Ininfir
mitate pficitur. Item epis IOLA
BONIFATII. ARCHIEPISCOPI.

59

CARISSIMIS FILIIS TATWINO ET WIGBERTO PRBRIS
bernhardo & hiedde hunfrido & styrme. bonif
seruus seruorum dī perennem indnō salutem.
Paterno amore dilectionē uram obsecro ut eo
maiore monasterialis normā uite custodire stu
deatis quo pater nr uuigbertus defunctus est.
Uuigbertus prbr & meginGotus diaconus regulā
uram uobis insinuent. & spirtales horas & cursū
ecclesie custodiant. & cleros admoneant & ma
gistri sint Infantū. & predicent uerbū dīs fribus.
hiedde sit ppositus. & seruos aros admoneat.
& hunfridus adiuuet illum ubicumque opus sit.
styrme Incoquina sit. bernhardus operarius sit
& ædifice & domuncule nras ubi opus sit. & de omni
bus ubicumq; uobis necesse sit. tatuuinum ab
batem Interrogate. & quod cumque uobis in
sinuet hoc facite. & unusquisq; studeat secun
dum uires suas & pprios mores Incastitate con
seruare. & in communi uita ura alterum
adiuuare. & infraterna caritate

permanere usque ad presentiam reuersionis
nre in di uoluntate. & tunc simul laudan
tes dnm. in omnibus gratias agamus. Valete
in xpo.

60 REVERENTISSIMO ET DILECTISSIMO FILIO
gemmulo archidiacono. bonifatius exi
guus seruus seruorum di. amabilem in
xpo & eterne caritatis salutem; sepe spiri
taliter caritas iungit. quos corporaliter
longa inter capedo disiungit. & hac
non minima peregrinationis erumna esse
dinoscitur. quod amicus amicum quem ar
denter diligit longe disiunctum tristis &
merens memorat. & aduersantem inimicum
prope tribulatorem & molestum difficul
ter patitur; utinam te fr pegrinationis
huius consolatorem prope habeam. tuo
sco consilio utar. consolatione gaudeam. aspec
tu care faciei lacer. & sca exhortatione
reficiar; sed quia hoc fieri uite mortalis
conditio. & rerum ratio non permittit
faciat uera caritas solum & maximum qd
concedit & precepit ds. dicendo. hoc est
pceptum meum ut diligatis inuicem & cet
amet in do uera caritate absente. quem corpora
liter psentem tenere nequit. & sic scs
augustinus dix. licet unus sit in oriente. & alius
in occidente. congluinata caritate. Numquam
ab inuicem separantur. & ita uator mun
di in hoc cognoscent. usque ad inuicem;

ergo iuxta iacobum qui dixit. oratio fidei
saluabit infirmum. & post pauca. orate
pro inuicem. ut saluemini. oremus pro
inuicem. ut saluemur. & pietas dni que
nos interra separauit, gaudentes in ce
lorum culmine congreget.

DOMINO CARISSIMO ET IN XPI AMORE CE
teris regib; pferendo inclita anglo
rum imperii sceptra gubernanti ethilbaldo
regi bonifatius archiepis legatus germani
cus romane ecclesie. & uuetta & burghart.
& uuerberht. & abel. & uuilbald coepi pen
ne in xpo carissimis salutem.

Confitemur coram dō & scis angelis quia
quando cumq; prospertatem uram & fidem
in dō & opera bona corā dō & hominibus
pnuntios fideles audimus. quod inde gaudentes
& pro eo orantes laeti gratias agimus dō postulantes &
obsecrantes saluatorem mundi. ut uos sospites & in fide
stabiles & in operibus coram dō rectos in principatu
xpiani populi longo tempore custodiat. quando
autem aliqua dilectionis ure iniuria de statu regni
ui uel euentu bellorū facta aut quod maius est
de salute animę periculosū damnū ppe ratū pau
dtū ad nos usq; puenerit. merore & tristitia nos
cruciat. quia gaudio uro in dī uoluntate con
gaudemus. & aduersitate contristamur. Audi
uimus enim quod elemosinarū plurima facias & in
hoc congratulamur. quia quia elemosinas minimis

fribus indigentibus tribuunt iuxta ueritatē
euangelicam in die iudicii clementē sententiā
a dño audituri sunt dicente. quā diu fecistis
uni eximinimis frib: meis mihi fecistis. Venite benedi
patris mei p cipite regnū qd uob paratū est ab ori
gine mundi. Audiuimus quoque quod furta
& iniquitates piuria & rapinas fortiter
prohibeas & defensor uiduarum & paupe
rum esse dinosceris & pacem stabilitam in
regno tuo habeas. & In hoc quoque lau
dantes dm gauisi sumus quia ipsa ueritas &
pax nra quae xps dicebat beati pacifici quo
filii di uocabuntur. sed inter haec una male
aestimationis fama deuita pietatis ure ad
auditum nrm puenit. qua audita contrista
ti sumus & illam optamus non fuisse ueram.
Multis enim narrantibus conpti est nob qd
nūquam legitimā in matrimonii uxorē duxisses
qd a dño dō ab ipso mundi primordio consti
tutū est quod ꝓ papa post di paulū p ceptū & tra
tum. ē. docentē atq; dicentem. pp̄ter fornicati
onē autē unusquisque suam uxorē habeat
& una quaeq; uirum suum. Nam si hoc causa
castitatis & abstinentiae facere uoluisti ut ab
uxoris coniunctione p amore & amore di ab
stinuisses & hoc uerū & impl&ū pro dō comp
baueris & In hoc gaudemus quia non ē reprhen
sibile sed magis laudabile. si autem qd absque
mater dicunt nec legitimam accepisti uxorem
nec castitatis abstinentiam p dō reseruasti

sed libidine dominante inscelere luxorie
& adulterii famam glorie tue corā dō & ho
minibus confuderis in hoc ual de contristamur
quia & in conspectu dī flagitiū & corā hominī
b; fame ure confusio esse dinoscitur. & ad
huc quod peius est qui nobis narrant adici
unt quod hoc scelus ignominie maxime cū seū
monialibus & sacratis dō uirginibus p monasteria
commissum sit. Nam hoc peccatū duplex ēt. nondu
biū est ut uerbi gratia dicamus cuius uindicte
reus sit puer apud dominū suum qui uxorē domi
ni sui adulterio uiolauerit. quanto magis ille qui
sponsam xpi creatoris celi & terre puteredine sue
libidinis commaculauerit. dicente beato paulo.
An nescitis quia corpora ura templa sunt spsci.
& alibi. nescitis quia templum dī estis & spsci habi
tat in uobis. siquis autem templum dī uiolauerit
disp & illum ds. templum enim dī sēm est qd
estis uos. & iterum idolatrie seruitutī adulteros
& fornicatores in sermone & numero peccatorū
iungit dicens. An nescitis quia iniqui regnū dī non
possidebunt. nolite errare. neq; fornicarii neq;
idolis seruientes. neque adulteri. neq; molles. neq;
masculorū concubitores. neq; fures. neq; auari. neq;
ebriosi. neque maledici. neq; rapaces regnū dī pos
sidebunt. apud grecos enim & romanos quasi
blasphemiā dō introgasset qui hoc reus sit ut ppre
de hoc peccato ante ordinationē interrogatus si
reus inuentus fuerit ut cum uelata & conse
crata dō nonna concubuisset ab omni gradu dī

sacerdotii phibeatur, propter hoc fili carissime
sollicite considerandum est quanti ponderis
hoc peccatum esse iudicetur ante oculos aeter
ni iudicis. quod facientes inter idolatrie
seruos constituit. & a diuino ministerio
altaris abiciit. licet ante pacta poenitentia
reconciliatus sit dō, corpora enim puorū ppri
sponsionis & puerba sacerdotis dō consecrata
templa dī esse pscām scripturam dicuntur. &
ideo idolatores illorū iuxta apōst filii pditionis
esse dinoscuntur, princeps autē apostolorū petrus
luxuriosos a libidine phibens dix. sufficit enim
preteritū tempus. & reliqua dum pretium scorti
uix unius est panis. mulier autem uiri pretiosam
animā capit. & alibi. Non grandis est culpe cumquis
furatus fuerit. furatur enim ut esurientē im
pleat animam. deprehensus quoque redet
septuplum. qui autem adutē est. propter cordis
inopiam pdet animam suam, longum est enume
rare quanti spirituales medici huius peccati uene
num & horrendū uituperabant. & terribiliter
phibebant. quia pene omnibus peccatis gravior
& deterior est fornicatio. & ueracater dici potest
laqueus mortis. & puteus inferni. & uorago
pditionis. propterea obsecramus & contestamur
fili carissime clementiam tuā pxpm filium dī.
& paduentum eius. & regnum ipsius. ut si hoc
uerū sit quod in isto scelere uerseris. ut uitam
tuam penitendo corrigas. & purificando emen
des. & memor sis quia indecens esse conpbatur.

ut imaginē dī quæ inte creata ē p luxōriā ad
imaginē & similitudinē maligni diaboli conuertas.
& tu quem non ppria merita sed larga pietas dī regem
ac principē multorū constituit ipsū p luxōriā seruum
maligni spūs construas. quia iuxta dictū apti. qd cūq;
peccatū fecerit homo. huius seruus ē. qd non solum
a xpianis sed & iā a paganis in obprbriū & uerecundiā
deputatur. quia ipsi pagani uerū dm ignorantes.
naturaliter quae legis sunt. & qd ab initio ds constitu
tum custodiunt in hac re. quia ppris uxorib; matri
monii foedera seruantes. fornicatores & adulteros
puniunt. Nam in antiqua saxonia si uirgo paternā
domū cū adulterio maculauerit. t si mulier mari
tata pdito foedere matrimonii adulteriū ppetra
uerit. aliquando cogunt eā ppria manu p laqueū
suspensam uitam finire. & sup bustū illius incense
& concremata corruptorē eius suspendunt. aliquando
congregato exercitu femineo flagellatā eam mulie
res ppagos circūquaq; ducunt uirgis cedentes. &
uestimenta eius abscidentes iuxta cingulū. & cul
tellis suis totum corpus eius secantes. & pungentes
minutis uulneribus cruentatā & lacerata de uilla
a uillā mittunt. & occurrunt semp noue fla
gellatrices zelo pudicitiæ accinctæ. usq; dum eā
aut mortuā aut uix uiuam derelinquant. ut
ceteræ timorem adulterandi & luxōriandi habe
ant. & uuinedi quod est foedissimū & deteri
mū genus hominū tam magno zelo matrimonij

amorem mutuũ obseruant. ut mulier uiro proprio
mortuo uiuere recuset & laudabilis mulier
inter illos esse iudicatur. quippia manu sibi
mortẽ intulerit. & in una strue pariter arde
at cũ uiro suo. cũ ergo gentiles qui dm̃ nesci
unt & legem non habent. iuxta dictũ apostl.
naturaliter ea quæ legis sunt faciunt. & osten
dunt opus legis scriptum in cordibus suis.
Propiere a fili carissime cum tu xp̃ianus &
ueri di̅ cultor ee cognominaris. si in iuuentute
adolescentiæ tuæ putredine luxꝗriæ inqui
natus. & fœtore adulterii inuolutus. & uora
gine libidinis quasi puteo inferni demersus
fueras. iam tempus est ut memor dn̅i tui. ad
aboli laqueis resipiscas. & a fœtore luxꝗriæ
sordidatã animã lauer. Iam tẽpus. ẽ. ut pro
timore creatoris tui tale piaculũ terrare
& te maculare ultra non p̃sumas. tempus
est ut multitudini pereuntis populi parcas
quæ sequendo exempla peccantis principis
cadebat in puteũ mortis. quia quantoscumq;
t pbona exempla adutam cælestis patriæ
contrahimus. t pmala exempla adpditionẽ
sequentes p̃imus. de tantis pculdubio abeter
no iudice uel penas t p̃mia accepturi sumus.
sicũ gens anglorũ sicut pistas puincias de
uulgatũ est. & not in francia & in italia in
properatur. & a ipsis paganis in pperiũ est.

spretis legalibus conubiis adulterando & luxu
rando ad instar sodomitane gentis foedam
uitam duxerit. de tali commixtione mereticū
estimandū est degeneres populos & ignobiles
& furentes libidine fore perendos. & ad extre
mū uniuersam plebem ad deteriora & ignobiliora
uergentē. & nouissime nec in bello sæculari fortē.
nec in fide stabilem. & nec honorabilem hominib;.
nec dō amabilē ēe uentura. sicut aliis gentibus hispa
niæ & pruincie & burgundionū populis contigit. quæ
sic ad dō recedentes fornicate sunt. donec iudex omnipo
tens talium criminum ultrices penas pignorantiam
legis dī & psarracenos uenire & seuire pmisit. & no
tandū qd in illo scelere aliud inmane flagitiū subter
latet. id est homicidiū quia dū ille meretices siue mo
nasteriales siue sæculares male conceptas soboles inpecca
tis genuerint. & sepe maxima ex parte occidunt. non
implentes xpi ecclesias filiis adoptiuis. sed tumulos corpo
rib;. & inferos miseris animab; saciantes. Preterea
nuntiatū est nobis qd multa priuilegia ecclesiarū & mo
nasteriorū fregisses. & abstulisses inde quasdā faculta
tes. & hoc siuerū ē. peccatū grande ēe dinoscitur.
testante sacra scriptura quæ ait. qui abstulerit
aliquid patri uel matri. & dicit. hoc uo est pecca
tum. homicidæ particeps est. pater noster sine
dubio dī est qui nos creauit. mater nra ecla
que nos in baptismo spiritaliter regeneraut.
ergo qui xpi peccunias & ecclesiæ fraudauerit

uel rapiet homicida ante conspectū iusti iudicis
esse deputabitur. De quo quidā sapientū dicebat
qui rapit pecuniā proximi sui iniquitate facit. qui
autē pecuniam ecclesiæ abstulerit sacrilegū facit.
Ed̄r qd̄ prefecti & comites tui maiorē uiolentiam
& seruitutem monachis & sacerdotib; introgent.
quā ceteri ante xpiani reges fecissent. Igitur post
quā apostolicus pontifex sēs gregorius ab apostolica
sede missis predicatorib; catholica fide gentem
anglorū addūuerū conuertit. priuilegia ecclesiarū
in regno anglorū intemerata & inuiolata pman
serunt usq; ad tempora ceolredi regis merciorū.
& osredi derorū & bernicionū. hi duo reges hæc
duo peccata maxima in punicis anglorum diabolico
instinctu suis exemplis sceleratis contra p̄cepta euan
gelica & apostolica saluatoris nr̄i publice facienda
monstrauerunt. & in istis peccatis commorantes. id est
in stupratione & adulterio nonnarū. & fractura
monasteriorū. iusto iudicio dī damnati de culmine
regali huius uitæ abiecti. & in matura & terribili
morte preuenti. a luce ppetua extranei. in profundū
inferni & tartarū abissi demersi sunt. Nam ceolredū
precessorē ueneranda celsitudinis tuæ ut testati
sunt qui p̄sentes fuerant. apud comites suos splen
dide epulantē malignus spūs qui eū ad fiduciā dam
nandæ legis dī suadendo pellexit peccantem subi
to in insaniā mentis conuertit. ut sine poeniten
tia & confessione furibundus & amens & cūdubolis

sermocinans. & di sacerdotes ab hominans. de hac
luce sine dubio ad tormenta Inferni migrauit.
O fredū quoque spūs luxōrie fornicantē & p mo
nasteria nonnarū sacratas uirgines stuprantem.
& furentem agitauit. usq; q ipse gloriosū regnū.
& iuuenilē uitā & ipsam luxōriosam animā con
temtibili & despecta morte pdidit. qua propt
fili carissime caue tibi foueam Inquam uidisti
coram te alios cecidisse. caue tibi iacula antiqui
hostis. p quē ppinquos proprios corā te uulne
ratos cadere uidisti. Ad tende tibi a laqueo
Insidiatoris. Inquo notos & commilitones tuos
uidebas strangulatos. & presentem uitā &
futurā pdere. Noli taliū ad perditionē exem
pla sequi. tales enim iuxta prophetiā scē scrip
turē sunt quiangustiauerunt iustos. & qui
abstulerunt labores eorū. Indie iudicii dicturi
sunt. erraui mus a uia ueritatis. & iustitiē lu
men non luxit nobis. & sol non est ortus Innob.
& uiā dni ignorauimus. & quid nobis profuit
supbia. aut quid diuitiarū iactatio contulit
nobis. transierunt omnia illa tamquam
umbra & tamquā nuntius pretcurrens.
& tamquā nauis quē ptransit. cuius non est
uestigiū Inuenire. aut tamquam auis trans
uolans In aere. & post pauca sic & nos nati
continuo desiuimus esse. In malignitate
nrā consumpti sumus. talia dixerunt

In inferno hi qui peccauerunt. quia spes impii tā
quam lanūgo est. quae auento collitur. &
tamquam spuma gracilis quae a procella dis
pergitur. & tamquam qui auento diffusus
est. & tamquā memoria hospitis unius diei
pretereuntis. & alias. numerus dierū uitae homi
nis si multū centum anni. quasi paruula gutta
de magno mari deputatur. ē. haec enim omā
secundū auctoritatē scē scripturae rerum
conlatione simillima sunt. sic & iacob. frē dni
& apls de impio deute disputans. dix. sicut
flos foeni transibit. exortus. ē. enim sol cum
ardore & arefecit foenum. & flos eius de
cidit & decor uultus eius deperiit. ita &
diues in itineribus suis marcescet. & ipsa ueri
tas in euangelio pponens. dixit. quid enim
pderit homini si lucretur uniuersum mundū.
animae uero suae detrimentum patiatur.
nihil enim adiuuant opes terrenae in die
uindictae. si eis homo male utens pseentem
finiert uitam. cum post mortem corporis
in penam animae cecuderit aeternam. his
ergo admonitionibus fili carissime imbutus
rogo ut adquiescas sanis sermonibus legis di.
& corrigas uitam tuam. desere uitia. &
studiū impende sacris uiratibus adimplen
dis. sicq; in hoc munda pspere uiues & in
futuro praemium consequeris sempiternū.

Vale dñ omnipt in meliorem statum uitam tuam
corrigat ut gratiam ab ipso dño inuenire mere
aris aeterna. Ite epist bonifatij archiepi

DOMINE DILECTISSIME ET IN AMORE XPI 62.
omnib; ceteris feminini sexus preferen
de sororibuggan abbatissae bonifatius exigu
us indignus eps aeterna in xpo salutem. Notum sit
tibi soror carissima de illo consilio quo me indig
num p litteras interrogasti qd ego tibi iter per
egrinum nec inter dicere p me nec audenter sua
dere psumo. sed qd uisum est dicam. si enim sollici
tudinem qua erga seruos di et ancillas et monaste
rialem uitam habuisti ppter adquirendam quietem
et contemplationem di dimisisti quomodo debes ne
secularium hominum uerbis et uoluntatib; seruire
cum labore et tediosa sollicitudine. melius esset mihi
uidetur sipp̃ter seculares in patria libertatem qui
etem mentis habere nullatenus possis ut peegri
nationem libertatem contemplationis si uolueris et
possis adquiras. quem ad modum soror nra
uuiethburga faciebat quae mihi p suas litteras
intimauit qd talem uitam quietem iuxta limi
na sci petri quale longum tempus desiderando
quaesiuit. Desisto autem tuo desiderio illa mihi
mandauit quia dete ad illam scripsi ut exspec
tes donec rebelliones et temptationes et mi
ne sarracenorum quae apud romanos nuper
emersuerunt conquieuerint et quoadusque

illa dō uolente suas litteras hinitatorias adte
dirigat. & hoc mihi optimū uidetur. ee. &
ppares tibi necessaria tineris & sustineas uerbū
eius. & post quod pietas dni iusserit facias.
De conscriptione autē sententiarū de qua rogas
ti peccatis meis indulgere habes. quia ppt
instantes labores & tinera continua adhuc
pfecte conscriptū quod rogasti non habeā sed
cum inpleuero ad pseniā dilectionis tuæ trans
mittere curabo. De muneribus namq; & uesti
mentis quæ misisti gratias agentes. dm omni
potentē rogamus ut tibi pmiū remunera
tionis aeternæ cū angelis & archangelis in
alto celorū culmine reponat. Obsecro igitur
p dm sororē carissimam immo matrem ac
dominā dulcissimam ut adsidue pme orare
dignetur. quia ppeccatis meis multis tribu
lationib; fatigor. & multo maiore mentis
tribulatione & sollicitudine quam corporis
labore conturbor. fidem antiquā inter nos
numquā deficere scias. Vale in xpo.
ite epistola uuinfredi.

53 BEATISSIME VIRGINI. IMMO DILECTISSIME
domne eadburge monasticæ normule
conuersationis emeritæ. uuinfredus exiguus
in xpo ihu intimæ caritatis salutē. Rogabas
me soror carissima. ut admirandas uisiones de
illo reduuio qui nup in monasterio milburgæ

abbatissę mortuus est. & reuixit. quæ ei
ostensę sunt scribendo intimare & transmit
tere curarē. quem ad modum ifcas uenerandā
abbatissa hildelida referente dedici. modo
siquidē gratias omnipotenti dō reffero. quia
in hoc dilectionis tuæ uoluntatem eo plenius
liquidiusq; dō patrocinium praestante inple
re ualeo. quia ipse cū supradicto fratre
redituo dum nup de transmarinis partib;
ad istas puenit regiones locutus sum. & ille
mihi stupendas uisiones quas extra corpus suū
raptus in spū uidit pprio exposuit sermone,
Dicebat quippe super uiolentis egritudinis
dolorem corporis grauedine subito exitū
fuisse. & simillimū esse conlatione. uelutī
si uidentes & uigilantis hominis oculi densis
simo tegmine uelentur. & subito auferatur
uelamen. & tunc pspicua sint omnia quæ
antea nūsa & uelata & ignota fuerunt.
sic sibi abiecto terrenę uelamine carnis.
ante conspectū uniuersū collectū fuisse
mundū. ut cunctas terrarū partes & populos
& māria sub uno aspectu contuerentur. & tam
magnæ claritatis & splendoris angelos eum
egressū de corpore suscepisse. ut nullatenus
pnimio splendore in eos aspicere potuisse. qui
iūcundis & cōsonis uocibus canebant. dnē
ne in ira tua arguas me. neq; in furore tuo

corripias me. & subleuabant me dixit In ætra
sursum. & In circuitu totius mundi ignem
ardentē uidebam. flammam Inmense magni
tudinis anhelantē. & terribiliter ad superiora
ascendentem. non aliter pene quam ut sub uno
globo totius mundi machinam complectentem.
nisi eam sc̄s angelus inpresso signo sc̄æ crucis
xp̄i compescere. quando enim Inobuiā mina
cis flamme signū crucis xp̄i expresserat.
tunc flamma magna ex parte decrescens
resedit. & istaus flammæ terribili ardore
intollerabiliter torquebar. oculis maxime
ardentibus. & splendore fulgentiū sp̄uum
uehementissime reuerberatis. Donec splen
dide uisionis angelus manus suæ Inpositione
caput meū quasi pregens tangebat. & me alesi
one flammarum tutum reddidit. Preterea
referebat illo intemporis spatio quo extra
corpus fuit. tā magnā animarū migrantium
de corpore multitudinē illuc ubi ipse fuit con
uenisse. quā totius humani generis Interitus
non fuisse antea existimare. Innumerabilē
quoq; malignorū sp̄uum turbā. nec ñ claris
simum chorū supnorum angelorū ad fuisse
narrauit. & maximā Intra se miserrimos sp̄s &
scos angelos de animab; egredientibus de corpore
disputationē habuisse. demones accusando &
peccatorū pondus grauando; angelos uero rele

uando & excussando. & seipsũ audisse omnia
flagitiorũ suorũ ppria peccata que fecit an
uentute sua. & ad confitendũ aut neglexit
aut obliuioni tradidit. uel ad peccatũ ptine
re omnino nesciebat. ipsius ppria uoce con
tra illũ clamitasse & eum durissime accussasse
& specialiter unum quodq; uitium quasi ex sua
psona in medium se obtulisse dicendo. Quoddam
ego asũ cupiditas tua que inlicita frequentissime
& contraria pceptis dĩ concupisti. quoddãuero ego
sũ uana gloria qua te apud homines iactantẽ exaltasti.
Aliud ego sũ mendaciũ in quo mentiendo peccasti.
Aliud ego sũ otiosũ uerbũ quod inaniter locutus fuisti.
Aliud ego uisus quo uidendo inlicita peccasti. Aliud
ego contumacia & inoboedientia qua senioribꝫ spiri
talibꝫ inoboediens fuisti. Aliud ego torpor & desi
dia inscorum studiorũ neglectu. Aliud ego uaga
cogitatio & inutilis cura qua te supra modũ siue
in ecta siue extra eclesiã occupabas. Aliud ego som
nolentia qua oppressus tarda ad consistendũ dõ
surrexisti. Aliud ego iter otiosum. Aliud ego sũ negle
gentia & incuria qua detentus erga studiũ diuine
lectionis incuriosus fuisti. & cetera his similia omã
que in diebus uite sue in carne conuersatus pegit
& confiteri neglexit. Multa quoque que ad pecca
tũ ptinere omnino ignorabat. contra eũ cuncta
terribiliter uociferabant. similiter & maligni
spis in omnibus consonanter uitiis accussando &

Confessio.

durter testificando & loca & tempora
nefandorum actuum memoranter eadem que
peccata dixerunt conclamanter probabant.
Vidit quoq; ibi hominem quendã cui uam insecu
lari habitu degens uulnus inflixit. quem adhuc
in hac uita sup.ee. referebat ad testimoniũ malorũ
suorũ adductũ. cuius cruentatũ & patens uulnus
& sanguis ipse propria uoce clamans. Inpperabat
& imputabat ei crudele effusi sanguinis crimen.
& sic cõmulatis & computatis sceleribus antiqui
hostes adfirmabant eũ reum peccatorẽ iuris
eorũ & conditionis indubitanter fuisse.
E contra autẽ dixit excusantes me clamitabant
parue uirtutes animę quas ego miser indigne
& inperfecte pegi. quædã dicit. ego sũ obedientia
quam seniorib; spiritalibus exhibuit. Quædam.
ego sũ ieiunium qui corpus suum contra desiderũ
carnis pugnans castigauit. Alia ego oratio pura
quam effundebat in conspectu dni. Alia ego obse
quium Infirmorũ qd clementer egrotantibus
exhibuit. Quædã ego sũ psalmus quem pro otioso
sermone satisfaciens dõ cecinit. & sic unaqueq;
uirtus contra emulũ suum peccatũ excusando me
clamitabat. & hasilli immense claritatis angelici
spis magnificando defendentes me adfirmabant.
& iste uirtutes uniuerse ualde malte. & multo
maiores & excellentiores esse mihi uidebantur.
quãumquã uiribus meis digne ppe & rate fuissent.

Inter ea referebat se quasi in inferioribus in hoc mun
do uidisse igneos puteos horrendam eructan
tes flammam plurimos. & erumpente terra ter
ribilis flammā ignis uoltasse. & miserorū homi
nū ſpſ insimilitudine nigrarum auium pflāmā
plorantes & ululantes. & uerbis & uoce humana
stridentes. & lugentes ppria merita & presens
supplicū. consedisse paululum herentes in margi
nibus puteorū. & reliquū heulantes cecidisse in pu
teos. & unus ex angelis dixit. paruissima hæc
requies indicat. quia omnipotens dſ in die futuri
iudicii his animabus refrigerium supplicii & re
quiem pp & uā prestūrus est. sibillis autē puteis
adhuc in inferioribus & in imo pfundo quasi in in
ferno inferiori audiui horrendū & tremendum
& dictu difficilem gemitū. & fletum lugentium
animarum. & dixit ei angelus murmur & fle
tus quem in inferioribus audis. illarum est
animarum ad quas numquam pia miseratio
dni puenit. sed aeterna illas flamma sine fine
cruciabit. Vidit quoque mirę amoenitatis locū.
In quo pulcherrimorū hominū gloriosa multi
tudo miro laetabatur gaudio. qui eum inuitabant
ut ad eorū gaudia sicut licitū fuisset cum eis gau
surus uenire. & inde mirę dulcedinis flagran
tia ueniebat. quia beatorū altius fuit ibi
congaudentiū spiritum. quem locum sci angeli
affirmabant famosū esse di paradisum.

Necnon & ignē piceum que flumen bulliens &
ardens mirę formidinis & teterrimę uisionis
cernebat. sup quod lignū pontis uice positū erat.
ad quod scę gloriosęque animę ab illo secedentes
conuentu pperabant. desiderio alterius ripę transire
cupientes. & quędam non titubantes constanter
transiebant. quędam uero labe facte de ligno
cadebant In tartareū flumen. & alię tingue
bantur pene quasi toto corpore merse. Alię
aūt ex parte quadā uelut quedā usq; ad genua que
dā usq; ad genua mediū. quędā uero usq; ad ascel
las. & tamen una quęq; cadentū multo clarior
speciosiorq; de flumine In altera ascendebat ripam.
quā prius in piceū bulliens cecidisse flumen. & unus
ex beatis angelis de illis cadentib; animab; dixit
hae sunt animę quę post exitū mortalis uitę
quibusdā lenibus uitiis non omnino ad purā aboli
tis. aliqua pia miserentis dī correctione indige
bant. ut dō digne offerantur. & ecce illud flu
men speculatur muros fulgentes clarissimi splendo
ris. stupendę longitudinis. & altitudinis Inmen
se. & scos angelos dixisse. haec est enim illa
scā & inclita ciuitas cęlestis hierusalem. in qua
istę ppetualiter scę gaudebunt animę. Illas
itaq; animas & istius gloriosę ciuitatis muros
ad quā post transitū fluminis festinabant. tam
magna Inmensi luminis claritate & fulgore
splendentes esse dixit. ut reuerberatis oculorū

pupillis p nimio splendore. In eos nullatenus
aspicere potuisset. Narrauit quoque ad illū
conuentum Inter alias uenisse cuiusdā hominis
animā qui in abbatis officio defunctus est. quæ
speciosa nimis & formosa esse uisa est. quā malig
ni spi rapientes. contendebant sortis eorū &
condicionis fuisse. Respondit ergo unus ex cho
ro angelorū dicens. ostendem uobis cito miserri
mi spi. quia ure potestatis amma illa pbatur
non esse. & his dictis. repente Inter uēnit cohors
magna candidarū animarū. quæ dicebant sen
or & doctor nr fuit iste. & nos omnes suo magiste
rio lucratus est dō. & hoc prcio redemptus est. & ūri
iuris non esse dinoscitur. & quasi cū angelis contra
demones pugnā inirent. & adminiculo angelorū
eripientes illam animā. de potestate malignorū
spū um liberauerunt. & cum increpans angelus
demones dixit. Scitote modo & intellegite qd animā
istam sine iure rapuistis. & discedite miserrimi spi
ignē æternum. cū uero hoc dixisset angelus.
ilico maligni spi leuauerunt flctū & ululatū mag
nū In momento & quasi In ictu oculi p nīcī uolatu
iactabant se in supradictos puteos ignis ardentis.
& post modicū interuallū emersi certantes In illo
conuentu tcerū de animarū mertis disputabant.
& diuersorū merita hominū in hac uita com
morantiū dicebat se illo intempore speculari
potuisse. & illos qui scelerib; obnoxii ñ fuerunt

& qui scis uirtutibus sri & ppetuū omnipotentem
dm̄ habuisse noscebantur. a angelis semp tutos ac
defensos. & eis carnate & ppinquitate coniunctos
fuisse. illi uero qui nefandis crimmibus & maculate
urte sordibus polluti fuerunt ad uersariū spm̄
adsidue sociatū. & semp ad scelera suadentē fuisse.
& quando cūq; uerbo t facto peccauerunt. hoc uagi
ter quasi ad letitiā & gaudiū alis nequissimis
spiritib; in medio proferens manifestauit.
& quando homo peccauit. nequaquā malignus sps
sustinuit moram faciens exspectando donec iterū
peccaret. sed singillatim unūquodq; uitiū ad noti
tiā aliorū spūum offerebat. & subito apud hominē
peccata suasit. & ilico apud demones ppetrata de
monstrauit. Interea narrauit se uidisse puellā
quandā in hac terrena uita molentem in mola. quae
uidit iuxta se iacentē alterius nouam colum sculptura
uariatam & pulchra et uisa fuit. & furata ē. illam.
tunc quasi ingenta gaudio repleti quinq; teterrimi
sps hoc furtū alis in illo referebant conuentu.
testificans illā furtream & peccatricem fuisse.
Intulit quoq; fratris cuiusdā qui paulo ante defunc
tus est animam tristem ibi uidebā. cui antea
ipse in infirmitate extaussui ministrauit & exequias
prebui. qui mihi morienspcipit. ut fratri illius
germano uerbis illius testificans demandarem.
ut ancillam quandā quam in potestate commun
ter possiderunt pro anima eius manum mitteret.

sed germanus eius aduersa impedente pati
tione ei non impleuit. & de hoc supradicta anima
palta suspiria accusans fratre infidele & increpans
grauiter quaerebat. & similiter testatus est de
eo Iredo rege merciorum quem illo tamen tempore
quo haec uisa sunt in corpore fuisse indubium est.
quae ut dixit uidebat angelico quodam umbraculo
contra impetum demoniorum quasi libri alicuius
magni extensione & suppositione defensum.
ipsi demones anhelando rogabant angelos. ut
ablata defensione illa ipsi permitterent crude
litatis eorum uoluntatem in eo exercere. & inputa
bant ei horribilem ac nefandam multitudinem
flagitiorum. & minantes dicebant illum subdirissimis
inferorum claustris claudendum. & ibi peccatis pro
merentibus aeternis tormentis cruciandum esse.
Tunc angeli solito tristiores facti dicebant. pdolor.
quod homo peccator iste semetipsum plus defendere
non permittit. & obiurgabant propria merita nullum ei adiu
torium possumus prebere. & auferebant suppositi
tutaminis defensionem. Tunc demones gaudentes
& exultantes de uniuersis mundi partibus con
gregata maiori multitudine quam omnium an
marum in saeculo fieri estimarent. diuersis eum
tormentis inaestimabiliter fatigantes lacera
bant. Tum demum beati angeli precipiebant ei
quibus omnia extra corpus suum raptus spiritali
contemplatione uidit & audiuit. ut sine mora
ad proprium redire corpus. & iam uniuersa quae illi
ostensa fuerunt credentibus & intentione diuina

Interrogantib; manifestare ñ dubitare. Insultan
tibus autē narrare denegare. Et ita uidā muli
eri quae inde In longinqua regione habitabat eius
ppā rata peccata pordinē exponere. Et Intimare
q̄ omnipotentē dñ potuisse. pstatis fastionē reppici
ari sibi suo luisse. Et ita uidam pr̄bo nomine beggan
istas spiritales uisiones cunctas exponere. Et postea
quemadmodū ab illo Instructus fiere hominibus
pronuntiare. propria quippe peccata quae illi ab
spiritib; Inmundis Imputata fuerunt confessa
supradicta presbiteri iudicio emendare. Et ad In
diciū angelici praecepti prbo testificari quia iam per
plurimos annos zonam ferream circa lumbos
nullo hominū conscio amore dñi cogente habu
erat. proprium corpus dicebat se dum extra fue
rat tam valde phorruisse. ut In omnibus illius uisi
onibus nihil tam odibile. nihil tam despectū nihil
tam durum foetorem euapōrans. exceptis demo
nibus Et igne fragrante uidere. quā appriū corpus;
Et frēs eius conseruos quos Intuitus ÷ exsequias corpo
rissui clementer exhibere ideo phorrui. quia In
uisi corporis curam egerunt. Iussus tamen ab ange
lis primo diluculo redit ad corpus. qui primo galli
cinio exiebat de corpore; Reditum uero In corpore
plena septimana nihil omnino corporalib; oculis
uidere potuit. sed oculi fisicas pleni frequenter san
guine stillauerunt; Et postea de presbitero relegi
oso Et peccatrice muliere sicut ei ab angelis mani
festatū ÷. taillis pstentibus uerum eē pbauit;
subsequens autē Et ritus scelerati regis extitus

quæ de illo uisa fuerunt uera esse pauldubiop bauit.
Multa alia & his similia referebat sibi ostensa
fuisse. quæ de memoria labefacta pordine recorda
ri nullatenus potuisse. & dicebat se post istas mi
rabiles uisiones tam tenace memoriae ñ fuisse ut
ante fuerat. Hæc autem quæ te diligenter fla
gitante scripsi. quæ tibus mecũ relegiosis & ualde
uenerabilib; frib; s in commune audientibus
exposuit. quæ mihi in hoc scripto adstipulatores
fideles testes esse dinoscuntur.

Valeuere uirgo uirę. ut & iuuas angelicae.
pectoris & rumore regnes semp in a here xpm.

Item epistola bonifacii. archiepi

84

DILECTO FILIO DUDDO ABBATI. BONIFATIUS
qui & uuinfrahus seruus seruorum dei optabile
in xpo caritatis sat. Memorem te esse filicarme
desidero sapientis cuiusdam sententiae qui dixit.
serua antiquũ amicũ ut antiquę amicitiae quã
in puertia iamolim coepimus & seruauimus
in senectute ñ obliuiscaris. sed recorderis patris
tui iam nunc decrepiti & membris omnibus ad
uiam uniuersę terrę uergentibus. & licet parũ
doctus praeceptor fuissem. tamen tibi omnium
deuotissimus ut ipse testis es esse studui. illius
deuotionis memor: miserere iam senis germa
nici maris tempestatib; undiq; quassantibus
fatigati. hoc est ut orationis b̃ addm̃ fusis me sub
leuare studeas. & in scũ scripturis adiuuare.
maxime in scõrum patrũ spiritalib; tractatibus.
quia spiritalis tractatus magister legentium

sacrum eloquiũ esse dinoscitur. Rogo ut mihi in
adiutoriũ diuinæ scientiæ pastem tractatus
sup apostolũ paulũ quæ mihi deest mittere dig
neris. Habeo enim sup duas epistolas tractatus.
id. ad romanos & ad corinth primã, similiter ut
quicquid in sacro scrutinio inueneris & mihi utile
ee arbitreris. & me latere. uel scriptũ non habere
æstimes insinuare. sicut fidelis filius lucæ rustico
patri. & rescripta beatitudinis tuæ dirigere dignare.
& si tibi placuerit ut iusseris ambo inter nos tra
faciamus. et ut quicquid tibi filius meus eabã prbr
gerulus litterarũ mearũ uerbo indicauerit de
matrimonio commatrũ quarũ filios in baptis
mo suscepimus. inscripturis quære. unde iudi
cẽur capitale peccatũ ee apud romanos. & si
alicubi inscriptis ecclesiasticis de hoc peccato
disputatũ aliquid reperias. mihi manifestare
non dubites. ualere dilectionem beatitudinis
tuæ. & prosperis successibus proficere in xpo
optamus. item epistola bonifatii archiepi

65 VENERANDIS ET AMANDIS CARISSIMIS
sororibus leobgitche & dede necnon & cu
nihilde. & omnibus in xpo diligendis sorori
bus uobis cohabitantibus æternę caritatis sa
lutem. obsecro & præcipio quasi filiabus caris
simis. quemadmodum uos iam incessanter fa
cere. & fecisse. & facturas ee confidimus.
uestris orationibus crebris dñm dep
cemini. ut liberemur iuxta dictum aposto
li ab inportunis & malis hominibus.

Nonenim est omnium fides. & scimus quia
dm̃ laudamus. & tribulationes cordis nostri
dilatata est. ut dn̄s ds̄ qui est refugiū paupe
rū. & spes humilium. de necessitatib; nostris
& de tentationib; huius sæculi nequam eripi
at nos. ut sermo dn̄i currat. & clarificetur
gloriosum euangelium xp̄i. ut gratia dn̄i
In me uacua non sit. & quia ultimus & pessimus sū
omnium legatorū quos catholica & aposto
lica romana æcclesia ad prædicandum euan
gelium destinauit. ut omnino sine fructu
euangelii sterilis non moriar. & uacuus
filiorum & filiarum numero non reuertar.
nec de abscondito talento dn̄o uenienti reus. ee
iudicer. nec peccatis exigentib; uice laboris
pro mercede ultionē In fructuosi laboris
accipiam abeo. quimisit me. multa enim
quod peius est quos oues In futuro iudicio ad
dexterā xp̄i ponendas fore censebam. uersa
uice pudicæ & petulcę. & ad sinistrā statuen
dę capellę ee dinoscunt. & pi & ate dn̄i p̄ca
mini. ut spū principali confirm & cor meū
ds̄. quime Indignū pastorem In populo
uocari uolunt. ut lupo uenienti more mer
cenarii non fugiam. sed exemplo boni pas
toris agnos pariter cum matribus æccle
siam scilic & catholicam cum filiis & filia
bus suis. contra hereticos & scismaticos.
uel hypocritas. fideliter ac fiducialiter
defensare studeamus. præterea quia.

dies malisunt. nolite esse Inprudentes. sed
Intellegentes quæsit uoluntas dī. quamobrē
confortamini. & state Infide. & uiriliter agite.
& confortamini. omnia uīra cum caritate
fiant. & iuxta euangelium Inpatientia uīra
possidebitis animas uestras. & recordamini
scōrum apostolorum & prophetarum. q
multum laborauerunt Indnō. & ideo adepti
sunt præmia sempiterna. & iuxta psalmis
tam multæ tribulationes iustorum. sed de his
omnibus liberauit eos. & iuxta euangeliū
qui autem perseuerauit usque Infinem hic
saluus erit. Ītē epistola bonifatii archiepi
66 DILECTISSIMIS FILIIS GEPPĀ ET EOBAN
TATUUINO. & UUUYIGBERTO. & omnibus fra
trib. ac sororibus nostris. bonifacius ser
uus seruorum dī. Inxpō pure caritatis salt.
Notū sit caritati uestræ. & gratias agite dō.
quia cum prospertate uenientes ad limina
beati petri principis apostolorum. gra
uiter nos cum gaudio apostolicus pontī
fex suscepit. & delegatione nostra lētā
responsa reddidit. & consilium & præcep
tum dedit. utterum ad uos reuertamus.
& in certo labore persistamus. nunc aut
hic exspectantes sacerdotum concilium.
uel synodus consultum. adhuc ignora
mus quando hoc fieri faciat apōstolicus
pontifex. sed eo fimito dō uolente & iuta co
mitte ad uestrā pīsentiam festinauimus.

hoc autem scientes nos cum fraterna caritate
& fidei unitate exspectate. alter alterius
onera portantes. & sic adimplebitis legem xpi.
& gaudium uestrum renouabitis. Uale &
In xpo. & orate pro nobis.

Item epistola bonifacii archiepi

67

REUERENTISSIMÆ. ACDILECTISSIMÆ SORORI
ead bun abbatissæ. Bonifacius exiguus
seruus seruorum dei In xpo optabilem cari
tatis salutem. Dm omnipotentem retribu
torem & remuneratorem omnium bonorũ
operũ depcor. ut tibi In cælestibus mansioni
bus & mãsionis tabernaculis omnium
beneficiorum tuorum quæ mihi pstitisti
& ernalem mercedem & in supna curia bea
torum angelorum restituat. quia sæpe
siue solamine librorũ. siue uestimentorum
adiuuamine pietas tua tristitiam meam con
solata est. sic & ad huc depcor ut augeas
quod coepisti. id est ut mihi cum auro con
scribas epistolas domini mei scip & ri apos
toli ad honorem & reuerentiã scarũ scrip
turarum ante oculos carnalium In prædi
cando. & quia dicta eius quime In hoc iter
direxit. Maxime semper In præsentia cupiã
habere. & ad scribendum hoc quod rogo
per eo ban presbiterum destino. fac ergo
soror carissima de hac petitione nostra
sicut benignitas tua de cunctis præcibus
meis semp solebat. ut & hic operatua

adgloriam celestis patris aureis litteris ful
gent. Valete in xpo & scis uirtutibus ad meli
ora conscendenda proficere opto. Ite epist bonif

68 CARISSIMO FILIO REGE BERHTO PRAE
fecto bonifacius seruus seruorum di in dno
aeternam salutem. dignitatis tuae clementiam
tamis obsecramus precibus. ut hunc missum litterarum
mearum romanum gentem propter
responsa ecclesiastica & orationum causa per
uestros fines conseruatum transire permit
tatis. uteum adiuuare in proprius necessi
tatibus dignemini sicut prioribus missis
nostris fecistis. quod mihi reuerentiae referebant.
agite ergo de hac petitione. ut merces uestra
coram do crescat & multiplicetur. uale in xpo.

Ite epistola bonifacii archiep

69 BONIFACIUS SERUUS SERUORUM DI DE
nehardo prbo in xpo salutem. mando tibi
carissime de praesenti puero athalere filli
necessitas in sua causa contingat. ut eum ad
iuuare studeas sicut ingenuum hominem.
& sic pro illo promittas amicis eius non quasi
perseruo. & ego sic con probaui. quia dispondi
sibi dispon & coniugem. ut non timeat quod
seruus sit. uale in xpo. Ite epistola bonifacii archiep

70 VEUERANDE XPI FAMULE ET CARITATE SIN
cerissima pentitter continendae leob gutbe.
bonifacius seruus seruorum di optabilem
in xpo salutem. Notum tuae sit scitatis dilec
tio quia frater & con pbr noster nomine

cor trahat nobis referebat quodatenus suis p̃cib; impe
trare & utpuellae cuidã doctrinę laborẽ sinẽr con
sensus licentiã tribuisse & tempore imperfs aliquan
to; qua pp secundũ qd dilectio tua p suae mercedis
augmento de hac re consultum putauerit. mrãm
conseruare & fauere uoluntatẽ Indubitanter
cognoscę. uale In xpo. tre epistola bugga

VENERANDO DI FAMULO ET PLURIMIS SPIRITA
lium carismatum ornamentis predicto bonifacio
siue uuynfrido dignissimo di prbo. Bugga uilis
hernacula pp & uae caritatis salutẽ. Notum sit
almitatis tuae auctoritati. quod gratias omnipo
tenti do referre non desino. eo quod tibi sicut In scrip
tione beatitudinis tuae agnoui multipliciter
misericordiam suam tribuit. et ut transeunten
pignoris pagos pissime conduxit. primum
pontificem gloriosae sedis ad desiderium mtis suae
blandiendum Inclinauit. postea inimicũ catho
licae ecclesiae rathbodum coram te consternuit.
deinde p somniũ tm & ipse reuelauit quod de
buisti manifeste messem di metere. & congre
gare scarum animarum manipulos In hor
rea regni caelestis. idcirco eo magis confi
teor qd nulla uari & as temporalium uicissi
tudinũ statũ mis mę Inclinare quae ta pro
posita caritatis tuae custodia. sed ardentius uis
amoris In me calescit. dũ p certo cognosco pa
rationũ tuarũ suffragia ad portũ alicuius
qui & is pueniss̃e. ideo meritũ humiliter moneo.

ut in cessionū tuarū studia pmea parvitate dño
offerre digneris. quatenus sua gratia me faciat
in colūmē cū totius vite pfectionibus. simulq; sciat caritas
tua qd passiones martyrū quas pfisti tibi transmitti adhuc minime potui impetrare. sed dū ualeā
faciā. et tum carissimus dirige mihi parvitati ad
consolationē qd pdulcissimas tuas litteras pmisis
ti. idē congregationes aliquas scārū missarū scrip
turarū similiter deposco. ut scārū missarū oblatio
nes offerre digneris pani ma mei ppinqui qui mihi
p̄ oberis carus erat cui nomen. N. et peūdē portitorē
tibi transmitto nunc quinquaginta solidos. et palli
um altaris. quia maiora munuscula minime potui ad
ipisci. sed tamen hæc sunt cū maxima caritate direc
ta. lic et sint parua in specie. uale in hoc seculo scō et in
caritate non ficta. epistola leobgythe

DOMINO REVERENTISSIMO ET SUMME DIGNITATIS
Insula pdrio bonifatio atq; in xpo carissimo. et mihi
affinitatis ppinquitate conexo. leobgytha ultima
leuetiugū xpi portantiū famula. penne sospitatis. Rogo tua clementia ut memorare digneris prioris amicitiæ quā iā dudū cū patreneo copulasti. cuius uocabulū est dynne in occiduis regionib. qui nunc ante. uiii
annorū curriculū ab hac luce subtractus est. ut pani ma
illius pces offerre do nrenuēs. nec ñ et matris meæ
memoriam cōmendo tibi que cognominatur
aebe quæ tibi ut melius nosti consanguinitatis nexib.
copulatur. et adhuc laboriose uiuit et diuualide ab
infirmitate obpressa est. Ergo unica filia sum ambob.

parentib. meis. & utinam licet sim indigna ut mereare
in fratris locu accipere. q. in nullo hominu generis mei
tanta fiducia spe posita est mihi quanta in te. hoc paruu
munusculu mittere curaui. nu. tu dignu est tue almitatis
aspectui. sed ut memoriam paruitatis mee reinesq. nelon
ga locoru in capedine obliuione tradas. quin immo
uere dilectionis ligatura reliquu nodetur in laeuum.
hoc frat amandae enixius efflagito. uttuaru orationu
pelta munia contra hostis occulti uenenata iacula illud
etiam peto ut rusticitate huius epistolae digneris emendare.
et mihi aliqua uerba tuae affabilitatis exempli gratia
transmittere nu. recusses. quem in hiatter audire satago.
Istos au. subterscriptos uersiculos componere nitebar
secundu poetice tradtionis disciplina. nu. audacia confi
deris. sed gracilis ingenioli rudimenta exercitare cupiens. moles doctr
et tuo auxilio indigens. istam arte. ab eadburge magis
terio didici. quae indesinenter lege diuina rimare. nu. cessat.
Vale uiuens aeuo longiore uita feliciore et in pellatis pme
in regno patris semper qui lumine fulget.
Qua iugiter flagrans sic regni et gloria xpi
in lesum seru et semper te iure perenni. tre epist. cene.
VENERANDO PONTIFICI BONIFACIO XPI AMATORI CENF. 73
Indigna sit. tamen fateor tibi carissime q. licet te corpo
ralib. oculis raro intuear q. te tamen spiritalib. cordis
luminib. iugiter aspicere nu. cesso. et haec parua munuscula
magis indicia caritatissimum quam ut tuae sectati digna
sint. et hoc tibi notu facio. q. tusq. ad finem uitae mee te
sep in meis orationib. recordor. et tero go p credita
amicicia ut mee paruitati fidelissis sic in te credo.

me
& uoni mihi intuis orationib; adiuuas ut ds omnipotens
uta mea secundu sua uoluntate disponat. & rogo uesi
unqua aliquis tuoru adhanc puncia uenat uoneapaup
tate intepellat & si ma liquare uel carnalis cómodi t spiritalis
ammiculi tabi uel aliqu tuoru possi adiuuare ut mihi
indic &c. & ego ad magna satt anime mee credo ut secundu
uires meas imperiu tuu atq; iussione adimplean.
uale semper indo. Incipit epistola euuigithe

74 BENEDICTO INDO IN FIDE AC DILECTIONE UENERABILI
buuinfrido cognomento bonifatio presbitratus
priuilegio pdito & uirginalis castimonie floribus
uelut liliorum sertis coronato necnu doctrine scientia eru
dito euuigith indigna ancilla ancillarudi & nomine
abbatisse sine merito functa & unica filia ethelburg
cognomento bugge in sca trinitate aetna salt. Adrefe
rendas gratias amplitudinis & dilectionis quas transmarinis
litteris pgerulu scedaru pietatis tue transmisisti.
nullus oris nri sufficit sermo gratulandu e si uera laus
e qua laudatisum, timendu e ualde ne magis ut upera
tio sit nmerita laus quam laudatio. Amantissime fr
spiritalis magis quam carnalis & spiritaliu gratiarum
munificentia magnificatus tibi soli indicare nolui
& ds solus testis e nob quas cernis intlitas lacrimis.
qt multis miseriaru molib; uelut grauissima sarcina
aut pssura pnte depssim & secularu reru tumultib;
ta quam spumosi maris uortices uerrant & uelut undaru
cumulos conlisas saxis qnt uentoru uiolentia & procella
ru tempestates seuissime inormem euripu inpellunt.
& cymbaru carinae sursu inmutate & malis nauis deorsu

durat. haut secus ammarū nrarū nauiculae magnis
missiarū machinis. & multa feria calamitatū quan
tate quatiant. & ueluti uertatis uoce de euangelica
domo dr. descendit pluuia uenerunt flumina flauerunt
uenti. & inprigerunt In domum illā & rt. Igit primū
omniū ponit. & sup omnia alia quae illa exterius ac
cidunt memorata Innumerabiliū concatenatio
criminū. & nullius boni plena & pfecta fiducia. & nī
tantū recordatio animarū nostrarū sed qd difficili
use. & multo grauiās qd uniuersarū cōmissarū animarū
pmiscui sexus & aetatis. & multorū mtib, & diuersis moribus
deseruiture. & postea ante sublime tribunal xpi rationē
redditure. N solū p manifestis peccatis gestorū siue dic
torū. sed simul p occultis cogitationib, que homines la
tent dō tantū teste & cū simplici acie aduersus duplice. & cū
x. milib, aduersus xx. milia duellium ducture. & additis an
mab, nris. addit Interea domestice rei difficultas. & dis
putatio diuersarū discordiarū quas semina omniū bono
rū Inuisor. qui rāicida corda uirorū Inficit malitia
& int omnes homines spargit. Maxime p monasticos
& monachorū contuberniā. & sicut q potentes potent tormēta
patiunt. ita igit pterea paupta. & penuria rerū tēporaliū.
& angustia cespitis ruris nri. & infestatio regalis q
accusamur apud eū ab his nob quimuidentur quida sapiens
ait. fascinatio & inuidia obscurat multa bona. similiter
seruitiū regis & reginae episcopi. & pfecti. & potestatū
& comitū que omnia enumerare longū e. & facilius pos
sunt mte tractari quā sermone. addit his omnib,
miserius amisio amicorū & contribuliū caterua pro
pinquorū & consanguineorum turba. N habemus filiū

neq; fratrē patrē aut patruū nisi tantū unicā filiam.
penitus destitutū omnib; caris In hoc seculo ptū natantū
sororē et. & matrē ualde uetulā & filiū fratris earū
& illū ualde Infelicē pp ipsius mtis & q̄ rex nr et gentē
multū exossā hab &. & nullus ē alius qui nr sit necessarius.
sed diuersis casib; transtulit illos dis. alii obierūt In patrio
solo. & corpora eorū Intra puluerē squalentē requiescunt.
terū resurrectura In die necessitatis q̄nd heri lis tuba
concrepat. & humanū genus a tris tubis emergent ra
tionē redditura. & spis eorū angelicis ulnis euecti regna
turi cū xpo. ubi omnis dolor deficiet. & inuidia fatescet.
& fugiet dolor & gemitus a facie scōrū. A stali patria lit
tora reliquerūt. & æquoreis capis secredidert. & scōrū
p̄ & liuere apostolorū limina p̄ & ri & pauli & multorū mar
tyrū uirginū atq; confessorū quorū numerū & nomina
dis scit. pro his omnib; & huius cenodi causisque uix uno die
enumerari possunt. quā uis uidr sextilis aut quintilis tēpora
p̄ & lent aestatis tedebit nos uitae mre & pene nob p̄ tessū est
uiuere. Omnis homo In sua causa deficiens & in suis con
siliis dis fidens. quert sibi amicū fidelē In cuius conciliis con
fidat. qui In suis diffid & & talē fiduciā habeat in illo ut
omne secret & ū sui pectoris pandat & & aperiat. & uidr quid
dulcius ē quā habeas illū cū quo omnia possis loqui ut tecū.
& ideo plus dūtaxat omnib; miseriarū necessitatibus
que lacimoso sermone enumerabim; nob necessariū fuit
uiquererem; amicū fidelē & talē In quē confidam; melius
quā In nos m & ipsis q̄ dolores nros & miserias & paupertates
suas deputar & & compatiens nob fuisset & & consolare nos &
sustentar & eloquiis suis. & saluberrimis sermonib; sublea
r &. Diu quaesiuim; & confidim; q̄ In uenim; In me illū am

cū quæcupim, & optauim, & speraui mus & si nobis dedisset & ut pan
gelū suū sic ambacū ps & la cū prandius in lacū leonū ad daniele
uatē misit & pl hipū unū de septē diacon ib, ad eunchū in illas tras
& in illā pegrinationē possum, puenire ubi habitas & si licuisset &
nob uiua uerba ex ore tuo audire. quā dulcia faucib, meis elo
quia tua dne. super mel & fauū ori mō sed q hoc nris meritis ñ
meruim, sed longo l mēr uallo terræ maris q; & multarū puinci
arū terminis diuidamur. tam phac fiducia supra memorata.
Nocūtabi facere uolumus frat bonifacius q multū tēporis
fluxit ex quo desiderū habum, sic plurimi ex necessariis
nris & cognatis siue alienis. domina quāda orbis roma
p & ere. & ibi peccatorū nrorū uenā imp & ere. sic alii
multi fecerūt & adhuc faciunt. & ego maxime quę a & late
puectior sū. & multa plura l nuta mea cōmisi & p & ira
ur & huius meæ uoluntatis atq; p posita mihi conscia fuit
uuale abbatissa quondā mea & mat spiritalis & unica filia.
Adhuc l nannis iuuenilib, fuit. & huius rei desiderū querere
nesciuit, sed scim, qd multi st̄ qui hāc uoluntatē uituperāt.
& hunc amorē derogant. & eorū sententiā his adstipulanto
nib, affirmant. qd canones sy nodales pcipiant. ut unusquisq;
l neo loco ubi constitutus fuerit. & ibi uotū suū uouerit ibi
maneat & ibi dō redda uota sua, sed q uniuersi diuersa
uoluntate uiuimus. & nob l ncerta ref & occulta di iudicia
sic aut ps & la. l ustitia tua sic montes di. & iudicia tua
abyssus multa. & el sec & la uoluntas & dispensatio
l n hac re uobis ual de occulta est. Pro his ergo l ncertis
& occultis ambēte supplices atq; p stratis uultib, flagi
tamus. ut si nob aaron id. ē mons fortitudinis. orati
onū tuarū nos suffragio fulciis. & diriga sturibulū dep
cationū tuarū sic l ncensū l n conspectu diuinitatis. & eleua

tio manuum tuarum conparet sacrificio uespertino, uere enim
confidimus in dm. & eius clementiam exoramus, ut per supplicata
onem oris tui & orationes medullatas ostendat nobis quid
quid profuturum & utile iudicauerit, siue in patrio solo ui
uere et in peregrinatione exulare. similiter postulamus,
pietatem tuam ut tua rescripta transportui dirigere
dignaris & respondeas his quibus in his partis carexam
mus rustico stilo & in polito sermone. quam multam fidu
ciam habemus apud eos qui in facie gloriantur
& non in corde. de tua fide & caritate in dm. & dilec
tione in pyramum & illum fratrem supra memoratum
siue nomine necessarium amicum nrm de euual
dum sic disponat et decreuerit ut dirigat uiam eius
in illas partes terre & peregrinatione illam in qua
habitas tu illum caritate & dilectione suscipias. &
siuo lumtas eius et desiderium flagitat. cum tua be
nedictione & gratia & eulogia dirigere digne
ris ad uenerabilem fratrem nomine berthem
presbyteratus gratia decoratum. & confessionis ti
tulo notatum. quidiu incolunt illam peregrinationem
uale frater spiritalis fidelissime atq; aman
tissime. & sincera & pura dilectione dilectis
& prosperis successibus polle in dno dilecto. ami
cus diu quertur. uix inuenitur. difficile ser
uat. ora pro nobis. ut non noceat nos noxarum cri
mina amara. rex epistola chilberti regis ad
DOMINO BEATISSIMO ET PONTIFICALI INSULA
75 merito decorato archi epo uuynfrithoco gnomen
to bonifatio. a. chilbertus rex cantiae in dno domi
norum salt. Ante paucos namque annos uene

rabilis abbatissa buggy postquam romanę ur-
bis loca sacratissima orationis uidelicet obtentu
adierat. & exinde huc rursus reueando ad pro
priu puenit patriam & ad monasteriu sci moni
aliu feminariu quod antea subiure ecclesiastico
bene regebat. statim cauenisse rogatus ad
eius conloquiu. Inter alia desiderabilia hec uel
maxime auditui nro Inculcare curauit. quod
dedisses ei licentiam familiarter loqui de rebus
scilicet sibi necessariis apud tuam affabilem a
mabilemque scitate. Du ambo uidelicet rome
estis & limina beatoru apostoloru frequenter
uisitando triuere n presedistis. deinde continuo
Inuitat quia diligenti paternitate tua similiter
prome supplex precibus omnibus compellare cura
r. utpote consanguinitate ppinquitatis nre ad
monitat. quatenus sicut illa meruit presentiu
salutaribus inbui pceptis. & orationu tuaru bene-
dictione confirmari. ita ego quoque quam
uis absens & ignotus corporali presentia tam
in spu presens. hoc eodem munere mihi necessa
rio a tua solita beneficentia dicarer. cumq;
te hoc facturu promississe Indubitata fide
dicere & uere fateor quod non facile uerbis ex-
plicare ualeo. quantum gaudii quantuq; con
solationis ex hoc habuerim. eoq; multo magis
uitassol & exhilaratus sum quod ex Inopinata spes
subrita pciosa dona pcuit. quo circa uitale mi
hi omnino accomuenens esse uid & ur.
ut ppfulgida longe lateq; beatitudine tua

amicaliū litterarū lectione seu fideliū legatorū
allegatione alloquar. quod quidē alioquo lib &
In cēpore melius efficaciusq; adimplere me posse
non arbitror quā modo nunc cūsunt excellentiae
uestre uiri religiosi quia uobis huc In brittaniā ut
potē prudentes & fideles legatarii transmissuntur
& nūc uidelicet & aduisionis uestre placidā p̄sentiā
dō adiuuante quantotius optant puenire. unde
igit̄ mihi opta me placuit. hunc p̄sentē portato
rē litterarū istarū nomine & heldun religio
nis scilicet habitu manachū. cū predictis uiris
hominib, quasi cautiore & tutiore cursu ad uos di
rigere. ac p eum hec salutaria caritatis uīre seu p̄
catoria scripta porrigere. perque nos primo
declaran, omnes In commune omni potentia dō
gratias uberiores reperdere. quitantā In uos mi
sericordie sue gratiā contulit. ut In numerosā
multitudinē gentiliū idolatriē u & ufassimo er
rore miserabilit̄ decepta. ad xp̄ianē fidei normā
predicationis uīre uerbo & labore conuertit.
unde plurima adhuc auxiliante dño speramus
& optam, certi quia qui p̄ uos coepit operari maiora
p̄ficere de die In diem ñ desinit. p hunc quoque
baculū harū apicū reuerentiae uīre direxit
deuotio mea. Magnae cū caritate nonnulla
munuscula: id est caucū argenteū In tus de aura
tū pensentē libras tres & semis. & duo reptē. & hec
xenia uobis ñ ea In tentione neq; occasione
direximus. ut terrestre lucrū aliqd aut retri
butionē quāpiā temporalē per recipere

desideram, sed multo magis geneulances qd multo
magis necessariū ē totis uisceribus efflagito
mus. utquō dies malisunt. & multiplicantur cotidie
uariæ & inprouisæ perturbationes In hoc sæcu
lo scandalis pleno multas nos accrebris orati
onū tuarū suffragiis adiuuare digneris. & ad hoc
ipsūd agendū alios quoscumq; tiubendo tsuggerendo
possit prouocare auctoritatis tuæ ueneranda dilec
tio semper sit iuuaci memoria plena tamdum
aduixisseme In hac mortali carne audias. quā & iā
post obitū meū sicecū pmerear habere supstitē.
his itaq; breuiter sum matimque prelibatis unā re
pretera a uobis desidero mihi exhiberi quā uob
adquirere ualde difficile ē iuxta quod mihi
Indicatū ē nullatenus reor: hoc est duos falcones quo
rū ars & artis audacia sit gruesuelle libenter captan
do arripere & arripiendo consternere solo ob hanc
& eni causā de harū adquisitione & transmittarū
ad nos auium uos rogam, quia uidelic & per pauci
huius generis accipitres In nrīs regionib, hoc ē
In carta repperūt quia bonos pducant fo & us
& ad supradictā artē animo agiles ac bellicosi
educant & edomant ac doceantur. postremo aūt
In fine epistole p cor ut ad scribentē re
scribas & litteris tuis mihi manifestare digneris
ut eaq; ubi direxi benesim reddita.. oramē p
nob beatitudinē tuā longeuā diuina pietas
facit. tē epistola torthelmi episcopi 76

DOMINO MEO DULCISSIMO ET SINCERISSIMO CA
RITATIS CULTU & P CAPUE DI GRATIA COPIOSO SEPQ;

In xpo pastoralis cure regimina gubernante bon
facio qui & uuynfrithus archi episcopo. torhthel
mus episcopus seruus seruorum di In dno salutem. desi
derabiles litteras excellentiae uestre suscepimus. quas
relegentes cognouimus tuam pissimam deuotionem
ferventissimumque amorem quem habes pp beatam unta
tem extra dni praecepta meditaris die ac nocte ad fi
dem catholicam atq; apostolicam pruae animae redemp
tione corda paganorum saxonum conuertere. quis
enim audiens haec suauia non laetetur. quis non
exultet & gaudeat In his operib, quod q gens nra xpo
omnipotenti deo credat. per gerulum uero apicum
tuorum modicum tibi munusculum sed magni affectus
pignus transmitto. simul & indicans q omnia quae a
paruitate nra pllere dignatus es libentissime sus
cepim, hoc e quod in sacris missarum celebrat op
tantes & obnixe deprecantes nrae fragilitatis
conscii. hoc idem aura parte quanto meritis
excellentiores estis. tanto circa nos perfecti
us observari. festina igitur uestra celsitudo
uti nouum xpo populum coaceruare & dedi
care. profecto enim habetis protectorem
humani generis redempcorem dnm nrm
ihm xpm. fraterno itaque affectu sa
lutantes uestram excellentiam. & diu
turnam deprecamur iugiter clementiam
quae uos uestrosque omnes In om
nibus operibus adiuuare adiuuare dignetur ut
cum xpo In futuro regnetis seculo.

rubn epistola sigi 77

Reuerentissimo psuli & piae paternitatis
prerogatiua d tuulgando archiepo bon.
sigebaldus licet Indignus & ultimus fa
mulorum dei famulus optabile in dno
salutem. Primitus subnixis precibus ac si
progeniculans flexis poplitibus. ut Indulge
as obsecro petitionem meam quam rogauit
per tuum pterm nomine eobo. idest ut tibi
Indicaret meam petitionem & desiderium. id e
ut tu meus esses eps cum meo epo danielo. pro
tua clementia hoc mihi ce debas. sicut fecis
set sicut eum rogaui. putaban ate domi
nem aliquem consolationis sermonem
uenire ad me. Notum sit tibi quia ex eo tem
pore nomen tuum adscriptum habuisse
cum missarum sollemnia celebraren.
simul cum nominibus episcoporum nos
trorum. & modo non cesso quamdiu subsis
tam. & si superuixero tibi cum nomine pa
tris nri ercnualdi epi tuum adscribo
nomen. & hoc tibi Intimare curabo qd
hoc scribeis non quia de merito mei
peccatoris confideis sim. sed de misericor
dia di. & spe tua quam habes Ind m. ideo
deprecor ut tecum memoria mea secun
dum paruitatem meam & in pset & in
futuro persistat. Vale In xpo.

uitola elbuualdi 78

Domino gloriosissimo & cum omni hono
ris affectu venerantissimo bonifacio
archiepiscopo elbuualdus q̃ est anglo
rum d̃o donante regia potestate fr&us.
Simul & tota abb cum omni congre
gatione seruorum d̃i In nr̃a prouin
cia atq; tronum pro ecclesiarum In
colomitate die noctúque precibus pul
santem In d̃o remuneratore omnium
sat; In primis itaque scire te uolumus
ó dilectissime. quod gratanter accipi
mus nostram paruitatem uĩris scis ora
tionibus commendatam. ut sicut uĩra
benignitas demissarum sollemnitatib;
& orationum assiduitatibus d̃o Instigante
dictauit. ita quoque nr̃a mediocritas
deuota mente Implere conatur. Meno
riáque nominis uestri In septenis monas
teriorum nostrorum sinaxis perpetua
lege censeri debet. quia In septenario nume
ro perfecti sepe designantur. his itaque
bene compositis. & d̃o adiuuante de anima
rum regulis rite compositis. & de Interio
ris hominis habitu apte condictis. exteri
ora terrenique substantiae adminicula
quae sub nr̃a potestate d̃o largiente redacta
sunt. sub uĩre uoluntatis arbitrio contine
re uolumus. Ita tamen ut orationum nos
trarum adiutoria per bonu uoletis am

almitatis uestre in ecclesiis di frequentare
faciatis. & sicut te pastorem in populo suo pre-
destinatio di fieri uoluit. ita & nos patronum
te semper satagemus. nomina quoque defunc
torum & uiam uniuersalem ingredientium
pro uti opportunitas anni exigerit exuoraq;
parte adducentur. Quatenus uti dis deorum
& dns dominantium quinos in episcopatus
regimen ponere uoluit. Suam plebem ad
individuae trinitatis agnitionem. & unita
tis substantiam peruos adducere dignetur.
uiuere felicibus finem clausuri calcibus..
praeterea opussime patertabi in manducu
curemus uirgerulum praesentium litera
rum deuota mente a nobis transmissum
sciatis. & sicut fidelem tibi esse comperimus.
ita & eum tuueridicum in omnibus no
bis inuenies. karitatis lacertis amplec
tendo amico immo spitali germanitate
copulando frisuni pontificatus in fula pdito
ectto archiepo. bonifatius exiguus epus
[illegible] germanicus catholice ecclesie
ete florentem in [illegible] uiescabilis
DONA ACLIBELLOS DULCISSIME BEATITUDINIS cari
ure a uobis directa gratanti animo gaudentes suscepimus. suspensis adedhera palmis. ad
supernum regem obsecrauimus. ut uobis sat
in superna angelorum curia florentia
mercedis pmia restituat. modo autem

scitatis uestre clementiam In amis postu
lamus precibus. ut pro nobis laborantib,
& periclitantibus pietatis uestra exorare
dignetur. Quia grandis nobis necessi
tas In min&. iustorum adiuuamina
expetere. quia scriptum est. multum ua
let deprecatio iusti assidua. enarrare
autem omnia mala quae nos extrinsecus
& intrinsecus patimur epistolaris bre
uitas prohib&. Modo enim Inhiantes de
sideranter flagitamus. ut nobis ad gaudiu
memoris nri. Como modo quo, & ante iam
fecistis aliquam particulam. uel saltem illa
de candella aecclesie quam In luxer
sps sc. In regionibus prouinciae uestre
nobis destinare curetis. idest ut de tractati
bus quos spiritalis presbiter & inuestigator
scarum scripturarum beda reserando
conposuit. partem qualemcumque trans
mittere dignemini. maxime autem si fore
possit quod nobis praedicantibus abile &
manuale & utillimum esse uid&tur super
lectionarium annuersarium & prouer
bia salomonis. quia commentarios sup
illa eum condidisse audiuimus. Interea
maxima nos cogit necessitas uestri
consilii iudicium Inquirere. Namdum
Inueniero presbiterum iam ante multa
tempora lapsum Informationem post

penitentiam In officium gradus sui a
francis iterum restitutus est. & nunc
habitans In latissimo pago fidelium. sed
errantium populorum sine alius sacerdo
tibus solus ministrat baptismum. & solen
nia missarum celebrans. Modo autē
si talem secundum iustissimos canones ab
stulero. morietur sine sacro regenera
tionis fonte Infantes propter raritatem
sacerdotum. si meliorem ad restaurandum
prioris lapsum non habuero. Iudicate ergo
Inter me & inter populum erroneum utrū
melius sit uel saltem minus malum. utrum
talis ministerium sci altaris Inpleat.
An. ut pagana moriatur multitudo po
puli. quia castiorem ministrum adquirere
nequiuerit. uel si Intermultitudinem sa
cerdotum Inuenero Ineoden peccamine
lapsum. & iterum penitentiam priori
gradui restitutum. De quo omnis mul
titudo sacerdotum & populorum bene
opinionis confidentiam habuerunt. & si
ille modo degradatus fuerit secretumq;
peccatum reuelatum fuerit. & scandaliza
ti multitudo plebium. & per scandalum
plurimę peribunt animę. & detesta
tio erit maxima sacerdotum. & diffiden
tia ministrorum aecclesiae. ut omnes
perfidos nulli credentes despectui habeant.

quam obrem audacter presumsimus patien
tes & consentientes illum In ministerio diui
no persistere existimantes leuius esse dubium
uiuus hominis periculum & audaciam quā
ruinam & perditionem animarum penē to
tius populi. deistis autem uniuersis quid mihi
suspicandum sit necessitate cogente scan
dala uitandi quidue refutandum sēm
consilium uestrum perscripta uidere &
audire omnino desidero. Preterea
celsitudini uestre uice osculi duas uini cu
pellas per hunc portitorem Litterarum
transmissimus petentes ut caritatis Inter
nos precibus nostris Indeletum diem cum
fratribus uestris faciatis obsecramus igitur
ut deistis petitionibus nostris satis faciatis ut
mercedis uestre premia Incelorum culmi
ne clarescant. bonifatius seruus seruorum
dei gratia xpi eps carissimo consacerdoti
suo redo pstipe perennē in xpo caritatis sat.

FRATERNE DILECTIONIS TUAE SPIRITALEM
amicitiam quam sepe In necessitatibus meis
pro di Intuitu mecum fecisti. Dignas gratia
as quantas meruisti persoluere non possum.
sed dm omnipotentem depcor ut tibi In ate
celorum culmine mercedis pmia In gaudio
angelorum aeternaliter retribuat. Nunc
autem In xpi nomine deprecor ut quod bono
In initio cepisti cum bono di fine perficias precipias

Id est ut meo uerbo gloriosum & amabilē
regem nostrum pippinum salutaueris. & illi
magnas gratias refe ras de omnibus pi&a
tis operibus qui mecum fecit. & ut illi re feras.
quod mihi & amicis meis similis ēē uid&tur.
Uid&tur ut uitam istam temporalem & cursum
dierum meorum peristas Infirmitates cito de
beam finire.; Propterea deprecor celsitudinē
regis nri pronomine xpi filii di ut mihi nunc
uiuenti Indicare & mandare dign&tur circa
discipulos meos qualem fibi mercem de postea de illis
facere uoluerit. Sunt enim pene omnes peregri
ni quidam presbiteri permulta loca admi
nisterium ecclesiae & populorum constituti.
quidam sunt monachi per cellulas nostras.
& infantes ad legendas litteras ordinati sunt.
& aliqui seniores qui longo tempore mecum
uiuentes laborauerunt & me adiuuabant.
De his omnibus sollicitussum ut post obitum
meum non disperdantur. sed ut habeant mer
cedis uīre consilium & patrocinium celsitudi
nis uīre. & non sint dispersi sicut oues non ha
bentes pastorem. & populi prope marcam
paganorum non perdant legem xpi. prop
terea almitatis uīre clementiam diligenter
Indi nomine deprecor. ut filiolum meum &
cor episcopum Iullum. sicut uoluerit. & sicle
mentie uīre placeat In hoc ministerium
populorum & ecclesiarum conponere

& construere faciatis prædicatorem &
doctorem presbiterorum & populorum.
& spero si dis uoluerit quod In illo habeant
pri magistrum. & monachi regularem
doctorem. & populi xpiani fidelem præ
dicatorem & pastorem. propterea hoc maxi
me autē fieri p&o. Quia pri mei prope
marcam paganorum pauperculam uta
habeant panem admanducandum adqui
rere possunt. sed uestimenta Inuenire ibi
non possunt. nisi aliunde consilium & adiu
torem habeant. ut sustinere & pdurare
In illis locis administerium populi possint.
Eodemmodo sicut ego illos adiuuaui. & si pi
& as xpi hoc uobis Inspirauerit & hoc quod
p&o consentire & facere uolueritis. per hos
missos meos presentes aut per litteras pieta
tis ure hoc mihi mandare & indicare
dignemini. ut eo letior In mercede ura uel
uiuam uel moriar. domino meo deside
81 rantissimo & in christo rusticio deuo
tissimo erudito & sancto bonifacio pontifi
catus insula pdicto & omnibus qui In pie
tatis emolumentis amicis deuotis cum tota
Sacra scriptura admonetur. ne sine con
silio Inconsulte aliquid agamus. sicut
scriptum est. omnia cum consilio fac &
cet. ideoque forratum aestimans rusti
citatis meæ litteras sagacitatis uræ celsi

[redacted] dirigere. his quæ occassio
nem petitionis quinpetitionis meæ desi
derium innotare. quatenus utrisque per
spectis. prouidus præceptor meus decernat
quod sibi optimum uideatur. famulóque suo
suæ uoluntatis nutum placidus indicet cui
subnixus libenter obtémperem. fateor itaque
tibi magistrorum carissime. postquam
uræ scitatis licentia lectionis scrutandique
causa siquid tamen ingenioli mei parua scin
tilla intellegere uel inuestigare ualet bon
tatis uræ mercedi primitus postdm inputo
thuringiam perrexi. Diligentiam di
lectioni adhibere tam studiose me non
posse quam indiguisse sciebam. duabus quip
pe causis resistentibus oculorum scilicet ca
ligine. et capitis dolore. tertióque inuisce
ribus uitio præcipue. idest corpore men
tis. idcirco paulo diutius manere mihi pa
ternitas ura hic concedat. ut qui iuxta
apostolum siticulosum filium urm lacte
potas tis. nec adhuc solido panis esui su et ü
oportuno tempore seruitutis uræ ad offi
cium larga xpi clementia preeunte. et
uris orationibus intercedentibus robusti
orem recipiatis. si uero aliud discretioni
ure placuerit. si ille uires dederit cui nihil in
finita secula addere tadimere ualebat.
ipso quo iubebitis tempore promptus redibo.

95v

Interea permisericordiam [illegible] di ob
secro cuius totius orbis terrarum plenus. e.
uelut flexis genibus accurbato poblite
supplex sublimitatis uestre uestigia am-
plectens. ut pro meis Innumeris facinoru
crimibus apud misericorden & iustum
iudicen Intercedere dignemini. nec tamen
ex hoc serenitatis uestre gratiam turbe.
cum ihs noster gloria celi salusque mundi.
cui cuncta patent & quem occulta non la
tent Imperat dicens. pcite & dabitur uobis.
&c. quia nec tam uestros aere mentatis
tiphum mihi subripere posse. quam rene-
dium salutis arbitror Inuenire dum & ipse
me aegrotum agnosco. & medicum quero.
hos tibi uersiculos pater amande subter
scriptos correctionis causa direxi. cupiens
Industriae uestre scripta promerere. qua
tenus erroris mei anfractus ex ipsis certis
cognoscam. abbate scō uero q. amico tu
[illegible] do diuine scientiae
[illegible] tam replete [illegible]
[illegible] ultima discipulo seu dis[illegible]

KARITATIS TUAE CULPAM FATEOR. ASTDU
per Interiorem hominem gustaui. quasi
quiddam mellitae dulcedinis meis uisceribus
hic sapor Insidet & lic & Interim uinaricta
sum abspectu corporali uisualiter defrau
data sim. sororis tamen semper amplexibus

collum tuum constrinxero. quamobrē
miam ande iam olim frater. nunc autē
ambo pariter In dño dominorum abba
atque frater apellaris. quia post quam
ame separauit amara amors & crudelis illū
quem supra omnes alios amare consueuerā
germanum meum Osheren. tepoenē ceteris
omnibus masculini sexus cartatis amore p
ferebam. & ne diutius uarie uerba protelem.
non uolitur dies. neque nox elabitur ulla
sine memoria magisterii tui. idcirco cre
de mihi dotcste. quia te summo conplector
amore. & de te confido quod numquā In me
morsis illius amicitiae quam cum fratre meo
te certum fuit habere. ego autem licet scientia
tardior. meritis uilior illo sim. tamen erga
tuę cartatis obsequium dispar non sum. &
quamuis temporum series occiuscurrendo
decrescerit meroris tamen numquam me
nebula atra deserunt. sed maiora spatia tem
porę maiorum mihi addiderunt lucra In iu
riarum. ut scriptum est. amor hominis dedu
cit dolorem. amor autem xpi Inluminat cor.
& post quam mihi simul carissima soror
uuethburg quasi Inflicto uulnere meratoque
dolore subito a oculis euanuit cumque adole
uit cum qua adorauit idem nutricum sinus
una mater ambobus In dño & dereliquit
ihm testor ubique dolor. ubique pauor. ubiq;

mortis. Imago mallui mori sic do auspice
cui arcana non latent placuisse. uel tarda
mors nonti cauerit, sed quid dicam nunc.
ante Inprouida tandem nos non amara
mors sed amarior diuisio separauit ab in-
uicem. illam utreor felicem. me uero Infelicem
quasi quoddam depositum huic seculo seruu
re permisit. Scies enim quantum illam
dilexi. quantum amaui quam nunc uta ui
dio roman carcer Includit. sed amor xpi
qui Inseuus pectore uiruit floruitque omnib,
uinculis fortior & ualidior est. & perfecta ca
ritas foras mittit timorem. en Inquam ille
superi rector olimpi Ineffabili gratulatur
tripudio. quia alter te doctrina exornat
diuina. & in lege eius die noctuque meditaue
ris. ut scriptum est. quam speciosi pedes euange
lizantium. euangelizantium autem bona. illa
arduam & artam Iam ingreditur callem. ego au
adhuc Ininfimis lege carnali ceu quadam
compede ppedita iaceo. illa gratulabunda
In iudicio futuro parter cum dno decantans
dicit. In carcere fui. & uisitastis me. tu autem
In regeneratione cum sedebit duodecim aposto
li In sedibus xii. sedebis & ibi. & quantos labo
re proprio adquesieris. detantis ante tri
bunal aeterni regis dux futuris deaura
tus gaudebis. ego autem adhuc In ualle la
crimarum ut emeritum est lugeo propria

peccata eo quod talibus me indignam fe
cisse dr adherere comitibus. quapp crede
mihi non sic tempestate lactatus portum
nauta desiderat. non sic siccitia imbres
arua desiderant. non sic curuo ictore anxia
filium mater exspectat. quam ut ego uisib;
uestris fruar cupio. sed quia peccatis meis
exigentibus & innumeris delictis adgra
uata ut hoc uenire queat ut abimminentibus
periculis absolutasim in desperationem de
ductasum. idcirco ego peccatrix uestigiis
celsitudinis tue prouoluta. ex intimis pre
cordiorum penetralibus inploransque afinib;
terre adte clamaui. o beatissime domine.
dum anxie requirit cor meum. ut in penetrabilib;
orationum tuarum exaltabis me. quia fac
tus es spes mea. turris fortitudinis a facie
uisibilis & inuisibilis inimici. & ut ad conso
lationem in meisi doloris. ad sedandam me
roris undam. obsecro ut tuo suffragio mea
fragilitas quasi quibusdam sustentaculis
ut non prorsus corruat fulciatur. similiter
supplex rogito. ut mihi aliquod solacium
uel in reliquiis scis tpaucula saltim pscripta
beatitudinis tue uerba distinare dignetis.
ut in illis tuam presentiā semper habeam.;
Uale iugiter prosperis successibus uiuens
doterque quaterque interpellans prome.
ego autem similiter ealdbeorch pauperculus

xpi In dño cum omni affectu salutem deprecor te utilius amicitie quam olim spopondisti
In tuis deificatis orationibus recorderis. & licet corpore separemur tamen recordatione
iungamur. **Domino excellentissimo pipino regi francorum. bonifacius epus in domino.**

Et situdinis uestre clementie magnas
gratias agimus. & dnm ihm xpm precantes.
ut uobis In regno celorum aeternam mercedem
retribuat. eo quod petitiones nostras clementer
exaudire dignati estis. & senectutem meam atq;
Infirmitatem consolari. Nunc autem gloriose
fili cognoscas. quia per misericordiam di credo
quod possim In uestro seruitio iterum esse. pter
ea petimus uos ut nobis Indicetis. si ad placitum
istum debeamus uenire. ut uestram uoluntatem
perficiamus. quidam seruus ecclesie nostre
& ipse mendacissimus qui nos arte fugiebat
anssfrid nomine. uenit ad nos cum indiculo uestro.
rogans ut ei iustitiam faceremus. misimus illum
aduos cum ipsis litteris cum misso nostro. ut cog
noscatis quia mentitus est uobis. petentes ut nos
pro mercede uestra defendatis contra tales
falsarios. & eorum mendacis non credatis.
Valete in dño semper. **spiritalis affinitatis**
necessitudine copulando fri archiepiscopus
carcus insula sublimato coepo cuadbertu.
bonifacius legatus germanicus catholice
& apostolice romane ecclesie opprabile
caritatis fit

SCRIPTUM ENIM EST IN LIBRO SALOMONIS.
Beatus homo qui inuenit amicum cum quo
possit loqui quasi cum sen & ipso; cum muneribus
munificentiae uestrae dulcissimas litteras ues
tras fraterna karitate interlitas magnas
dō & uobis gratias agentes. filio uestro diaco
no cyneberto offerente suscepimus. uiuae uo
ces quoque melliflua conloquia uestra de
fraternis consiliis per illum nobis karitas
uestra mandauit; quae consiliorum spiritalia
conloquia optamus ut dō uolente quamdiu in
hac mortali uita uiuamus inter nos iugiter
insinuentur. illo praestante a quo sola sca
desideria recta consilia & iusta sunt opera.
uos melius & plenius quibus dis multis donauit
& prudentius nosse & melius & plenius posse. nos
quasi in paucis fideles uni & deuota studeamus
instrui. auro celesti amoris uinculo quod
rumpi. ñ. potest in uicem catenati;.
Nam labor nostri ministerii unius & eiusdem
causae esse dinoscitur: & aequalis speculatio in
curis ecclesiarum siue populorum nobis cre
dita est. siue in docendo. siue in hortando & monen
do. siue in defendendo canonicos gradus. uel plebi
idcirco utile insinuauerit similia faciamus.
maior enim nobis sollicitudo ecclesiarum & cura
populorum propter pallia credita & recepta
quam ceteris epis qui proprias tantum pro
curant parrochias incumbit. propter ea

carissimi nonquia uestre prudentie opus sit
rusticitatis nostre statuta audire uel lege
re. sed propter bonam & humilem & scam uo
luntatem uestram putamus uos liberius sci
re uelle quam nescire quæ hic sacerdotes no
biscum seruanda decreuerunt. quapropter ea
uobis emendanda & corrigenda destina
mus. Decreuimus autem In nostro sinodali
conuentu. & confessi sumus fidem catholicam
& unitatem. & subiectionem romanæ eccle
siæ fine tenus uitæ nostræ uelle seruare scō
p&ro. & uicario eius uelle subici. sinodum p
omnes annos congregare. metropolitanos
pallia a billa sede quærere. & per omnia
præcepta sci p&ri canonice sequi. desiderare
ut Inter oues sibi commendatas numerentur.
& isti confessioni uniuersi consensimus. & sub
scripsimus. & ad corpus sci p&ri principis apos
di reximus. quod gratulando clerus roma
nus & pontifex suscepit. statuimus. ut per an
nos singulos canonum decreta. & ecclesiae
iura. & norma regularis uitæ In synodo le
gantur & recuperentur. decreuimus. ut me
tropolitanus quisque pallio sublimatus hor
tetur cæteros & admoneat. & inuestiget
quisque Inter eos curiosus de salute populi.
quisque neglegens. seruis dei uenationes &
siluaticas uagationes cum canibus. & uitac
ceptores & falcones non habeant. prohibuimus.

Statuimus. ut singulis annis unusquisq;
epi parrochiam suam sollicite circuiat.
populum confirmare. & plebes docere.
& inuestigare & prohibere paganas ob
seruationes. diuinos. uel sortilogos. augu
ria. filacteria. Incantationes. uel omnes
spurcitias gentilium. Interdiximus seruis
di. ut non popato habitu uel sago. uel armis
utantur. statuimus. quod proprium sit
metropolitani iuxta canonum statuta
subiectorum sibi episcoporum Inuestiga
re mores. & sollicitudinem circa populos
qualis sit. & moneat ut episcopi a synodo
uenientes In propria parrochia cum pres
byteris & abbatibus conuentum habentes.
precepta synodi seruare Insinuando prae
cipiant. & unusquisque epi siquid In sua
diocesi corrigere uel emendare nequiuerit
idem In synodo coram archiepo &
palam omnibus ad corrigendum Insinuet.
eodem modo quo romana ecclesia nos ordi
natos cum sacramento constrinxit. ut si
sacerdotes uel plebes a lege dei deuiasse
uiderim. & corrigere non potuerimus. fi
deliter semper sedi apostolice & uicario sci
pri adenendandum Indicarem. sicenti
nisi fallor omnes episcopi debent metropo
litano & ipsi romano pontifici siquid de
corrigendis populis apud eos Inpossibile est

notū facere. & ipsi alieni fiunt a sanguine
animarum perditarum. Decl&ero frater
carissime quia nobis æqualis labor & manus
periculum In min& quam cl&eris sacerdo
tibus. quia cánones antiqui p̄cipiunt ut om
nes sciant metropolitanum sollicitudinem
totius prouinciae gerere. & ut uerbi gratia
dicam sicut timeo. nauem gubernandam
Inter fluctus ferimaris semel suscepimus.
quam nec caute regere. nec sine peccato di
mittere ualemus. Et quia quidam sapien
tum dicit. si periculosum est nauem Inter
fluctus caute non regere. quanto pericu
losius est eam undis tumescentibus fluctu
antem Intempestate relinquere. & idcirco
ecclaq; uel ut nauis magna per mare
mundi huius enauigat. quæ diuersis temp
tationum fluctibus Inhac uita tundit ur.
non est tamen relinquenda. sed regenda.
cuius rei Inexemplo priores patres ha
benus. clementem. & cornelium. & c&eros
conplures Inurbe roma. Cyprianum
Incartagine. athanasium Inalexandria.
qui sub paganis Imperatoribus nauem xp̄i
immo carissimam sponsam eius ecclam scilic&
docendo. defendendo. laborando. & patiendo
usque ad sanguinis effusionem guber
nabant. Possum enim dicere & ipso pro
certo iuxta uocem cantici canticorum

dicere. filii matris meæ pugnauerunt con-
trame. posuerunt me custode in uineis. uineam
meam non custodiui. uinea enim secundum
naũ prophẹam dñi sabaoth. domus israhel.
est. nunc uidelicẹt ecclesia catholica esse
conprobatur. cuius synodum congregan
dam & hortandam iussu pontificis romani.
& rogatu principum francorum & gallorũ.
subspẹ restaurandæ legis xpi suscepi. circũ-
fodi. cofinum stercoris adportaui. sed non
custodiui. cum exspectarem ut facer & uuas.
fecit autem labruscas. & iuxta alium pro
phẹam. mentietur opus oliuæ. & campi non
facient escas. sed prodolor officium laboris
mei rerum conlatione simulli mum esse
uidetur cani latranti. & uidenti fures & la
trones frangere & suffodere & uastare
domum domini sui. & quia defensiones
& auxiliatores non habeat. submurmu
rans ingenescat & lugeat. Nunc autẽ
quod mihi in tali periculo posito iustum
& cautum esse uidetur. salubre consili
um uestrum quærens. & scire
desiderans insinuo liber
tatem prædicandi. dico ut in acti
bus apostolorum paulus aptis sacerdoti
bus intimauit dicens. contestor uos ho
dierna die quia mundus sum ab omniũ
sanguine. nonenim subterfugi quominus

annuntiarem uobis omne consilium dei. at
tendite uobis & uniuerso gregi In quo posuit
uos spiritus sanctus episcopos regere ecclesiam dei quam
adquisiuit sibi sanguine suo. regnum Inquit
dei Inter uos ambulans praedicaui. ut me ali
enum ab omnium perditione seruarem;
Nam apostolus episcopum proph& a specula
torem. saluator mundi pastorem ecclesiae
sacerdotem appellat. & omnes tacentes pec
cata populi doctores sanguinis animarum
perditarum subsilentio esse reos conpbant;
propter hoc horribilis & maxima necessitas
cogit. ut iuxta dictum apli nos formam
debeamus exhibere fidelibus. hoc est nisi me
fallat opinio rata iuste uiuendum est sacer
doti. nec dictis sua repugnantibus factis
etiam cu& & nec cum sibi de proprio caute uiuat.
tacens alieno damn& ur peccato. quia ad
hoc est ecclesiae dei praepositus. ut non solum
bene uiuendo alios exemplo Instituat. sed
etiam fiducialiter praedicando. singulis ante
oculos peccata sua constituat. & que poena
maneat duros. quae gloria
oboedientes ostendat. quia
iuxta uerbum dni adhe rentem cui dis
pensatio uerbi commissa est. & iam si sce
uiuat. & tamen pdite uiuentes arguere
aut erubescat aut metuat. cum omnibus
quibus tacente perierint perit. & quidem

prodest nonpunirisuo·quipuniendus ē
alieno peccato. tacturnitatem quidem
sacerdotis dn̄s adhezechielem loquens ter
mibiliter prohib&.&speculatorem sacer
dotem appellat. ut sicut speculatoris est
de loco editiori plus omnibus contemplari.
-ita sacerdos debet esse meritorum subli
mitate celsior. & maioris scientiae habere
gratiam·quapossit ceteros instruere.
audiens inquit diuinus sermo sermonē
adnuntiabis eis exme. indicat ut hoc diat
sacerdos quod ex diuina lectione dicerit.
quod illi dr̄ inspirauerit non quod huma
nus sensus inuenerit. adnuntiabis eis in
quit exme. non exte. mea uerba loquēris.
non est quod ex his tamquam de cuis inflēris.
exme inquit ei adnuntiabis. sime dicente
ad impium. impie morte morieris. non
fueris locutus ut se custodiat impius a uia
sua. ipse impius in iniquitate sua morietur.
sanguinem uero eius de manu tua requirā.
acsi aperte dicat. si ei peccata sua non adnun
tiaueris. & si eum non arguēris ut conuer
tatur & uiuat. & te quinon increpasti.
& ipsum quite tacente peccauit flammis
perennibus tradam. nonsimus ergo tā
saxei uel tam ferrei pectoris. ut nosista
uerba dn̄i non terreant. nonsimus tam
alienati a fide. ut istis uerbis dn̄i noncre

damus. sed exortemur & exhortemur fratres
nostros uerbis uenerandis sci p&li apostoli.
sobrii estote. & uigilate. & exortamini. quia
aduersarius uester diabolus tamquam leo
rugiens circuit quærens quem deuor&. cui
resistite fortes In fide. scientes eandem pas
sionem quæ in mundo est uestræ fraternitati fieri. & episcopos synodi nostre subiectionis. adiuratione sci pauli apostoli admoneamus timotheo dicentis. testificor coram deo & xpo ihu qui iudicaturus est uiuos ac mortuos & aduentum & regnum eius. p
dica uerbum. Insta oportune. Inportune.
argue obsecra. Increpa. In omni patientia
& doctrina. est enim iam prædictum ab
apostolo tempus cum sanam doctrinam
non sustinebunt. sed ad sua desideria coa
ceruabunt sibi magistros. & cetera.
Clamemus In fortitudine iuxta dictum
prof&e quia adnuntiamus pacem In terris
hominibus bonæ uoluntatis. ille namque
In fortitudine clamat. quem nec metus
nec uerecundia prædicare uerbum uitæ
Inpedit. Contendamus auxiliante dno
ut nonsimus In ero illos falsos pastores ouiu
quos profeta accusat dicens. hæc dicit dns ds
uae pastoribus israhel qui pascebant sem&
ipsos. nonne greges pascuntur a pastorib;.
lac comedebatis. & lanis operiebamini.

quod crassum erat occidebatis. gregem autem
meum non pascebatis. quod infirmum fuit
non consolidastis. & quod egrotum non sanas
tis. qd fractum est non alligastis. & quod
abiectum non reduxistis. quod perierat
non quæsistis. sed cum austeritate impera
batis & cum potentia. & dispersæ sunt oues
meæ eo quod non essent pastor. & factæ sunt
in deuoratione omnium bestiarum agri.
uæ. quod profeta dicit pro male dicto
posuit. per pastores episcopos signi
ficat qui gregis dñi suscepe runt.
id est fideles populos ad pas cendum sed
sem & ipsos pascunt. qui non populi salutem.
sed suas uoluntates attendunt. lac & lanas
ouium xpi oblationibus cotidianis ac decimis fidelium suscipiunt. & curam gregis
dñi deponunt. non sanant spiritali consilio
infirmum peccatis. non consolidant sacer
dotali ope diuersis tribulationibus fractu.
non reuocant erroneum ad uiam salutis.
non requirunt sollicitudine pastorali.
uenie iam desperatione perditum. nec
afflictos uiolentia potentum qui ineos
ferarum more deseuiunt defendunt. &
diuites peccantes uel potentes non solum
non arguunt. sed etiam ueneranturur. &
ideo minaciter superbiam talium ser
mo diuinus confundit. dicens.

uæ pastoribus israhel. & iterum. propterea
pastores audite uerbum dñi. hæc dicit dñs.
ecce ego ipse super pastores requiram gregē
meum de manu eorum. & cessare eos faciā
ut ultra non pascant gregem. nec pascant
amplius semet ipsos. quod quid est aliud. quā
pastores qui semet ipsos non gregem pascunt
de sublimitate honoris inter reprobos & in
ter maledictos proiciam. ad hæc omnia
quis non intrenescat. nisi qui futura
non credit. omnia quæ dñs uoluit
obser uare tam aperte posuit. sui
nominis auctoritate firmauit. ut ea
facilius quod dictu quoque nefas est conte
namus. quam nos non intellegere tam apta
& diuina mentientes fingamus. quando au
dimus hæc dicit dñs. qui futurum esse non
credat quod dicit dñs. nisi quidō non credit.
horum & his similium consideratione per-
territus sum. & timor & tremor uenerunt
super me. & pene contexerunt me peccato
rum meorum tenebræ. & semel susceptum
gubernaculum ecclesiæ libuisse & placuis
se & mihi omnino dimittere si ualeren.
uel exempla patrum uel scripturas sacras
consentaneas inuenirem. idcirco frater
carissime quia hæc omnia ita se habent.
& ueritas fatigari potest. uinci autem & falli
non potest. fatigata mens nostra confugiat

adillum qui per salomonem dicit habe fidu
ciam In dño ex toto corde tuo. & ne innitaris
prudentiae tuae. In omnibus uiis tuis cogita
illum. & ipse dirigat gressus tuos. & alibi.
turris fortissima nomen dni. ad ipsam
confugit iustus. & saluabitur. Stemus in
iustitia. & praeparemus animas nostras
ad tentationem. ut sustineamus sustentati
onem dei. & dicamus et. dne refugium factus
es nobis a generatione & progenie. con
fidamus In eum qui nobis onus imposuit.
quod per nos portare non possumus. por
temus per illum qui est omnipotens. qui dicit
iugum enim meum suaue est. & onus meum
leue. stemus In praelio In die dni. quia dies
tribulationis & angustiae uenerunt super
nos. moriamur sicut uoluerit proscis legib;
patrum nostrorum. ut hereditatem cum
illis aeternam consequi mereamur. non si
mus canes muti. non simus tacti speculato
res. non simus mercennarii lupum fugi
entes. sed pastores sollicti uigilantes su
pra gregem xpi. praedicantes maiori ac
minori. diuiti & pauperi. omne consilium
dei omnibus gradibus uel aetatibus In
quantum dis donauerit posse. oportune.
Inportune. eomodo quo scis gregorius
in libro pastorali conscripsit. praeterea
nontaceo caritati uestrae quia omnibus

seruis dī quibicuel inscriptura t in amore
dī probatissimi sunt uidetur quod bonum
eēt & honestas & pudicitia uestre ecclesiae
& aliquod uelamentum turpitudinis si pro
hiber & synodus & principes uestri muli
eribus & uel feminis illuditur & frequentā
quam ad romanam ciuitatem uenendo
& redeundo faciunt quia magna ex parte
pereunt pacis remanentibus Integris.
per paucae enim sunt ciuitates In longobar
dia uel In francia aut In gallia In qua non
sit adultera uel mer & rix generis anglo
rum! quod scandalum est & turpitudo
totius ecclesiae uestre. Illud autem quod
laicus homo uel imperator uel rex aut ali
quis praefectorum uel comitum secula
potestate fultus sibi peruiolentiam rapiat
monasterium de potestate episcopi t abba
tis uel abbatissae. & incipiat ipse uice ab
batis regere & habere sub se monachos.
& pecuniam possidere quae sunt xpi san
guine comparata! talem hominem anti
qui patres nominant pantraptorem
& sacrilegum. & homicidam pauperū
& lupum diabuli. Intrantem In ouile xpi
& maximo anathematis uinculo dam
nandum ante tribunal xpi. de talibus
memorare sci pauli apostoli ad timotheū
dicentis. diuitibus huius seculi praecipe.

confitebitur dño. nequemors laudabit
eum. & ad propinquat uia uniuersæ terræ.
& scitote quod in hac prece duorũ pontifi
cum romanæ ecclesiæ adstipulationem
& consensum & benedictionem accepi;
agite nunc de hac obsecratione nostra
ut mercedis uræ pmia In superna curia
angelorum clarescant & crescant, unita
tem & commonitionem dilectionis uræ ua
lentem ac proficientem In xpo creator
omnipotens aeternaliter custodiat;

EPISTOLA LUL AD DIALBUUINUM

REUERENTISSIMO FRATRI DIALB UUINO
iam dudum magistro lul Indignus
diaconus sine prerogatiua meritorũ
diaconatus officio fungens. optabilem in
dño salutem. Almitatis tuæ clementiam In
timis præcibus flagitã utinam mediocri
tatis carinam fulcire dignetis tuis almis
oraminibus. quatenus tuarum orationũ
Intercessionũq; pelta protectus. ad por
tum salutis peruenire merear. & piaculo
rum meorum In hoc terrenio ergastulo
ueniam consequi. sicut iam præterito anni
circulo per deneualdum frẽn nostrum
litterarum mearum portatorem de præ
catussum. ergo uilium munusculorum
transmissio scedulam istam comitatur.
nontam digna quã deuota mente directa.

similiter obsecro ut mihi aldhelmi epi̅sc̅
aliqua opuscula seu prosarum seu m&rorū
aut rithmicorum dirigere dignemis
ad consolationem peregrinationis meæ.
& ob memoriam ipsius beati antestitis.
& mihi per aliqua uerba tuæ affabilitatis
indica quid de istis ualeat p̅ci̅bus tua frater
nitas perficere. quæ inhiamter audire satago.
bene ualentem te me & proficientem In pro
spertate dierum. & intercedentem prome
exopto longis temporibus.

EPISTOLA DE LABORE CUMIBURGAE

85 DOMINE DILECTISSIME X̅PI QUE RELIGIOSIS
sime abbatis cumburge regalis pro-
sapie generositate prædicate. dē.
& l. & b. filiorum anuernaculi sempiterne
sospitatis salutem. agnoscere cupimus al
mitatis tuæ clementiam qui ate p̅ c&ceris
cunctis feminei sexus In cordis cubiculo cin
gimus amore quod genitoris & genetri
cis & aliorum propinquorum nostro
rum obitum ad germanicas gentes
transiuimus usque Inuenerandi archi
epi̅sc̅ bo̅n̅ monasticę conuersationis regu
la suscepti. ipsiusque laboris adiutores
sumus In quantum noae pauperculae ui
ltas prævalet. nunc itaque eximiamis
præcordiorum illis supplicater flagi
tamus. ut dignemis nos habere In tuæ

sacræ congregationis commonione. &
nram lintrem procellosis fluctibus huius
mundi fatigatam tuorum oraminum
præsidio adportam salutis deducere. & a
tra piaculorum spicula parmatuæ oratio
nis protegere non recuses. sicut nos quoque
lic & protuæ celsitudinis statu diuino suf
fragio singulis momentis depræcantes
sumus. hocuero si corporibus præsentes fuis
semus. flexis genu um populitibus. & salsis
lacrimarum imbribus rogitantes. di
ligenti petitionem speramus posse impetra
ri. & nunc absentes hociden obnixis præci
bus postulamus. illud & iam scire desidera
mus tuæ sagacitatis Industriam. quod
sicut nostrū contingit huius britanniæ
telluris sceptra uisitare quod nullius ho
minis oboedientiam & institutionē an
tea quærimus. quantuæ benē uolentiæ
subiectionem. quia inte firmissimam
spem mentis noē positam habemus. similiter
obsecramus. utpuerulos duos. h. beziloc.
& man. quos ego lul. & pater noster
liberos dimisimus romam distinan
tes. & apunculo nostro commendaui
mus pro mercede animę meæ. & libera
arbitri sunt. & illorum uoluntas sit.
& in tua potestate sint. nobis transmit
tere per harum litterarum gerulos

studeas. & si aliquis eas prohibere uel
ter pergendi sine iustitia deprecamur
uos defendere digneris. parua quoq;
munusculorum transmissio scedulam
istam comitatur. quæ sunt tria. id est
turis. & piperis. & cinnamomi. per modica
xenia. sed omni mentis affectione dele
gata. huius muneris magnitudinem
ut consideres. sed spiritalis caritatis a
morem attende poscimus. illud etiam
petimus ut rusticitatem huius epistu
lae emendas. & nobis aliqua uerba tuæ
dulcedinis non renuas dirigere. quæ in
hanter audire gratulabundi satagi
mus. quale. uiuens deo longiore &
uita feliciore. Intercedens pro nobis.

EPISTOLA LUL AD EAD BURGAM

86 REUERENTISSIMAE ET IN XPO CARISSIMAE
eadburge abbatisse. N. Indignus diaco
nus & exiguus perennem In dno salutem.
Almitatis tuæ clementiam Intimis obse
cro precibus. ut mei memor esse digneris
Intuarum sacrosancis orationum subsidiis.
sicut mihi per redeuntem fratre nostrum
. N. tua benigna caritas concedens promisit.
hoc etiam obnixa prece flagito. ut meæ fragi
litatis navem quæ cotidie presentis mundi
procellarum turbinibus quatitur tuæ sta
bilitatis suffragio fulciatur. ut contra

a taqui hostis uenenata spicula oraminũ
tuorũ frequenti iuuamine munitur par
ua munuscula tuae uenerande dilectionẗ
transmisi idest unũ grafium argenteum.
& storacis & cinnamomi partẽ aliquã quã
tenus ex his minimis cognoscas allata mu
neratae salutationis quã grata mihi sit.
& si quid mihi pergerulum horũ apicum
qui dr̃ coela uel palium quem lib & impe
rare uolueris. scit caritas illa quae inter
nos.ẽ. copulata spiritali germanitate
id meam paruitatẽ totis nisibus implere
uelle. inter ea rogo ut mihi litteras tuae
dulcedinis destinare non denegres. bene
ualere te desidero. & scis successibus pro-
ficere In xpo optamus.

87

EPISTOLA BONIFATII

REUERENTISSIMO FRATRI ET SPIRITA
lis germanitatis propinquitate conexo
bonifatius exiguus seruus seruorum di
gnem In xpo caritatis salutem. clemen
tiam fraternitatis uae Inimis flagitam;
pcibus. ut nae mediocritatis memores. Inter
cedere dignemini. quia peccatis nris exi
gentibus periculosi maris tempestatibus
undique quatimur. rogantes ut illae qui In
altis habitat & humilia respicit. Indulgens
flagitia. prest & nobis uerbum In apertio-
ne oris nostri. ut cur Inter

gentes euangelium gloriæ xpi.

88 EPISTOLA BONIFATII AD ALDHERIUM

VENERANDO FRATRI ALDHERIO ABBATI
bonifatius exiguus seruus seruorum di in xpo
salutem. Caritatis uræ clementiã medullatis
& intimis pcordiorũ obsecramus pcib, ut in
uris sacrosciis orationibus intercedendo
nri memores. ee dignemini & admitatis ure
pcibus inplor & is utpius dnis quicausa. e. per
egrinationis nræ nauem flagitatis nostræ
nefluctibus germanicarum tempestatum sa
mergatur dextera sua protegente & gubernan
te in lesam custodiendo ad cælestis hierusalem li
tus tranquillum perducat. Salutẽ omis fris sæ
congregationes ures nros in dõ carissimos in o
culo dilectionis ac deuotionis nræ commenda
mus scilic & nos nris orationib, ut siue uiuentes
siue morientes ure commonioni caritatis
sociemur & ut hoc ita firm & ur deuotione fra
ternæ caritatis a uobis iuxta uoluntatem
clementiæ ure caritatis promeriri uolu
mus in quantũ potestas profectũ adtribu
erit. p & imus quoque ut pro germanicis gen
tis idolorum culturæ dedtis intercedere
cur & is. Rogantes dnm qui pro totius mundi
salutem proprium sanguinem fudit & uult
omnes homines saluos fieri & ad agnitionẽ
ueritatis uenire ut eas ad agnitionẽ credendi
ris & ad gremium matris æcclesiæ conuer

tat similiter utq dormientiu fratrū animabus
quinobiscum laborabant Indño orationum
adiuuamina & misarum sollemnia celebrare
faciatis precamur quorum nomina gerulus
harum litterarum demonstrauit.
Valere beatitudinem uram & scis successib,
proficere Inxpo diligenter optamus.

Epistola bonifatii ad ripphonem filio carolo

Bonifatius seruus seruorum dī 8,
gripponi filio carlo optabilem Inxposate.
obsecro & adiuro pietatem uestram p dm
patrem omnipotentem. & per ihm xpm filiu
eius. & per spm scm. per scam trinitatem & uni
tatem di ut si tibi ds potestatem donaue
rit ut adiuuare studeas seruos di sacerdo
tes ptros qui sunt Inthuringia & monachos
& ancillas xpi defendere contra paganorū
malitiam. & adiuuare xpianū populū ne eos
pagani nonperdant. ut ante tribunal xpi
merceden habeas p pietatem. & cognoscite qd
memoria ura nobiscū e coram dō sicut & pa
ter ur uiuus & mater iam olim mihi commen
darunt. deprecamur dm saluatorem mundi.
ut dirigat uiam uram & uitam ad salutem
animae ure. ut Ingratia di semper hic & infu
turo seculo permaneatis. Interea memento
filii carissimi. quia iuxta uocem psalmigrafi.
homo sicut foenum dies eius. & sicut flos agri
ita flori. & apostolus ait. totus mundus

flores

Inmaligno positus est. Item In euangelio
ueritas dixit. quid enim proderit homini
si lucretur uniuersum mundum. anime uero
suae detrimentum patiatur. Item In euan
gelio de gloria iustorum. tunc fulgebunt
iusti sicut sol In regno patris eorum. Paul
lus apostolus de beatitudine uitae externae.
quod oculus non uidit. nec auris audiuit.
nec In cor hominis ascendit. quod praepara
uit dis diligentibus se. facite ergo filii. ut mer
cedis uestrae praemia In alta caelorum culmine
clarescant. Valere uos In longitudine
dierum In xpo optamus.

Lie Sentis. 190

DOMINIS SCIS ET APOSTOLICIS IN XPO
patribus. epis. ducibus. comitibus. uicariis.
domesticis. uel omnibus agentibus iuni
oribus nostris. seu missis decurrentibus. &
amicis nostris In luster uir carlus maior
domus. bene cupiens uestre. Cognoscatis qua
liter apostolicus uir In xpo pater bonifati
us eps ad nos. uenit. & nobis suggessit. qd
sub nro mundeburdio uel defensione eum
recipere deberemus. quod ita nos gratanter
animo hoc fecisse cognoscite. proinde nos
taliter uisi fecimus ei manu nra roborata
dare. ut ubicuque ubi & ubi ambulare
uidetur. cum nostro amore uel sub nro
mundeburdio & defensione qui & ut uel conser

uatus esse debeat. In ea ratione ut iustitiam reddat. & similiter iustitiam accipiat. & si aliqua causatio uel necessitas ei aduenerit quæ per legem ñ definiri non potuerit. usq; ante nos qui & ius uel conseruatus esse debeat. quod ipse quã qui pipsum sperare uidetur. ut ei nullus ullã contrari & ratem t damnationẽ aduersus eũ facere non debeat. nisi ut omni tẽpore sub nro mundeburdio t defensione qui & ius t conseruatus residere debeat. & ut certius credatur. manu propria subter firmauimus. & de anulo nostro subter sigillauimus.

EPISTOLA DANIELIS EPISCOPI AD REGIS

PIISSIMIS ACCLEMENTISSIMIS REGIbus. ducibus uniuersis. reuerentissimis & dilectissimis episcopis. religiosis nec non abbatibus. presbiteris. & spiritalibus filiis. xpi nomine consignatis. Daniel di famulorũ famulus. dum uniuersis fidelibus deuotione sincerissima di mandata sunt obseruanda. quantũ sit hospitalitatis munus quãque acceptabile humanitatis officiũ uiatibus exhibere. scis scripturis attestantibus demonstratur. dum & beatus abraham propter hospitalitatis misericordiam scorum angelorum presentiam suscipere meruit. & ueneranda

eorum colloquio perpotari. Lothquoque
perhuiusmodi mi sterium pietatis de so
domorum flammis ereptus est. saluauit
enim, hospitalitatis gratia de flamma
rum Interitu. mandatis cælestibus obse
quentem. Ita & uestre dilectioni proue
ni & ad salutem. Dum horum portito
rem religiosum presbiterum dique
omnipotentis famulum suscipientes
uuyn frithum. caritatem ei quam dis &
diligit & præcipit exhibeis. recipientes
ergo di famulos. eum recipitis cuius maies
tati deseruiunt cernunt. Ita apollo cen
te. qui uos recipit me recipit. hæc itaque
cum cordis deuotione facientes. & di man
data peragitis. & de diuinae promissio
nis oraculo confidentes. mercedem apud
eum habebitis sempiternam. Incolumem
eminentiam uestram superna gratia
custodiat.

Andhunum scripta

Dilectissimo in xpo caritatis
uinculo nodato patri andhuno uis
ceralem salutem. quare non trans
misisti uestimenta quæ debuisti mitte
re de fræsarum prouincia nunc
per dm omnipotentem extimplo faciat
ueniant. Indica nobis aliquid de episco
po nostro. an ad synodu ducis occidenta

lium prouinciarum perrexiss& an ad filiu
carlomanni. & per epistolam nobis rescri
be. & hunc pergentem nuntium iterum
cito reuerte nomine hardleih. quesote
domine ut facias eum illic manentem sine
labore. & huc pergentem. Ual& e o flores
ecclesiae. & orate pro nobis. & nos pro uobis.
ut pax xpi maneat In nobis. amen.

SOROR I IN XPO CARISSIMAE LEOBGYTHE
Iullus exiguus. seruus autem domni boni
fatii discipulorum. In dno salutem. Non in
memorem sagacitatis. Industriam estimo
euangelicae sententiae. quadr. Beati pau
peres spu. quo ipsorum. e. regnu celorum.
illa paupertas patienter ferenda est. eode
euangelista testante quia. In patientia ura
possidebitis animas uestras. illud dauitici cum
corde r& inens. quia secundum multitudine
dolorum tuorum consolationes di l& ificaue
rint animam tuam. nec enim contempnit
obliuioni tuam sincera In dno germanitate
debitam arbitreris. quamuis per inter du
tas temporu corporali praesentia secerna
mur. neque Intuis necessitatibus fessum me
esse ullomodo aestumes. sed tantum dia
bolicae fraudis astutia praeoccupatu atque
ministrorum eius subdola Insectatione fa
tigatu scias. ut iuxta prophe& dictum ted&
me utae meae propter filios nequitiae. quicquid

autem necessitatibus tuis deest gundwuino
diaconum reuersurum indicato. sugge
re illi ut in laboribus meis non lassescat qa
ualde rarus est qui tribulationes meas me
cum participare uellit. uale indo inter
cedens pro me. tanto enixius quanto graviore
angustia deprimor. epistola lul ad sanu
94 LULLUS EXIGUUS ATQUE HUMILIS
antistis suithan eiusque subiectis. apostolicu
praeceptum est. o suitha ut gregem
dni sollicite seruando pascamus. ne absq;
ouili reperti. luporum morsibus pereat.
hoc quidem te egisse & facturum esse confi
dens quae ascissimo uiro bonifatio martyre
xpi eiusque discipulis regularis uitae disci
plina suscepisti putabam iuxta modulum
intellegentiae tuae. sed quod tristis ac merens
dicere cogor. longe aliter fecisse compro
baris. qui neglectis animabus pro quib;
xps mortuus est. de quarum uita reddetu
ra es rationem in die iudicii ante tribunal
xpi. dum sacro pallea velamine tas feminas. N & N.
contra statuta canonum & scae regulae
disciplinam sine licentia & consilio meo.
ad iniuriam di eiusque matris beatae
mariae semp uirginis. cuius famulatu
exhibere debuerunt. in laqueum diabo
li propter arrogantiam ac uoluptate
lucorum explendam. ad perditionem

animarum suarum liberas ire permiseras
In longinquā regionem. Nī recolens illud
euangelicum. si cecus ceco ducatum præb&
ambo In fouea m cadunt. & illud. anima quæ
peccauerit ipsa mori&ur. sed ne forte hanc
meam obiurgationem parui penderis con
tempnas. Apostolico te sermone percutiā
quo ait peccantes coram omnibus argue
ut&ceri timorē habeant. pro huiusmodi
stultitia excommōnicatam te esse sci
as cum omnibus tuis qui hunc neglegen
tiae reatum consentiendo perp&rauerunt. usque dum dignas satis factione
hanc emend&is culpam. illas autem uagas
& Inobedientes supradictas feminas In
tracellam uestram non recipiatis. sed fo
ras monasterium excommōnicate ab ec
clesia xpi sedeant penitentiā agentes dū
uenerint In pane & aqua. & uos similiter
abstinendo ab omni carne. & ab omni potu
qui melle Indulcoratur. scientes quia si sper
nitis istam Increpationem. quod spernatis
eum qui ad ō missus est peccatores saluos fa
cere. id est xpm. qui dixit In euangelio.
Qui uos spernit. me spernit. qui autem
me spernit. spernit eum qui me misit.
id est dm patrem omnipotentem. Opta
mus In xpo ad meliora uos conuerti.

95 DOMINIS SCIS ET IN XPO DESIDERANDIS.
patribus ac fratribus in monasterio
glestangaburg constitutis uuiethberht
pbr ur. utique seruus ac seruorum di supplex
in dno salutem. benedictus ds qui uult om
nes homines saluos fieri & ad agnitionem
uenire ueritatis. qui & iam nostrum iter, sua
uoluntate in has prouincias id est in con
finia paganorum hæssonum ac saxo
num prosperum ultramare & pro hui
us mundi pericula sine merito nostro li
centia uestra & orationibus ac misericor
dia sua direxit. scitis fratres. quia non nos
terrarum spatia diuidunt. quos xpi cari
tas nectit. semper ergo fraternitas ura
ac reuerentia. simul & orationes pro uo
bis addm in memoriam. uos autem uolo sci
re carissimi. quod archiepiscopus noster
bonifatius cum ad uestrum nostrum audis
set. per se en & ipsum dignatus est longa uia
in obuiam nobis uenire. ac suscipere ual.
de benigne. Nunc autem dilectissimi
credite quod labor noster nobis non sit
inanis in dno. sed ure sit mercedis. ds omni
potens permisericordiam suam
ac merita uestra sufficientia operis nos
tri bonam perficit. ualde sit lic & pericu
losum ac laboriosum pene in omnibus.
Infame & sitis & in algore & in curs ione

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Quod Mogūtin ē Gnna sedes Imper
mania

96 Leo eps seruus seruorū dei reuerentissimo · & scis
simo confri nro friderico sce mogontiensis ec
clie archiepo · diebus utte tue tantum non · lo
fraternitatis amore constringimur · & ap. ce
sedis moderamine conuenimur · ut consulta
frm quit dns dederit respondeamus · vosq; apli
ce sedis auctoritatis instruam · & quia dilec
tio uta exigit aplice sedis consulta · quae
uob denegare · nec debem nec possum · eo qd &
p decessores nros multarū regionū epis hoc
egisse liqu &c · qd & nos qui in eade sede dno
largiente collati sumus · agere debere fraterna
caritas cōpellit · Unde hanc scam catholicam
& aplicā caput omnū ecclarū romanā scilicet
ecclia · quae semp scorū patrū sincerissimas auc
toritates in omnib; suis actib; sequit · nramq;
aplicā sedē consulere uolustis · p cui dubio
quae agenda uobis sunt · Inretractabiliter man
dare curamus · Igitur quia in uris litteris nrm
aplatū expetere uolustis · quatenus nra auctorita
te uicarius & missus · nre aplice sedis totius
germanie uos concedamus · & qd assertis qua
prisca mogontine sedis metropolitani ante apli
ca sede exauctoriate beatissimi petri aptor
principis uicarii & missi aplici totius germa
nie fieri meruerunt · serione nos diligenter
inserimo sce ecclie nre · priuilegiorū sedes ·
quae ap decessoribus nris diuo; uddie & gregorius

zacharie · & stephani · ut assertis · bonifacio · ure
sedis auctoritatis aptica roboratione ee concessa ·
subtilgenti cura & uehenti sollicitudine uiue
s[illegible] p̄ecepimus · & una sedā eū illa auctori
tate tantū potuimus inuenire · Vnde qui totis
p̄cordis · & humili supplicatione efflagitatis ·
ut auctā aptica auctoritate p̄ceptū · & licentiam
uobis nrā concedat clementia · quatenus uice nrā
sceleratos · & prauos uitę homines habeatis pote
state corripere · & aduersā uestratis uris exhorta
tionib; reuocare · Concedimus uobis uice nrā li
centiā eo q̄d uos huic sēe sedi subiectionē · & om
nē fidelitatē exhibere promittitis · ex auctoritate
beati petri aptoe principis damus uobis potestatē ·
ut simus nr̄i uicarius & missus in cētis regionibus
totius germanię · Vt ubi cū [illegible] q: epōs · prēs ·
diac · uel monac contra ca[illegible] non & consti
tuta scōe patrū · siue contra ecclesiastica regulam
excessisse reppereris · aptica auctoritate uixta
canon & instituta scōe patrū illos corrigere ·
& aduersā uestratis reducere si omittatis :

Deinde eis autē unde ura fraternitas nrām con
quesiuit auctoritatē · utrū melius sit possacere
sub iugare religioni · an decimantib; uris expelle
re · hoc uobis p̄ceptū mandamus · ut fidē sce
trinitatis & mysterium dominice incarnatio
nis cū omni sagacitate & prudenti consilio ·
di cū reuerentia illis p̄dicare non desistatis
& credere & baptizari toto corde uoluerint :

Iudey appell
li debent
de Vrbely

Inmensis laudib: omp̃ti dn̄o refert̃mus grãs
Si aut̃ credere noluerunt / dicentib: uris cũ
ipa auctoritate illos expellite · qui non de
bemus cũ inimicis di societate habere dicen
te apto que enim cõmunicatio lucis ad tene
bras · atq: pars fideli cũ infideli / p̃ut̃ut̃
aut̃ & sine illoꝝ uoluntate · atq: petitione ·
nolite eos baptizare · qui scriptũ est · nolite
sanctũ dare canibus & nolite mittere marga
ritas uras ante porcos · ne forte conculcent
eas pedibus suis · Caterũ fidei sce trinitatis
quã iudeis & gentibus p̃dicatis · quã & ad
scam romanã ecclesiam matrẽ uidelicet uam
apostolicã · misistis ita integrã inlibatamq:
creditis & tenetis · sicut apli eorũq: successo
res nobis tra [illegible] dederunt · & sca romana
ecclia omnibus [illegible] ubiq: gentib: p̃dicat ·
97 Agapitus seruus seruorũ di reuerentissimo fri · & coepo
Uuillihelmo moguntinę sedis archiepo totius
germanie exhibitionẽ in xpo · fraternitatis amore
acti · fideq: antiquorũ circũ cincti · ea uobis scis
moguntinę ecclesie cui p̃estis denegare ignoramus
p̃pter quae uos nuntios ad sca sedẽ principis
apostolorũ & ad nam apostolicã dignitatẽ · missos
cognoscam · & quae nri ante cessores uris an
te cessoribus denegare ignoramus · Sam uero
uris litteris una mantib: sco bonifacio uro an
te cessori agregorio secto · gregorio tertio ·
Nec ẽ Zacharia nris ante cessorib: nro uiq;

predecessore Necnõ predecessore nro marino friderico
nro effi nro predecessori collatõ · ut in partib; totius
germanie galliecq; prisor sce mogontine sedis
uicarius missiscq; apstici teneretur · Hi aut siquos
inuenissent in tos a recto tramite destitue deuian
tes · cuius cũq; tenõt psone · adstruocare ubi loci
loci uel · monere · corrigere · sy nodũq; consti
tuere ubi uel · potestate apstici habere · Inde
quos fidẽ subiectionẽq; & cetera q̃lia omis sce
mogontine sedis priores prisores fassisunt fate
mini · eandẽ uob potestatẽ concedimus · quã prioris
nri uri apstici uris prioribus ẽ cessit · quatinus
uice nra scelerates & prauie uite homines habeatis
potestatẽ corripere · & aduna ueritatis uris exorta
tionib: reuocare · & ut stris nr uicarius missus
in partib; germanie galliecq; · ut ubicũq; eros prebros
diaconos · uel monachos & ia cuicũq; psone ho
mines contra canones · & constituta scorũ patrũ ·
siue contra ecclastica regula excessisse reperiuntur ·
apstica auctoritate iuxta canones & instituta scorũ
patrũ illos corrigere · & aduna ueritatis reducere
ñ omittatis · Sy nodũ ia uobis prisori metro
politano mogontine sedis constituere · ut in placeat
concedimus partib; germanie galliecq; sine alicuius
contra dictione psone · Siquis uero qd absit uob
uicario apstici uelit aliquo contradicere uos apsti
cã sedẽ appellando · sciat ñ ante nos terminet
tempore auob constituto · illũ apstica benedictio
ne priuari · & anathematis uinculo religari ·

Sed etiam mogontinę sedi priuilegium consecrabimus
ut siquis tam cuiq; sit persone aliquo modo re hu
habito uelit depredari · ipse depredetur · & nisi
resipiscat æterno uinculo anathematis aptica
maiestate circumalligato cui potestas data est
ligandi atq; soluendi mancipetur · & in die
omnium predatore · iudicii dico · inde reddat
rationem

98 Johannes eps · seruus seruorum dei · reuerentissimo
& carissimo confratri · Willihelmo archiepo
sce mogontiacensis ecclesie · Litteras quas sancte
memorie agapito pape una destinauit fraternitas
suscepisse cognoscite · que diuina omnia disponens po
tentia · una apostolica sedem eo morente ordinauit · non
nostris meritis · sed tuis misericordia nos preuenientes ·
a quo sunt cuncta · que sunt · quia nihil in orbe agi
credimus · nisi quod aut uelle · aut consensu tuus factum
fuerit · Miseriarum quippe · atq; afflictionum iacturas ·
malorumq; insidias hominum · quis sanctarum diae
cesiarum · omnes perturbant ordinem · atq; statum
condoluisse · sicut apostolica censuram decreuit · gau
dere cum gaudentibus · & cum flentib · flere · Totius ecclesie
xpianitatis post dm capitis effecti · non aliquo priui
legio humano · sed uoce ipsius dni beato petro apostolo
· sicut bene nostis dicentis · tuis petrus · & super
hanc petram edificabo ecclesiam meam · & cetera · id
circo si aliquod nri corporis membrum tribulationes ·
aut molestias pati iniuste nouerimus · sine lateris ·
sint alio quolibet modo compatimur · & dolore ge

uam ꝛ. & quib; possum una uobiscū conatib;
illorū siaus. atq; inigratib; aptica auctoritate
obuiaē. Hortamur inter fratēnitatē uram. ut
contra eos qui contumaces. & unque uuere.
uolunt. & rectas dī deuastare satagunt.
nrisq; pius pceptis. & uris monitis obedire
noluerunt. omni uirtute resistere curemus.
& ad pacis. atq; ueritatis. & iusticie uiā deduca
tis. necessarie illoq; malicia reos apud iustū
iudicē muniamus. Quos uero in malis actib;
p manere cognoscitis. & munime reflecti uissio
nib; uris uoluerint. ad hanc nrām apticam
sedē. sicut antiqua consuetudo fuit dirigite.
& cū eis uros credulos fideles. qui not illoq;
causas. & omia quae in galliarū. atq; germanie
partib; aguntur fidelitē. atq; ordinabilitē inti
mate. qm hic nobis cor ē. & magno cupim
desiderio. ut ecclesiis omnib; & cuncto xpia
no populo. pax. & honor. unicuq; p prius ma
neat. & malorū omniū uestigia. siqua hac
tenus fuerant. funditus remouentur.

Domino apostolice sublimitatis culmine
dignato sūmo p capite xpm totius xpianitatis
mēbro. papae agapito mytio ac nomine ful
genti. Yuillihelm sce moguntine sedis minister
indign. eius dono galliae partiū germaniecq; ase
secundus. orationis fidei. subiectionisq; securitate.
in illo aut exquo omia p quē omia in quo omia.
Postquā dignata fuistis uram liquere paupertate

apud nos quantas afflictionū miserias ꝑpessisse
vos ignorare haud dubitam⁹ · ꝑsertim illo exterorq
cuncta uniuersq tali ingruente periculo ut etiam
conat⁹ eam · t me · t mea · nuntiū uob ꝑsentare
causa consulendi quid agendū ecc obliuiscerer ·
Nonuiq: inde ut ure scintillas oblivione vnquā
capere · sed si hac oblit⁹ fuero que me pallia uica
riaq; galliē partiū germaniēq; directam q: sē
martini ceterū prius data dote · cui minister
assū dicaunt · Obliuiscatur me dextera mea ·
Barbaroq uidelicet gentib: xpianitate ita inpri
mentib; ut nisi bello acie dō scilicet ꝑ liberte t
omis nos sue subiecerent potestati · t ita adnihilū
redigerent · ut quantū temporis quisq; pre
sente uita degere · istud ꝑsens temp⁹ semp ē
gemiscere · t m uero xpianitatis nomine
uentiū · his parib; degentib; ineffabili q: nūquā
sine lacrimis dicenda crassante discordia · illa
inqua pat filio patri filius · fr · fri · ñ plus cain
abel insidiat⁹ ē · acquisq; affinis affini insidiat⁹
omis ordo omisq; cognatio detestatur · Non est
regi locus regendi · epis suū subtrahitur · priuile
giū qui quasi pupille dñi angariantur · exter
minantur execrantur · sicut ille sce iuua uon
sis acta archiepis Heroldus qui kt ma captus ·
apatruo nro Henrico duce baiorioru · sine aliq
accusatore canonico ex oculat⁹ · in auxilium
apud siponā urbē relegatus ē · Cuius uero patro
cinia · predico ecclesiasticas · in sup · & sede sua

salzburg

vassallis pfm ducis distributa cē dinoscitur.
& appropriō tutore huc usq; priuatur. Non p
sonā sed factū accuso. Dux comesq; epī. epī
ducis commissq; sibi opēta uindicat. Non est
acta quin aliquo lesa sit. modo nrām quae
tta autis nris q; ante cessoribus & iā p decesso
ribus & numero & limite est determinata ut
quis augere. uelit. non egeat. si minuere. mui
iusto. cē uideatur. ledere moliunt. culpā iusti
tia p tendentes. Iuste id fieri. causa p pagan
dae xpianitatis. Sed maior quae conuentio xpi
sit adbelial. qd pdae. adeleemosinā. quid male
dictionis adbenedictionē. huc accedit. ista auc
toritatis subscriptio. quae sex mogontinae pe
cte. michi talem priuilegiū instituit. in siquis
eā aliquo honore huc habito. uelit depdari.
ipse depdetur. & nisi resipiscat. apostolica ma
gestate. circū alligato. cui potestas data est.
ligandi atq; soluendi maneipetur. & inde
omniū pdore iudicendico inde redd at ra
tionē. Tū qd monachi Magadaburgensis
coenobii. eodē priuilegio auobis uris q; antecess
oribus sunt adminiculati. tū qd minoationē
nrē sedis translationēq; Halberstetensis ecclē
me uiuo non essentiā. Siquidē quis a falsis
prophetis romā uenientis inuestimentis ouiū
intrinsecus aut rapax lupus. Auro gemmisq;
fartatus. inde redeuns. iactatur se domi stere
nescio cui munere tot pallia quot uelit.

7

tempta · e · libris · qd absonu mihi aut aptica ma
nifestare · posse fieri videtur · ferunt aptica aptis
habentes aptica manifestare licetu fore regi · epis
copis ita ordinare quo sibi placeat · Me in
scio · nid idoneu rebar · me dico · qui p, ins gal
mar. ie galliq; atq; iuxta xpi anniuersariu auobis
siquid corrigendi est · corrigere debuerim ·
ego autemme nisi auobis pulsari · Hanc quippe
nisi sacrae pdā · sita stabiliri uos liberat ·
prius mittentur septa dono nro regi mihiq;
usi misericordia uro uicario · Bruno niq; scē
coloniensis sacrae archi epo · scēq; treuerensis
ecclae Ruodbro archi epo · loco quo uob placeat ·
mihi carissimu mogontie ē caliu scōr frum
aggregetur · primo mihi destatu scē ecclae ·
de epis excecatis · & asedib: suis rectis · de
caeco hepoldo · & de Rathario leodicensi ecclae
canonice & legaliter uniuersalito · moxq; more
ulliei · sine causa erecto · caeterisq: lolis
triticu scē ecclae suffocantib; causa agetur ·
post uos adiens · uam appellans apostolicam
dignitate mittar ad extras nationes · causa
pdicationis · sinis nonsim necessarius · & id
malo quā uidere mala nrē ecclae · & scōru ·
sin alioquin plus ualeat intercessio pecuniē
Hadamari · quā pia constitutio sci bonifacii
nri pdecessoris · vsq; pdecessor · nec n an
tecessor · & ia nos · & sint tot pallia quot
epi · sed id n me psulit · fide subiectio niq; uob
bene ·

Anno millesimo nonagesimo secundo · viiikl
aprilis transmigrauim? de sco Aurelio huc · v.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Ossa quod ee fermum neet ee phalo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

pre[illegible]timus deo dignus [illegible] v angelor[illegible]

[illegible] postulus [illegible] senatus [illegible] est [illegible]

cum gloria G[illegible] [illegible]gorius. R Ecce ue[illegible]

[illegible]habet[illegible] dolus non est. Commune. R Sanctus

gregorius uir tonus apostolicus postquam presedit ca[illegible]

per uigil apostolice carne solutus hodie adiuit regem

[illegible] ne · V Innocens manibu[illegible]

[illegible] corde qui non accepit in uano animam suam

K O pastor apostolice gregori beatissime tuo posce pr[illegible]

ne incrementum ecclesie tuo rigate dogmate ac def[illegible]

pere II M[illegible]

[illegible] catholice ad dexteram dei plantate ui[illegible]

V Gloria patri et filio et spiritui sancto. Ino IN M[illegible]

A GREGORIUS uigiliis confectus et ieiuniis et s[illegible]

corpore ex se uigebat anime. A Lenis quidem sed iug[illegible]

[illegible] cibabat [illegible] podagre nec non sincopis pulsabat

[illegible] A Celesti cinctus uerbere [illegible]

presum[illegible] se dingi quod merebatur argui. A Bis sep[illegible]

[illegible] dedit quasi naufrago hinc [illegible]

genera quam sibi uidit reliquam A Ungentum [illegible]

CH. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Baden-Württemberg
BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK